

ПОЛИТИКНИ

ЗАБАВЉИШКИ

20
динара

БРОЈ

1578

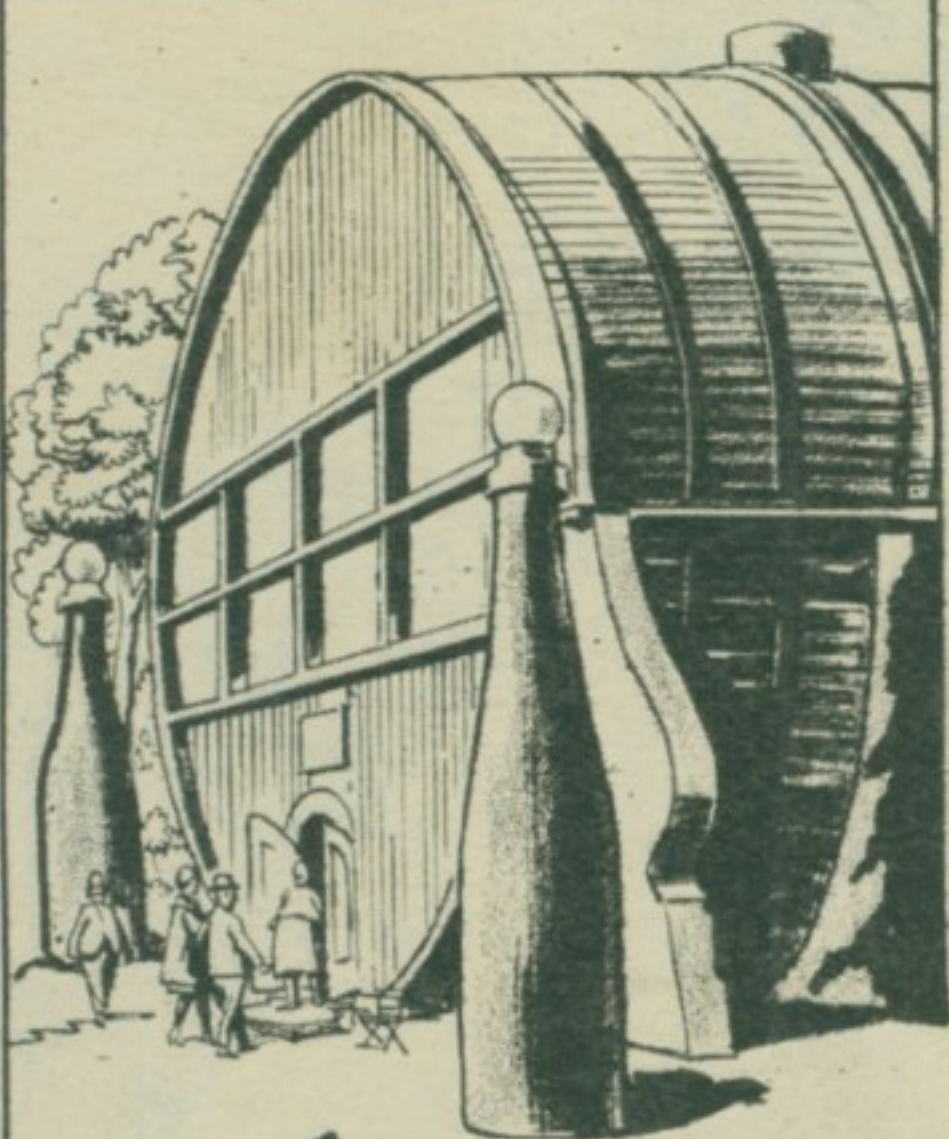
26. 3. 1982 • ИЗЛАЗИ

КО
ЋЕ
ПОБЕДИТИ?
читаоци
гласају

RIPLEY

Веровали или не!

Крума

У ДУРКХАЈМУ (СР НЕМАЧКА) САГРАБЕНА ЈЕ У ОБЛИКУ ОГРОМНОГ БУРЕТА, А ДВЕ СВЕТИЉКЕ НА УЛАЗУ СУ У ОБЛИКУ ВИНСКИХ БОЦА.

СМОКВА — ЗАВЕСА

КОДА УСПЕВА У ЈУН-ПАВЕРИ У АУСТРАЛИЈИ ЈЕ ОГРОМНО ДРВО ЧИЈЕ СЕ ГРАНЕ СПУШТАЈУ СВЕ ДО ЗЕМЉЕ.

ЛЕДЕНА ОГРАДА

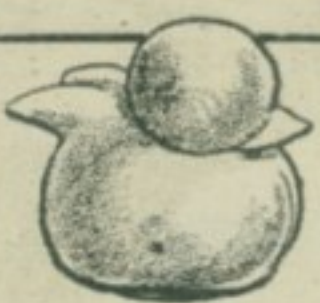
НА ВИШИНАМА ХИМАЛАЈА ВИСОКА И ПО ТРИ МЕТРА, ДЕЛО ЈЕ СНАЖНИХ ВЕТРОВА КОЈИ ТАМО ДУВАЈУ.

ГРОФ ПАРЕНХАЗИ

(1594 - 1632)

У 14. ГОДИНИ ИЗАБРАН ЈЕ ЗА РЕКТОРА УНИВЕРЗИТЕТА У АЛТДОРФу (НЕМАЧКА).

КАСНИЈЕ ЈЕ ПОСТАО СЛАВНИ ГЕНЕРАЛ И УМРО ЈЕ ОД 101 РАНЕ ЗАДОБИЈЕНЕ У БОЈИ.

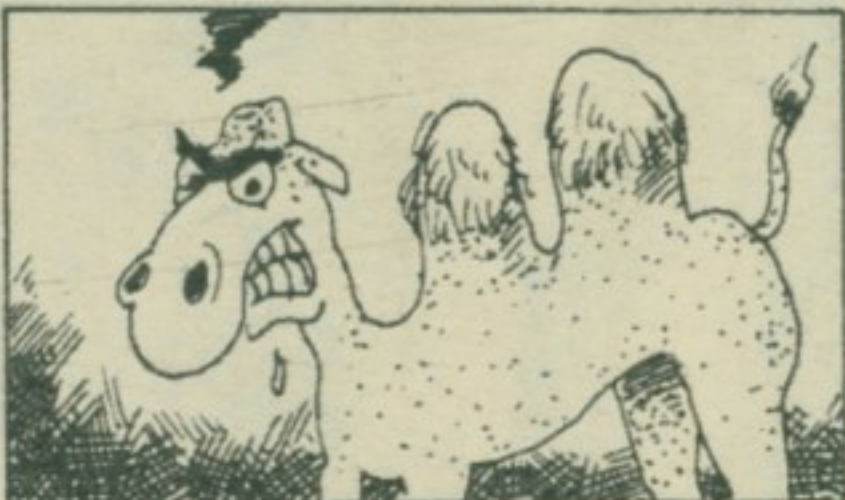

Парадајз

НАТИК НА ПИТЕ ИЗРАСТАО ЈЕ У ВАШТИ ФЕЛИКСА СОКА ИЗ АЈЛЕНД ПАРКА У ДРЖАВИ ЊУЈОРК (САД).

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЧ ЧУЛИ ДА...

● на северу и североистоку Кине недавно је откривена једна врста дивљих камила за које се веровало да су потпуно нестале. Ове камиле имају краћу длаку од свих својих познатих сродника, вишег су раста и брже трче од питомих

камила. Исто тако, грбе су им мање што значи да имају и мању могућност за конзервирање воде и масноће. Иначе, ове камиле досад су једино могле да се виде препариране у музејима Енглеске, Шведске и Совјетског Савеза.

● оркестри широм света ускоро ће бити у могућности да изведу једно до сада непознато Бетовеново дело — »Eхaucti Domine«. Наиме, Пољкиња Ва-

лентина Кликовска недавно је у Беошком архиву открила рукопис овог великог композитора за који је установљено да потиче из 1806. године.

● кувајтски суд је пре извесног времена донео пресуду да муж има право да туче своју закониту супругу, али при том мора да пази да јој не нанесе тешке телесне повреде.

● професор француског језика на једном универзитету у Кини Кристоф Белар постигао је јединствен подухват — бициклом се попео на један од врхова планине Кеније висок 4895 м. Додуше, овај двадесет трогодишњи младић често је био принуђен да гура или неси своје возило, нарочито у трећој етапи свог подвига у којој је бицикл возио свега десетак метара јер је врх прекривен вечитим снегом и ледом.

● немачки часопис »Штерн« недавно је направио историјску листу најбољих спортиста. На првом месту је Кристофоро Колумбо за једриличарство, а за њим следе Виљем Тел (стрелаштво), Џингис Кан (јахање), Мојсије (алпинизам). И-

кар (делтаплан), Хамлет (мачевање), Атлас (дизање терета), Хенрих IV (пешачење) и Саломе (ритмичка гимнастика).

● познати специјалитет кинеске кухиње супа »ластино гнездо« све теже се може набавити у ресторанима широм света јер влада несташица ових посебних гнезда која се увозе са Тајланда, из Индонезије и Малезије. Иначе, основни састојак ове супе је стврднута пљувачка којом тропске птице чопе граде своја гнезда и лепе их за зидове пећина или за кровове.

Године 1980. група физиолога из Музеја за компаративну зоологију Харвардског универзитета започела је експеримент на више од осамдесет врста животиња. Циљ опита био је да се открију разлози зашто се на различите начине крећу. На основу тих истраживања научници су дошли до нових теорија о томе зашто кенгури скачу, кад коњи прелазе у галоп... Још занимљивије откриће је и колико енергије животиње, па и човек, утроше док корачају, скачу, трче или галопирају.

НАО ФЕДЕР И КЛАТНО

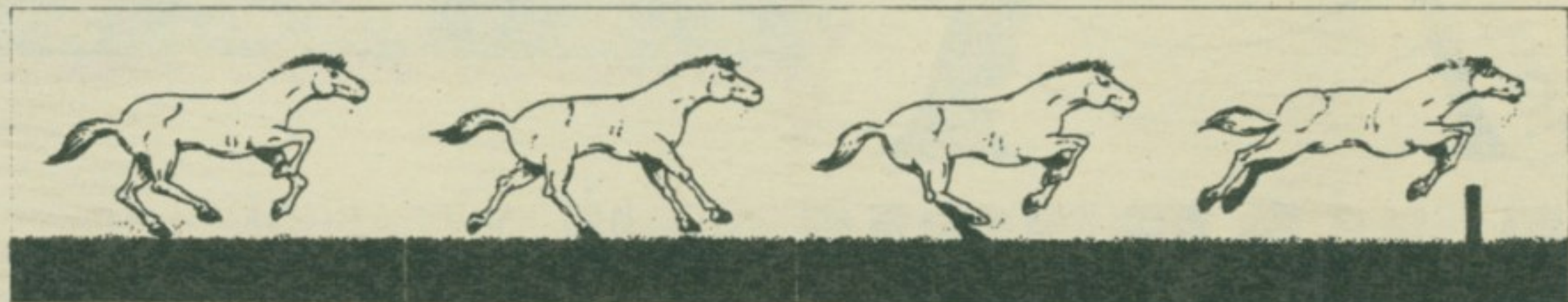
Лакши део посла за истраживаче био је да „убеде“ паука тарантулу да носи гас-маску да би тако измерили колико кисеоника, а тиме и калорија, сагори при њеном кретању. Проблеми су настали кад је дав тежак осамдесет пет килограма скочио са ергометра (справа за мерење рада мишића), пролетео кроз зид од плексигласа и нашао се међу уплашеним истраживачима. Ни обичне домаће мачке нису биле спремне на сарадњу и све сардине света нису могле да их натерају да трче по команди. Да би натерали лавове да стану на ергометар, морали су да им жује испред ушију подражавајући звук муве це-це од које краљ дунгле бежи главом без обзира. Свиње није било тешко привољети на сарадњу. Чим су угледале електричну шипку за терање стоке, дале су се у такав трк да су научници који су пратили Олимпијаду 1980. на телевизији, тврдили да би њихови испитаници надмашили и маратонце.

Истраживања су показала да мишићи ногу код кичмењака при доскоку реагују попут федера или клатна. Кенгури су шампиони у коришћењу еластичности мишића. Кад ове животиње додирну земљу, њихове дугачке задње ноге и читава „позадина“ већ су спремни за нов покрет, а две трећине ове снаге проистиче баш из енергије која се ствара при доскоку. Ноге и тело тркача раде на исти начин претварајући енергију која настаје при додиру са тлом у одок. При том се сачува између двадесет и седамдесет одсто енергије која се онда користи за следећи корак.

Ово ново сазнање сигурно неће обрадовати оне који воде рачуна о линији или желе да ослабе јер су мишићи и тетиве толико еластични да кретање не захтева много напора, чак ни кад се брже хода — за прелажење исте раздаљине не сагори се много више калорија. Тестирање је показало да једино кенгури користе много мање енергије уколико се брже крећу! Међутим, остале животиње, па и човек, за брже кретање не утроше онолико енергије колико се досад веровало.

СВЕ ЧЕТИРИ У ВАЗДУХУ

НАЈНОВИЈЕ ОТКРИЋЕ НАУЧНИНА СИГУРНО НЕЋЕ ОБРАДОВАТИ ОНЕ КОЈИ ВОДЕ РАЧУНА О ЛИНИЈИ И ЖЕЛЕ ДА ОСЛАБЕ ПРОВОДЕЋИ СВЕ ВИШЕ ВРЕМЕНА У КРЕТАЊУ.

И само тело штеди калорије понашајући се као клатно. Кад човек хода, енергија једног корака помаже му да учини следећи корак. Баш као што клатно има природну учеслаост, исти је случај са пешаком. Кад покуша да ко-

рача спорије од свог природног хода, он не користи у потпуности своју снагу. Али кад хода сувише брзо, једна нога има толико много покретне снаге да почиње да се диже пре него што је друга додирнула тле. Зато у акцију ступају

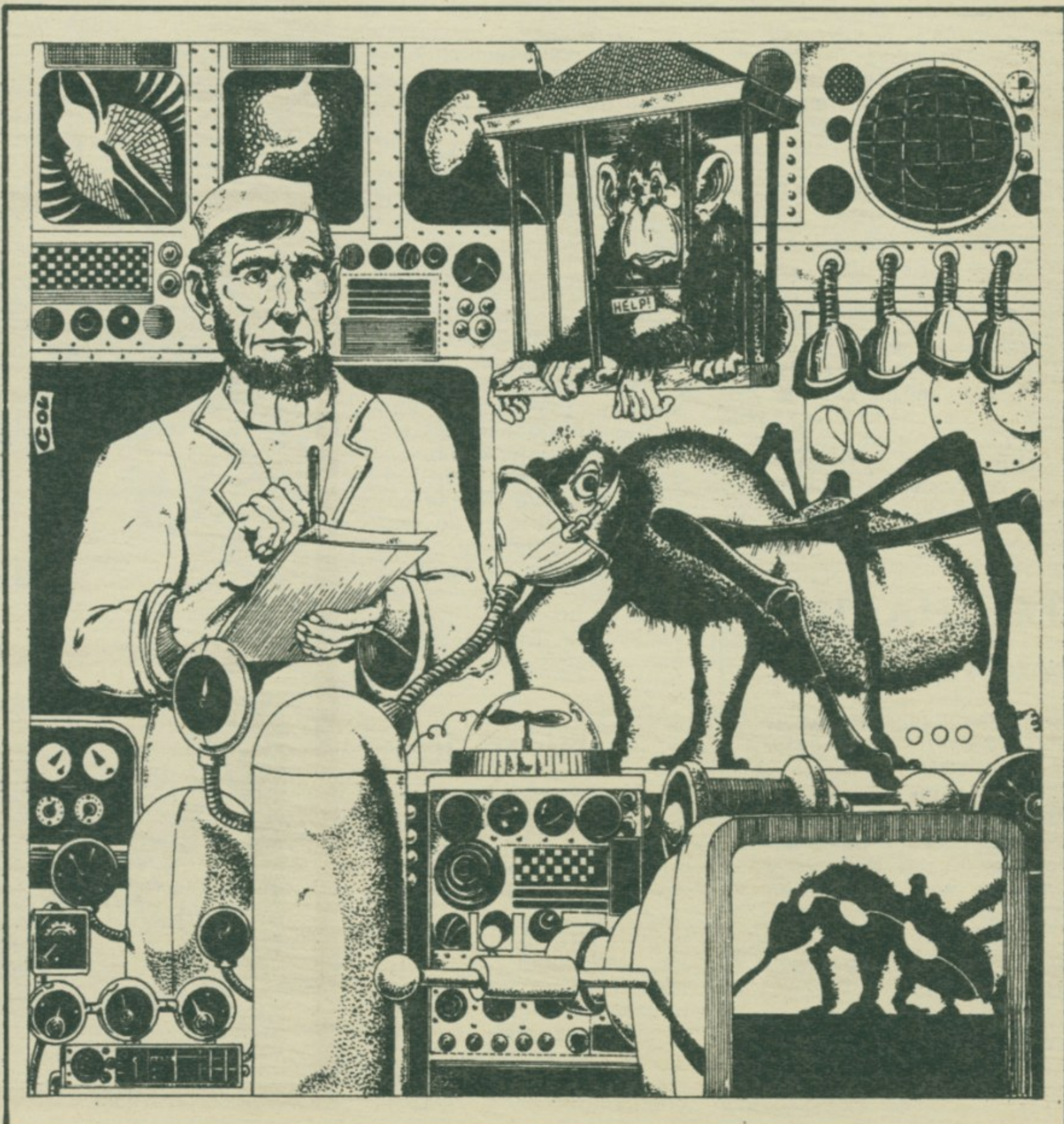
мишићи да би је задржали на тлу. Па ипак, код такмичара у брзом ходању сагори изврстан број калорија јер такав начин кретања захтева већи рад мишића и више енергије. Ови такмичари настоје да дигну тело и добију убрзање у

исто време. Зато утроше два или три пута више енергије него да трче истом брзином. Покушајте и ви да ходате као Маурицио Дамиано, олимпијски победник на 20 км!

МАЛИМА ЈЕ ТЕЖЕ

Према најновијем експерименту, променом брзине животиње мењају и начин кретања да би утрошак енергије био што мањи. Због тога коњ, кад галопира, у једном тренутку има четири ноге у ваздуху. У том скоку помаже му читаво тело, а не само ноге, као код касе. Постоји невероватна сличност у овоме међу животињама јер све користе исте телесне механизме, али има и разлика — мале животиње су мање успешне од великих. Тако је мишу потребно шеснаест пута више енергије него понију да би се кретао истом брзином. То је зато што мале животиње морају да начине више корака да би прешле исту раздаљину.

Мале животиње плаћају још једну цену због своје величине. У њиховим прилично дебелим, а тиме и мање еластичним жилама не може да се нагомила онолико енергије као у дугачким и еластичним тетивама великих животиња. Али, величина није предност онда кад се животиње отисну од тла и више не користе потенцијалну енергију, као код легења, пливања или перања на дрво. Тада су мале животиње исто толико успешне као и велике.

ПОМОЗИМО ЗООЛОШКОМ ВРТУ

ДА КАВЕЗИ НЕ БУДУ ПРАЗНИ

**ЗОО ВРТ У ГЛАВНОМ
ГРАДУ НАШЕ ЗЕМЉЕ
ДОБИО ЈЕ ДВА НОВА
СТАНОВНИКА, ПАР
СЛОНОВА! КУПИО БИ
ОН И ЈОШ МНОГЕ**

**ЖИВОТИЊЕ КОЈЕ НЕДОСТАЈУ,
АЛИ НЕМА ДОВОЉНО НОВЦА.
ШТА БИСТЕ ВИ ВОЛЕЛИ ДА СЕ
ПРВО НАБАВИ: ЖИРАФА, БЕЛИ
МЕДВЕД ИЛИ НОСОРОГ? У
ОВОМ БРОЈУ ГЛАСАЈТЕ, А У
ИДУЋЕМ ДЕТАЉНА УПУТСТВА
КАКО СЕ ПОСТАЈЕ ЧЛАН КЛУБА
ПРИЈАТЕЉА ЗОО ВРТА И ДОБИ-
ЈА ПРАВО НА БЕСПЛАТАН
УЛАЗ!**

Пре педесетак година богати фабрикант Влада Илић одлучио је да део свог огромног профита који је зарађивао радећи с текстилом употреби за добробит народа. Како је волео животиње, решио је да Београду поклони ни мање ни више него један зоолошки врт.

Градски оци били су пресрећни. Требало је још само да се смисли где би тај врт са различитим дивљим и егзотичним животињама најбоље могао да се смести. Показало се да је Калемегдан идеално место. И то онај део с једне стране

омеђен данашњом улицом Тадеуша Кошћушка и Доњоградским булеваром, а с друге беедима старог утврђења који гледају на Саву и Дунав. Простор је био велики — седам хектара — и имао је, тако су Илићу говорили сви они који су му у тој акцији помагали, најлепши положај у Европи.

Простор је одабран, план је убрзо направљен, новца је било довољно. Почеле су да се праве стазе, кавези, базени, кућице за смештај животиња, вештачко језеро. Пристизале су животиње, неке купљене, велики део поклоњен. Највише су

даровали Французи, отуд је отварању зоолошке баште присуствовао и опуномоћени министар француске владе Диманије.

Пред велики дан, 12. јул 1936. године, узбуђење у Београду је расло. Сви житељи главног града желели су да присуствују догађају године, свечаном отварању зоо-врта. Сјатиле су се читаве породице. Жене су биле у дугим хаљинама, са шепцима и креп рукавицама, мушкарци у својим најсвечанијим оделима, деца у морнарским оделцима. За њих је то био празник: коначно су све оне животиње које су до тада могли да виде или о њима чују само из књига и новина биле пред њима живе, шарене, гласне. Ускоро је главни љубимац публике постао слон Јумбо.

КРЕНУЛО ЈЕ

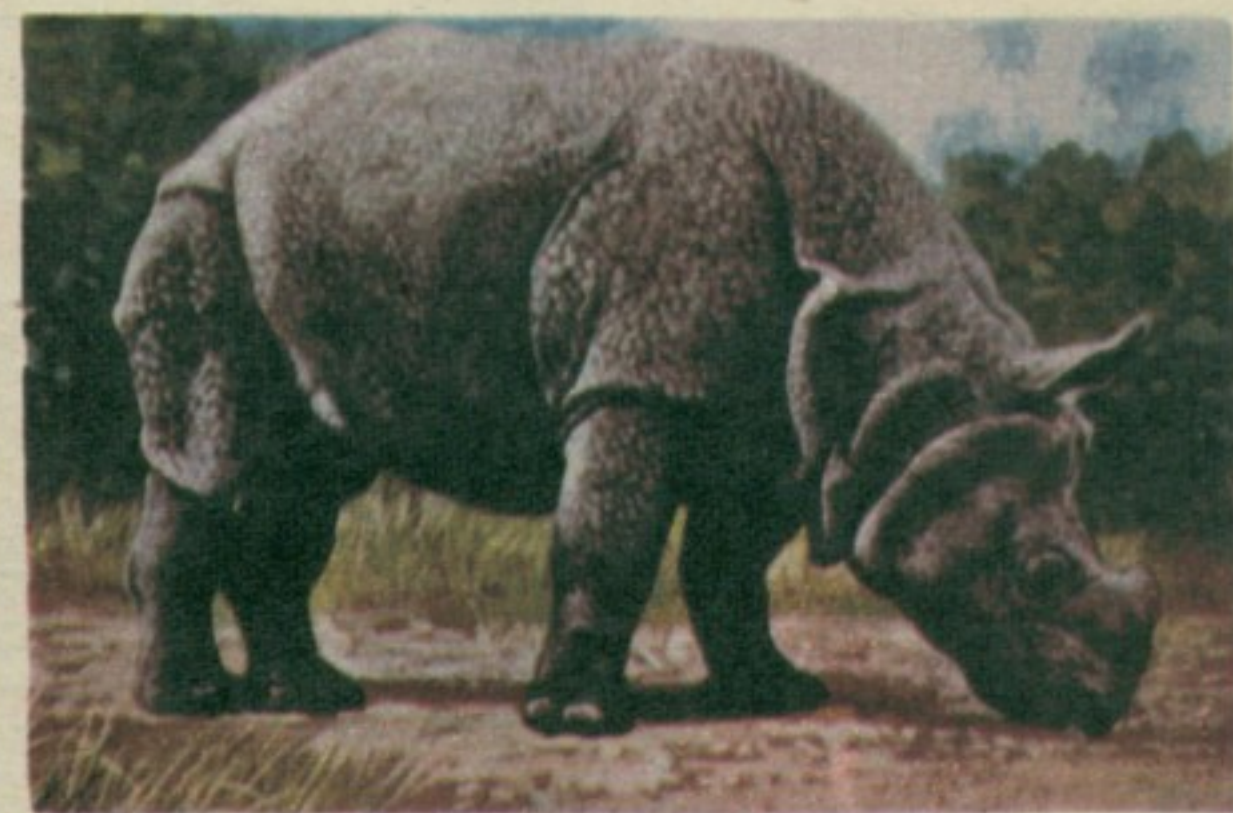
Тај београдски зоолошки врт трајао је само пет година. У рано јутро шестог априла 1941. град је бомбардован, земља окупирана. Ко још да мисли на зоолошки врт. По прописима у случају рата или неких већих елементарних непогода све животиње се уништавају. Па ипак, ко зна како, неки становници врта прежи-

главном граду! Међутим, становници врта осећали су то и те како. Гласови дивљине који су се ноћу оглашавали вероватно су носили и неки прекор и вапај. На жалост, ко је могао да разуме тај језик.

Сад на ред долази онај део историје зоо-врта који боље да не помињемо — током осамдесете и осамдесет прве године многе животиње су окончале. Зоолошки врт је остао без слонova, без белог медведа, жирафе већ од пре није било... Али, рекли смо, нећемо о томе. Град Београд и управа ове једине установе те врсте у Србији решили су да ствари промене. И, заиста, кренуло је: набављене су многе нове животиње, подигнуте кућице за њих, оправљени базени, ових дана фарбају се кавези, уређују стазе. Али, остали су неки стари проблеми. Нема многих животиња: белих медведа, антилопа, нема афричког ноја, једна фока, један пингвин, жирафа женка остала је без друге... А нема ни новца да се они набаве.

Београдски зоолошки врт на Калемегдану издржава се највећим делом од средстава која добије продајом улазница, један део добија од града Београда, али сада у време опште штедње ни Комитет који се о томе стара није у стању да одвоји веће суме. Посетилаца је некада било знатно више него сада: од 800 хиљада претпрошле године тај број је опао прошле на 450 хиљада! Људи све мање долазе, тужно им је и да погледају празне кавезе.

А животиње су веома

АКО НИСТЕ ЗНАЛИ

- Све животиње осигуране су код осигуравајућег завода „Дунав“.
- Она застрашујућа змија, анаконда, купљена је у нашој земљи. Без обзира на свој изглед, безопасна је — њен ујед није смртоносан.
- Животиње се хране обично рано ујутру, пре него што стигну први посетиоци. Тако се месождерима, лавовима, тигровима, сваког дана набавља свеже месо. У просеку чувар свакоме у кавез убаци око три килограма меса. Фокин оброк износи 10 до 15 килограма, док слон поједе до 100 килограма сена.
- У београдском зоолошком врту има 85 крупних животиња, а свих заједно око 130.
- У нашој земљи постоје још зоо-вртови у: Скопљу, Суботици, Загребу, Осијеку, Сплиту, Љубљани и Добоју.

скупе и, што је још горе, купују се за девизе. Наш зоолошки врт, као и готово сви у свету, набавља животиње углавном од холандских, енглеских, аустријских трговаца који су се за то специјализовали: они су разгранали послове, имају своје људе који им лове животиње по Африци, Азији, Јужној и Северној Америци одакле их авионима или бродовима транспортују у све делове света. Најпре их преносе у стационаре где животиње морају да се задрже најмање месец дана пре него што се уступе купцу. Ту треба да се навикну на промену климе, друкчије услове живота а мора им се одредити и храна која одговара условима „зачетништва“.

ГАРАНЦИЈА ГОДИНУ ДАНА

Када се види да је животиња у реду, да је здрава, купац је преузима. При том он уз њу добија и гаранцију на годину дана у којој власник преузима одговорност да је стање здравља животиње у реду уколико се према њој поступа према упутствима. Обично се шаље и човек који ће обучити чуваре како да негују животињу.

Цене на животињској берзи достижу вртоглаве цифре. Тако, на пример један слон кошта око 80 хиљада марака, што значи близу 160 милиона старих динара, бели медвед око 120 старих милиона, а жирафа чак читавих 200 милиона! Где наћи потребан новац?

КО ЋЕ ДА ПОБЕДИ?

„Политикин забавник“ позива све своје читаоце да учествују у акцији „ПОМОЗИМО ЗООЛОШКОМ ВРТУ!“ Напо, објаснићемо детаљно у идућем броју. Сада треба само да изаберете коју бисте од ове три животиње најрадије видели у зоо-врту: БЕЛОГ МЕДВЕДА, ЖИРАФУ или НОСОРОГА? Пред вама су и њихове мале фотографије. Исеците ону за коју гласате, залепите на дописницу и пошаљите на адресу: „Политикин забавник“, 11001 Београд, Манедонска 29, пошт. фах 124. Не заборавите да на другу страну дописнице залепите КУПОН који сте читко попунили.

ЖИВОТИЊУ КОЈА ДОБИЈЕ НАЈВИШЕ ГЛАСОВА НАБАВИЋЕМО ЗАЈЕДНИЧКИ! „Политикин Забавник“ већ је одвојио за то пет старих милиона!

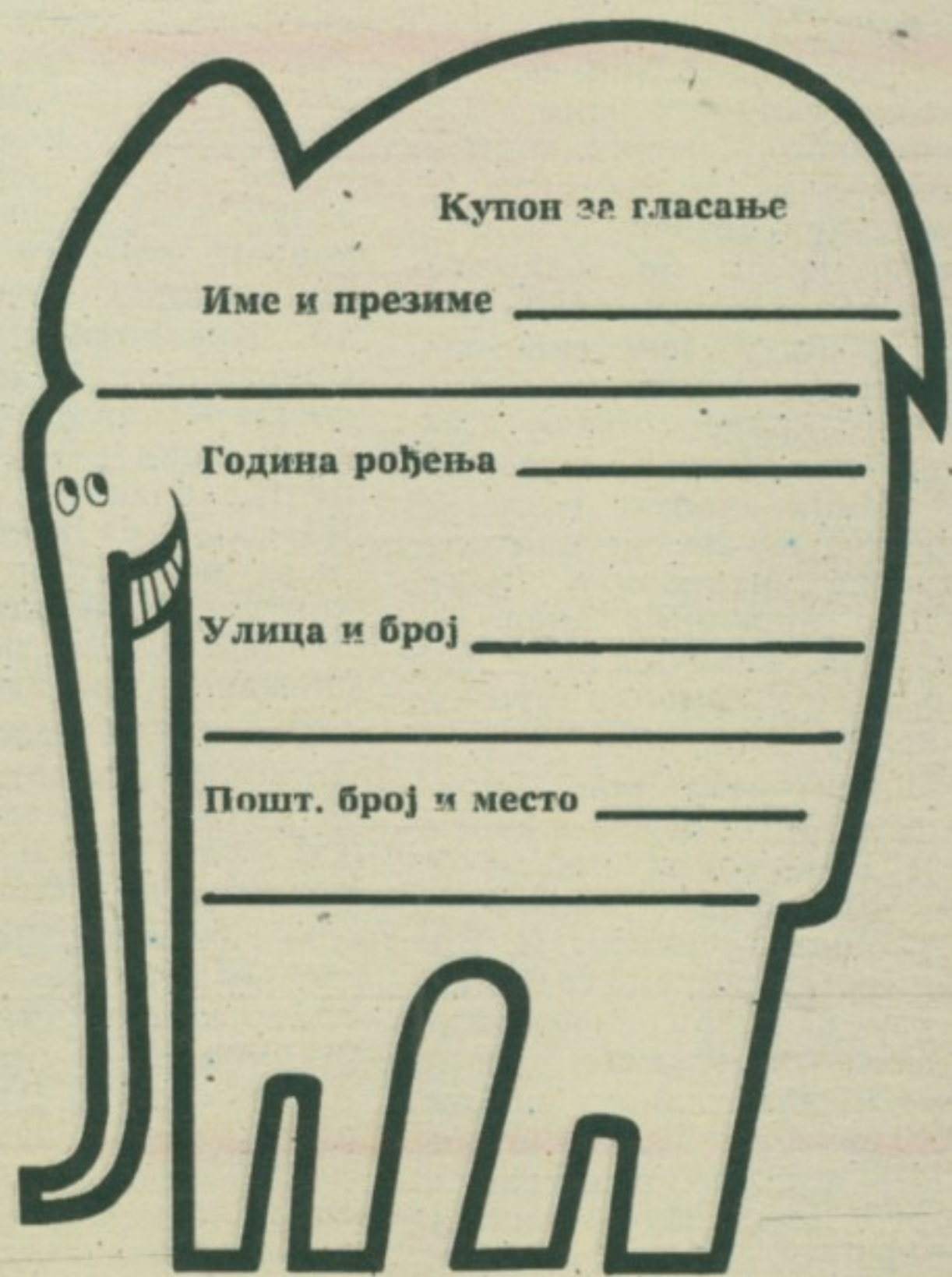
Купон за гласање

Име и презиме _____

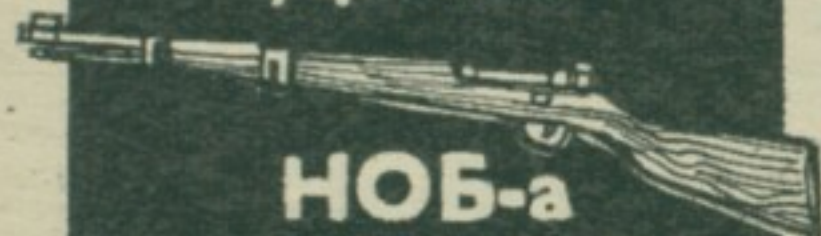
Година рођења _____

Улица и број _____

Пошт. број и место _____

ИЗ СЛАВНИХ
ДАНА

БРУДЕР, ПОШТА ЈЕ МИНИРАНА!

— ДИНАМИТА ИМА
СВУДА — ШАПНУО
ЈЕ ЕРНЕСТ СВОМ
ПРИЈАТЕЉУ ТОПЛИ-
ЦИ И УБРЗО СА
НЕМЦИМА НАПУС-
ТИО ГРАД. МЛАДИ
МЕХАНИЧАР ОСТАО
ЈЕ СНАМЕЊЕН. ШТА
ДА УРАДИ? И НА-
НО?

В ећ данима се у граду под Багдалом осећала нека узнемиреност. Колоне немачких војника долазиле су и одлазиле, тенкови се често премештали с једног на други крај Крушевца. Улицама је било много мање цивила него раније. Униформе су преплавиле полупразан град. Чешће него раније ноћу су одјекивали пуцњи праћени немачким „халт, халт“, бат чизама одзвањао је после полицијског часа. Из дана у дан све разговетније су се чули одједи експлозија: јединице народноослободилачке војске биле су све ближе Крушевцу.

И Топлица Долић, једини висококвалификовани ТТ механичар у месној пошти, знао је да је Немцима у Крушевцу одзвонило. Приметио је то по њиховом понашању а пре неки дан му је то у поверењу саопштио и немачки подофицер Ернест, иначе Аустријанац. Казао му је да су Немци „капут“ и да се причува јер ће сигурно пре одласка направити неку гадост. Још није знао да му каже какву, али је начуо да се у команди шушка о неком минирању.

Млади механичар спријатељио се с Аустријанцем још 1941, одмах пошто је из Варварина стигао у крушевачку пошту. И Ернест је, презимена се Долић вице не сећа, пре него што су га немачке власти мобилисале радио у пошти као везиста. Мрзео је нацисте али је мобилисан и морао је да обуче њихову униформу. Кући, у Бечу, оставио је породицу са двоје мале деце и то никад није заборављао. Често је деци на крушевачким ули-

цама делио бомбоне... Топлица Долић је добрс говорио немачки јер је 1930. као машинбравар радио у немачкој фабрици „Хуго Штоценберг“ близу Александровца па су се лако опоразумевали. Један другог звали су „брудер“...

**НЕ СМЕМ,
ЖУТИ ЈЕ ТУ!**

Целе ноћи између 13. и 14. октобра 1944. око Крушевца су се водиле огорчене борбе: партизани су ломили жилав отпор Немаца. Топлица Долић те ноћи није ни ока склопио, уосталом мало је ко тада спавао. Плашио се оних Ернестових речи да Немци неће напустити град пре него што направе неко зло. Шта су то наумили? Неће ваљда пошту да...

Сам се себи зачудио што тог јутра није поранио на посао. Можда је превладао страх? Осведочени злочинац СС официр Книпшилд, звали су га Жути, беснео је последњих дана, није могао да се помири с тим да су Немци у Крушевцу завршили своје. Чим су 1941. ушли у град, Жути је са петнаестак Немаца запосео пошту и инсталирао за то време супермодерне телефонске и телграфске уређаје који су „покривали“ велико подручје, све до Крагујевца, Краљева, Светозарева. У другом делу поште остала је стара полу-автоматска телефонска централа са свега 200 бројева коју су Немци повремено користили а стално контролисали специјалним ловцем. Сваки разговор је сниман и преслушаван...

Око 9 и 30 часова у кући Топлице Долића зазвонио је телефон. Механичар је уздрхтао али је ипак брзо подигао слушалицу:

— Топлице, јеси ли ти? — зачуо је једва чујан глас телефонисткиње Вуке Ђурђић. — Бојим се, Топлице, читаво јутро Немци су се нешто узмуквали по пошти, стално са неким сандуцима иду од тавана до подрума...

— Не чујем те добро, Вуко! — знојавом руком Топлица је јаче притиснуо слушалицу на уво надају-

ћи се да ће је боље чути. — Говори гласније.

— Не смем. Жути је поред мене — успео је да чује још тиши глас с друге стране жице. — Бојим се да спремају нешто страшно, видела сам неке жице...

Долић није успео да чује наставак, „клик“ и веза је била прекинута. Времена за премишљање није било, зграбио је сако и истрчао из куће.

ЧУВАЈ СЕ!

Још издалека је угледао два камиона пред поштом, Немци су у њега уносили неке сандуке. „Беже, значи“ пролетело му је кроз главу. На улазу у пошту налетео је на Жутог. Када га је видео, овај је пребледео, ухватио се за пиштољ у футроли и издрао се:

— Шта ти тражиш овде? Хоћеш ли да ти овај шаржер саспем у стомак?!

Топлица Долић је устукнуо неколико корака унезверно се осврћући око се-

бе, као да тражи спас. На срећу, у том тренутку је наишао Ернест, заменик Жутог.

— Ја сам позвао Долића — умирио је свог претпостављеног — да помогне у паковању и утовару опре-

ме. Жути је нешто неразумљиво промрљао себи у браду и вратио се у пошту.

— Брудер, пошта је минирана! — гледајући у страну тихо је рекао Ернест. — Експлозив је повезан са сатним механизмом. Два сата после нашег одласка оделетеће у ваздух. Чувај се.

Топлица Долић је уздрхтао. То је, значи, та гадост коју су Немци смислили! Страх их је велики спопао па мисле ако униште пошту да партизани неће моћи да се договарају, па ће им умаћи. Једва је савладао дрхтавицу док је помагао Немцима у паковању опреме централе коју су журно уносили у камионе.

Град је већ био крваво попрштате, борба се с околних брда пренела на улице. Било је само питање

сата када ће Крушевац бити ослобођен.

**ПОМОЋИ
НИОТКУД**

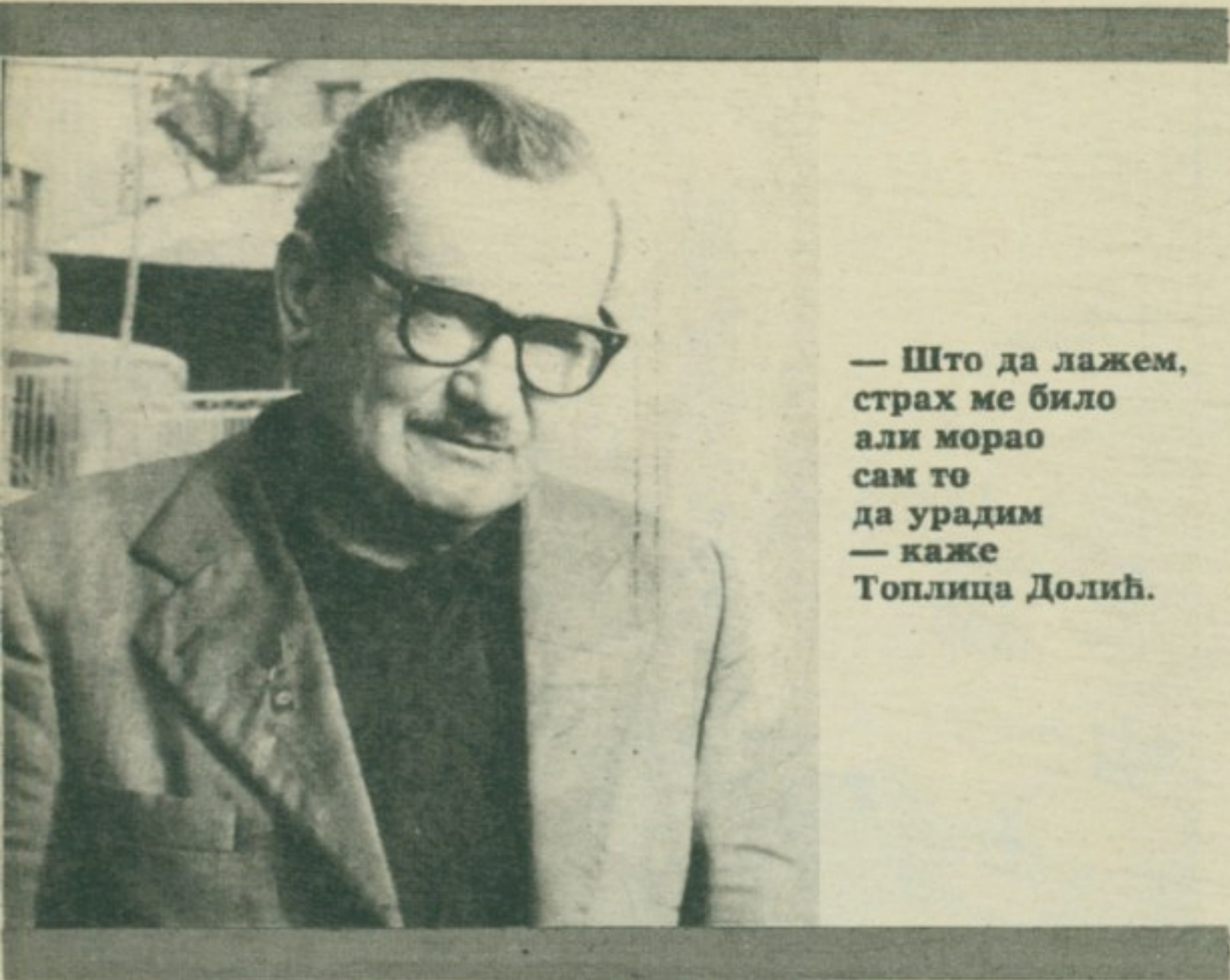
— Збогом, брудер, и чувај се! — чврсто је пред поштом Ернест стезао руку Топлици. — Не замери ми, ако можеш...

Жути се већ сместио у кабину камиона па је Ернест могао да протресе руку свом „брудеру“.

Ернест је затим с каросерије скинуо нову упаковану тестеру и пружио је Топлици:

— Узми, за успомену, друго немам... и чувај се...

Убрзо је нестао у облаку прашине коју је за собом остављао камион. Град су напустили и тенкови који су до тада баш код споменика косовским јунацима, у центру града, својим војницима штитили одступницу. Јединице Народноослободилачке војске биле су на периферији града и очекивало се да сваког тре-

— Што да лажем, страх ме било али морао сам то да урадим — каже Топлица Долић.

нутка стигну у сам центар Крушевца, а Топлица Долић је дрхато од — страха. Његова пошта ће ускоро у ваздух, страдаће многи. Жути ће ликовати.

Да тражи помоћ није имао од кога, он је годинама био једини механичар у пошти, знао је сваки кутак од подрума до тавана. Бојао се да сачека партизанске јединице и затражи помоћ од неког стручњака за експлозив јер док они стигну може да буде касно. Мора сам нешто да покуша, мора. Као без главе улетео је у пошту и у телефонској централи затекао Вуку Ђурђић.

— Топлице, шта да радимо? — грч јој је изобли-

чио младо лице. — Да бжејмо, срамота је...

— Иди у разгласну станицу и обавести грађане да је пошта минирана и да се не приближавају.

ТИК-ТАК, ТИК-ТАК...

Топлица Долић није поуздано знао где су Немци сместили сатни механизам, али и да је знао не би било велике вајде: не би ни смео ни умео да га искључи, то могу само опробани стручњаци. Пожурио је до главног чвора и искључио струју у

целој пошти. Надао се да ће то можда помоћи мада је мало знао о експлозивима и начину на који се активирају а још мање демонтажу. Знао је, и то му је Ернест рекао, да је динамит постављен свуда. У телефонске и телеграфске уређаје, на кров, у подрум. Немци су експлозив сместили и у главни разделник, срце везе.

Са лампом у једној руци и изолир-кљештима у другој Долић је кренуо на најтежи и најопаснији задатак у свом животу. Прво је одјурио у подрум. Најежио се сав док је лампом претраживао подрумске просторије. Како да препозна каблове који су експлозив повезивали са сатним механизмом? И онда је траг светлости пао на жицу која се скривала извицом просторије. Грозничаво је проверио куда и одакле води и закључио да то мора бити једна од смртоносних жица, разликовала се од осталих из инсталације.

Престао је да дише кад су изолир-кљешта прекинула кабл — „кврц“. За тренутак је склопио очи очекујући да експлозија све однесе у парампарчад. И много искуснији стручњаци тада занеме а не он који је о експлозивима знао колико и сваки лаик. Тренуци су изгледали као вечност. Ништа! Значи, добро је, то је та жица. А сад даље, Ернест је рекао да је Жути наредио да се безмало свуда постави експлозив.

У прохладном октобарском дану Топлица Долић се буквално купао у зноју. Сваки час је мокре дланове брисао о сако и панталоне, а у глави му је бубњало тик-так, тик-так. Колико још времена имам, колико? Још само да пресечем жицу која повезује онај експлозив на крову са сатним механизмом и — готово. Лествама се успентрао на кров...

Два сата касније командант подручја Влада Бајчевић стигао је у пошту, ћутке стиснуо Топлици Долићу руку и после неколико тренутака га упитао:

— Друзе Топлица, можеш ли да ми даш везу са Главним штабом за Србију?

— Одмах, друже Владо...

...

О догађају који се одиграо на дан ослобођења Крушевца доскора је мало ко знао. Време је учинило своје а тихи човек Топлица Долић о томе није много причао: „Мислио сам, а и сада мислим, да ми је то била дужност“. Тек пре две године, захваљујући Милану Станићу, председнику Скупштине ППТ пензионера, за догађај су сазнале хиљаде Крушевљана који и данас користе услуге поште коју је спасао Топлица Долић.

Петар Милатовић

УДРИ ПО ПРЕЗИМЕНУ!

Кад неко нападне на државну власт, поготову у земљи где нема демократије, може очекивати да се свашта догоди њему, његовој породици, његовој имовини... па и његовом имену.

Атинска су крајем VI века пре нове ере као тирани владала браћа Хипија и Хипарх. Два пријатеља, Хармодије и Аристогитон, договорили су се да тиранију уклоне насилним путем. Убили су Хипарха, али им је Хипија измакао и наредио да обојицу погубе. Касније су их Атињани посмртно славили као хероје, називајући их „тиранобубице“ — а у исти мах донели су одлуку да се имена Хармодије и Аристогитон не смеју давати робовима.

Зашто? Ваљда зато да би сачували достојанство тих имена, али и из других разлога. Страховали су, по свој прилици, да „бунтовничко“ име неком робу не пружи идеју да убије свог господара!

У старом Риму постојао је обичај зван „mutatio praenominis“. Ако би неки грађанин починио злочин против државе, његозо лично име није се убудуће смело давати ниједном припаднику његовог „генса“ (рода). Веровало се да ће се на тај начин, заједно са именом, искоренити и успомена на преступника. Тако је у IV веку пре н. е. конзул Марко Манлије осуђен и погубљен због покушаја државног удара: после тога више ниједан припадник рода Манлијеваца није добио име Марко.

Још једном је исто име „страдало“ три и по столетља касније, због Марка Антонија. Учили сте

можда, о том немирном војсковођи, који је најпре делио власт с Октавијаном и био му зет, а потом (заљубивши се у Клеопатру) заратио против њега и био поражен у бици код Акцијума. Пожељи Октавијана, или императора Августа како су га сад називали, сенат је забранио име Марко за све будуће чланове рода Антонијеваца. Ако су мислили да ће на тај начин уништити сећање на Марка Антонија, преварили су се. Захваљујући свом бурном животу овај Римљанин је у новије доба постао омиљени јунак књижевних, позоришних и филмских дела. (На филму су га тумачили, поред осталих, Марлон Брандо и Ричард Бартон).

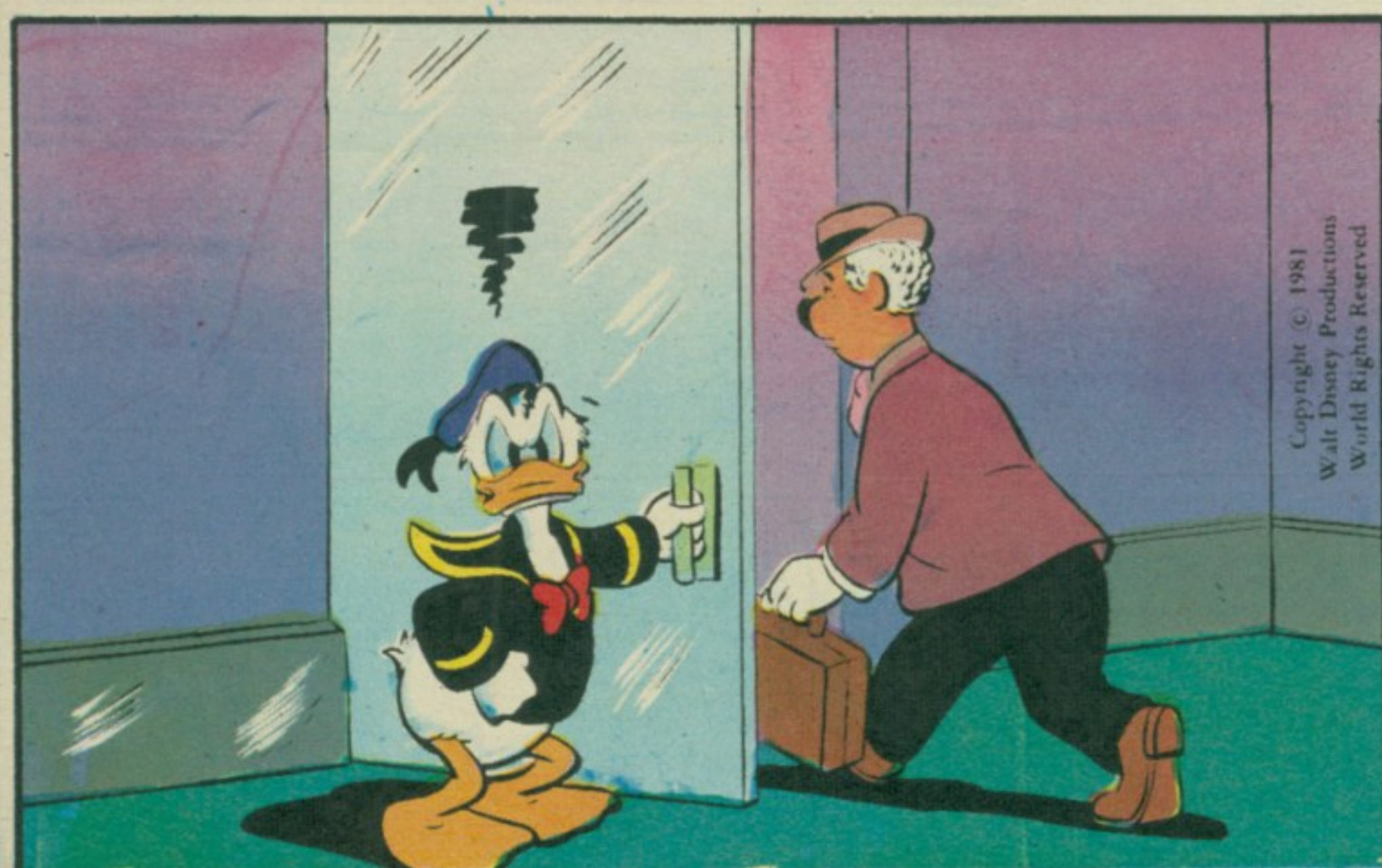
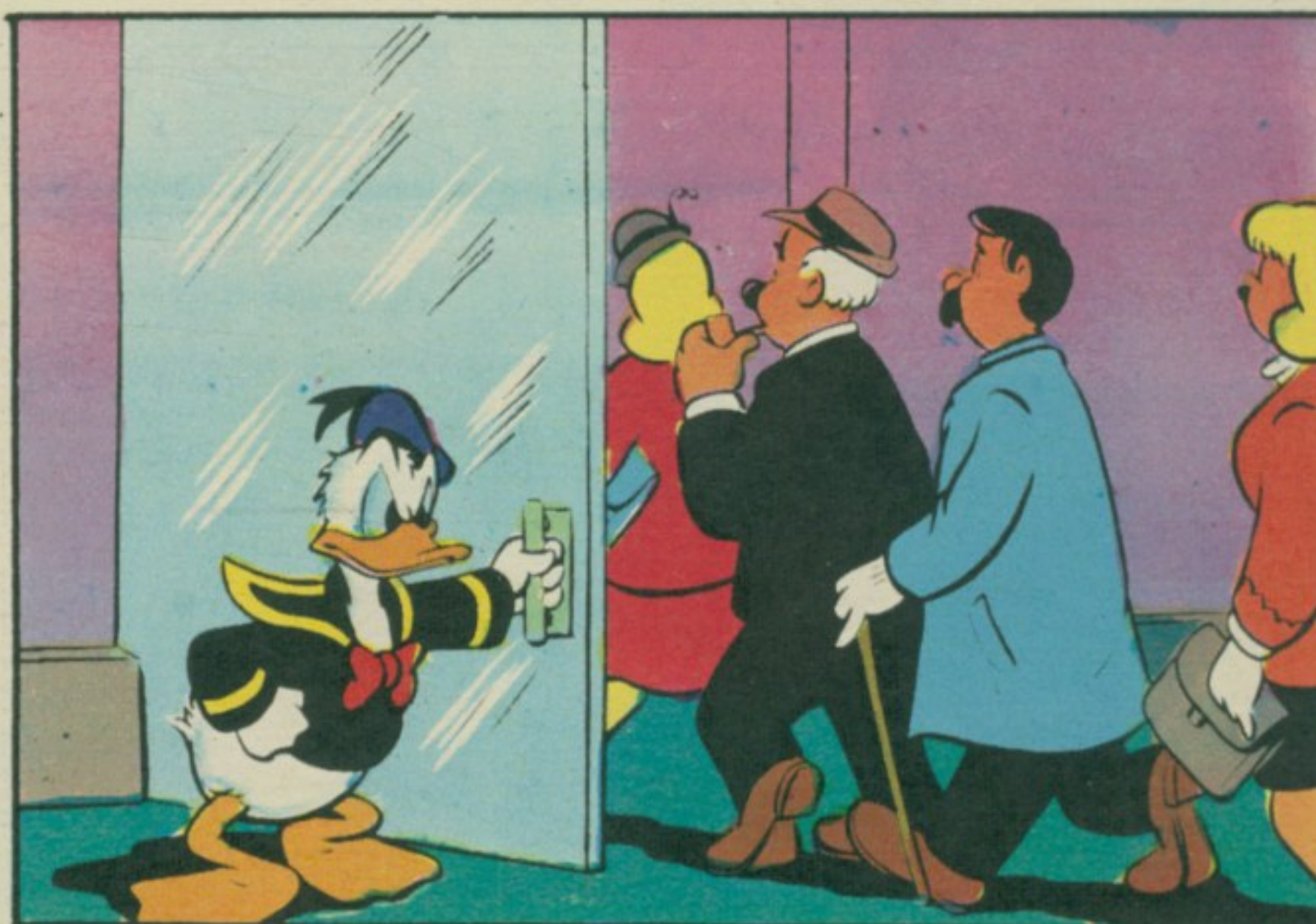
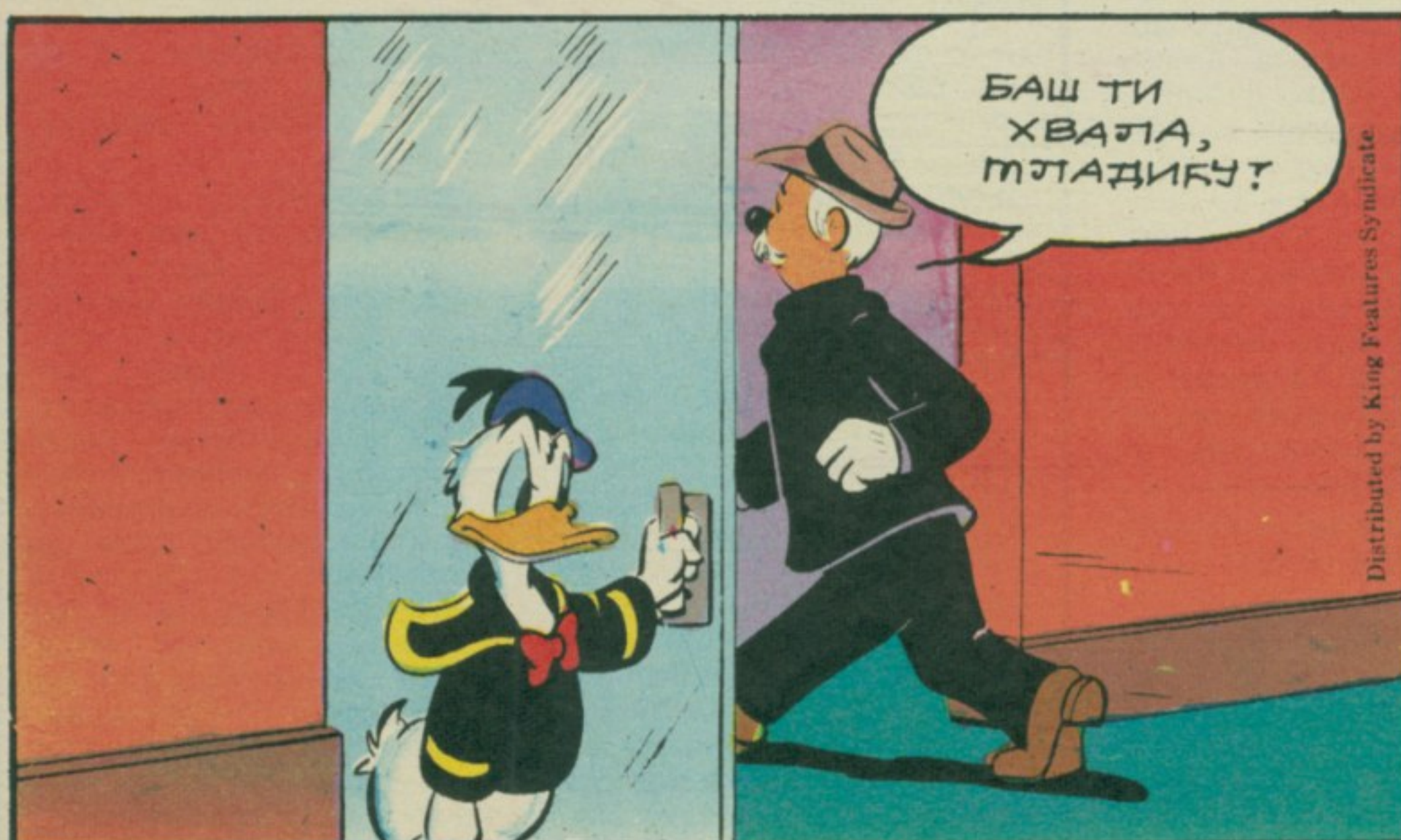
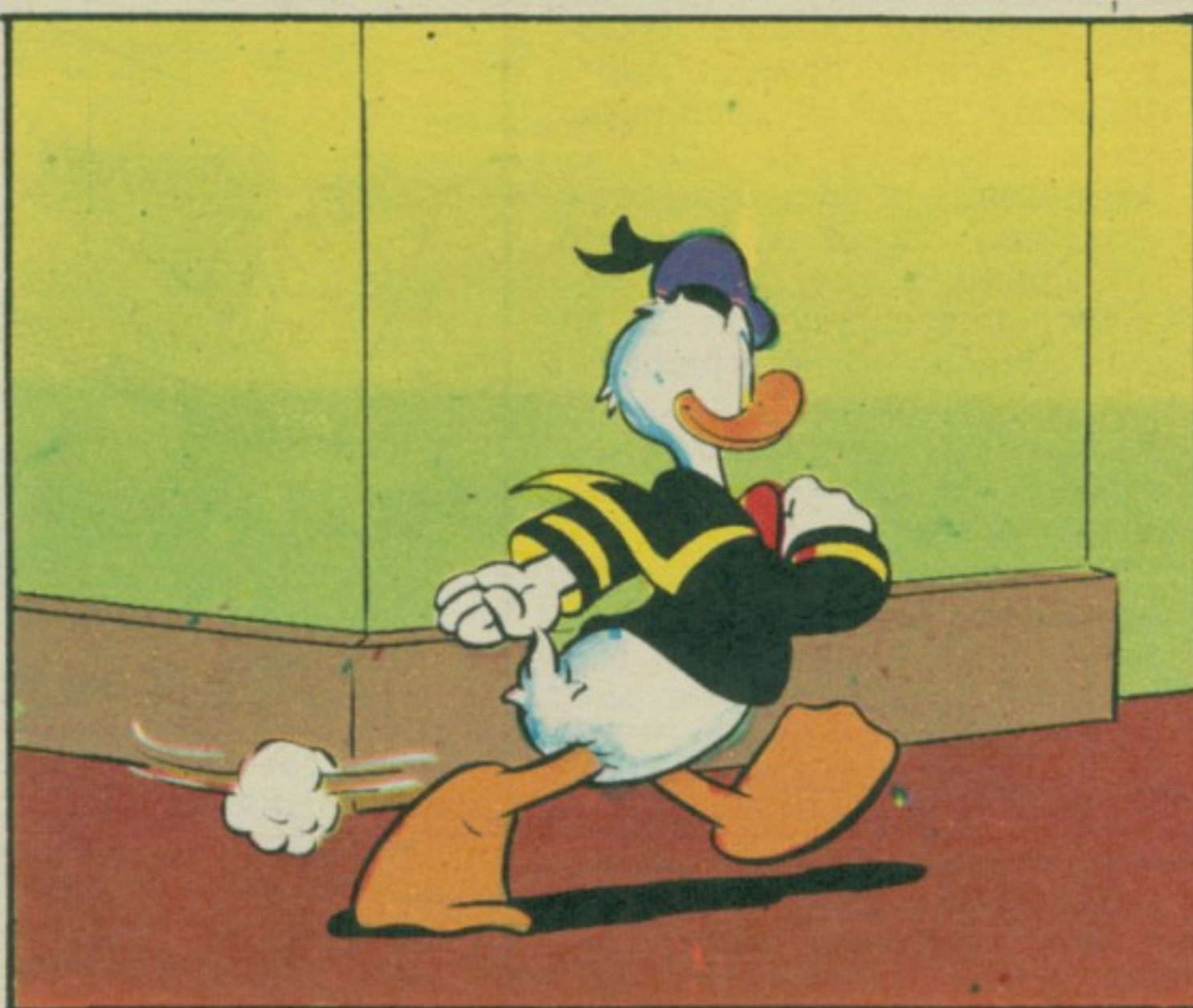
И у појединим презименима може се догодити да буду проглашена за „антидржавна“. Године 1900, у Монци, анархиста Гаetano Бреши убио је тадашњег италијанског краља Умберта I. После тога су многи Бреши, па и они који нису били ни у каквом сродству са атентатором, затражили добили промену презимена.

Нешто слично догодило се у Немачкој две деценије пре тога, када је социјалиста Карл Едуард Нобилинг пуцао на цара Вилхелма I. Тешко ранен, цар се ипак опоравио, док је атентатор умро у затвору. Његова породица, изложена неправедним прогонима, била је принуђена да промени презиме. Прозвали су се Еделинг, чиме се ипак нису сасвим удаљили од некадашњег презимена: нобилис је на латинском „племенит“, а исто значење има и немачки придев едел.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

СИРОМАШНИ ВОЗАЧ КАМИОНА НАШАО ЈЕ НА УЛИЦИ ПАКЕТ СА ДВЕ МИЛИЈАРДЕ ЧИЈИ ВЛАСНИК НИКАДА НИЈЕ ПРОНАЂЕН!

Д о 11. априла 1980. четрдесет двогодишњи Хисао Онуки био је обичан возач камиона у једној гвожђарској фирми. Имао је жену, троје деце и плату са којом је једва састављао крај с крајем. Али већ сутрадан постао је личност број један за јапанску штампу, радио и телевизију, а после тачно шест месеци и имућан човек који не зна шта ће са парама.

А све се догодило сасвим случајно. Био је петак увече и Онуки је баш Зио довео гомилу пакета у једну робну кућу у токијској трговачкој четврти Гинза и мучио се да камион угура у онај мали простор који му је остао за паркирање. То му је била последња возња пред викенд. Једва је чекао да већ једном заврши да би отишао кући на вечеру и касније на уобичајено пиће у бифе на углу. Зауставио је камион и кренуо да отвори странице како би радници могли да га истоваре кад је угледао необичан пакет.

У први мах изгледало је да је то пакет са старим новинама остављен да га однесу радници који износе ђубре, али било је чудно што су новине биле увијене у мараму какву Јапанци обично користе да би направили завежљај ако немају торбу а још чудније то што је пакет био стављен на широку металну ограду која пешаке у Токију чува од агресивних возача, а не на тротоар ближе коловозу као што се обично ради. Онуки је прво помислио на своје две кћерке које сакупљају старе новине и продају их како би зарадиле џепарац.

Отворио је завежљај помисливши да му „фурушики“ (како се у Јапану зову мараме за ношење пртљага) може да послужи да носи доручак на посао и, када је угледао шта се налази унутра, само што се није срушио. Унутра су стварно биле новине. Али,

само један примерак листа „Нихон кеизаи“ од тог дана, а у њих увијена пластична кеса пуна новчаница од десет хиљада јена. Најкрупнијих новчаница које постоје у Јапану! Онуки је оставио и камион и робу и док су га радници из робне куће зачуђено посматрали, као без душе отрчао у најближу полицијску станицу.

Док је трчао препуном улицом Гинза, Онуки није знао колико новца има у рукама. Знао је само једно: његова плата коју је сваког месеца примао у истим тим новчаницама од десет хиљада јена никад није могла да буде „дебља“ од једног центиметра, а овај тешки пакет за који је у почетку помислио да је гомила новина, мора да вреди бар као хиљаду његових плата. А вредео је и више. Када је шеф станице у присуству сведока

гост безброј контакт-програма на телевизији и радију. Детаљно је описивао место на коме је нашао завежљај, шта је мислио у тренутку када је видео садржај завежљаја, одговарао на разноразна питања о свом животу и мало помало постајао звезда. Један лист неопрезно је објавио његову пуну адресу и број телефона и за Онукија је почео прави пакао.

У почетку је имао педесетак позива на дан, а касније, што се више приближавала јесен, телефон већ није престајао да звони а сандуче за писма није било довољно да прими сву гомилу пошлица које је стизала на његово име: свако јутро и по подне морао је да узима писма директно од поштара. Постојала је, наиме, још једна клаузула закона која је говорила да, ако се власник нађеног новца или предмета не јави за шест месеци, цела сума треба

да јесте, онда ће стварно морати да преда сав новац чим га добије. Тешило га је то што је учешћем на телевизији и појављивањем у новинама, од новца којим су му плаћали рекламе и интервјуе, зарадио већ толико новца који раније у његовој кући није могао да се прикупи годинама.

Од силних обавеза које су га изненада снашле није више могао редовно да иде на посао, дао је отказ, променио број телефона и чекао новембар. Почетком септембра изнајмио је четири телохранитеља да чувају њега и његову породицу, а сам је сваког јутра почео да трчи околним улицама и у оближњем парку. Телохранитељи, међу којима и једна девојка носилац црног појаса у аикиду, имали су пуне руке посла јер су напасници већ почели да звоне на кућна врата, а мангупчићи са члипе пресретали Онукијеву децу тражећи „про-

јер је трчање било ипак добро смишљени трик. У шорцу и мајици, са једном кесицом око врата, Онуки је утрчао у полицију, доказао идентитет документима које је извадио из торбице и поново истрчао на улицу са чеком на сто милиона јена у руци. После десетак минута чек је већ био положен на рачун у оближњој банци, а Онуки је најзад могао да престане да трчи.

МАФИЈА ИЛИ ПОЛИТИКА

— Жао ми је што је ранији власник новца сада вероватно дубоко ожаловљен, али ја сам поступио тачно по закону — било је све што је Онуки касније изјавио новинарима и још додао да жели да га сви оставе на миру јер је већ на ивици нервног слома.

За полицију овај случај још није завршен јер се

ПОШТЕЊЕ СЕ (ИПАК) ИСПЛАТИ

МИЛИОНИ НА ТРОТОАРУ

избројао новац и сачинио записник, Онукију је саопштено да је нашао укупно сто милиона јена (око две милијарде старих динара) и да је вероватно „најпоштенији налазач“ свих времена у Јапану.

НАЦИОНАЛНА ЗВЕЗДА

Ни полицајцима ни Онукију није било сувише чудно што је неко носио новац на тај начин. Јер, упркос крупним корацима модернизације Јапанци су и даље задржали неке обичаје, међу којима је и завијање новца у обичан „фурушики“, и склоност да уместо чековима плаћају готовим новцем. Онуки се вратио кући весео јер му је по закону припадало од 5 до 20 процената нађеног новца! Што је најлепше, како је телевизија већ те вечери објавила вест о проналаску завежљаја и чак његову слику, власник ће се одмах јавити и Онуки ће добити право мало богатство већ у понедељак.

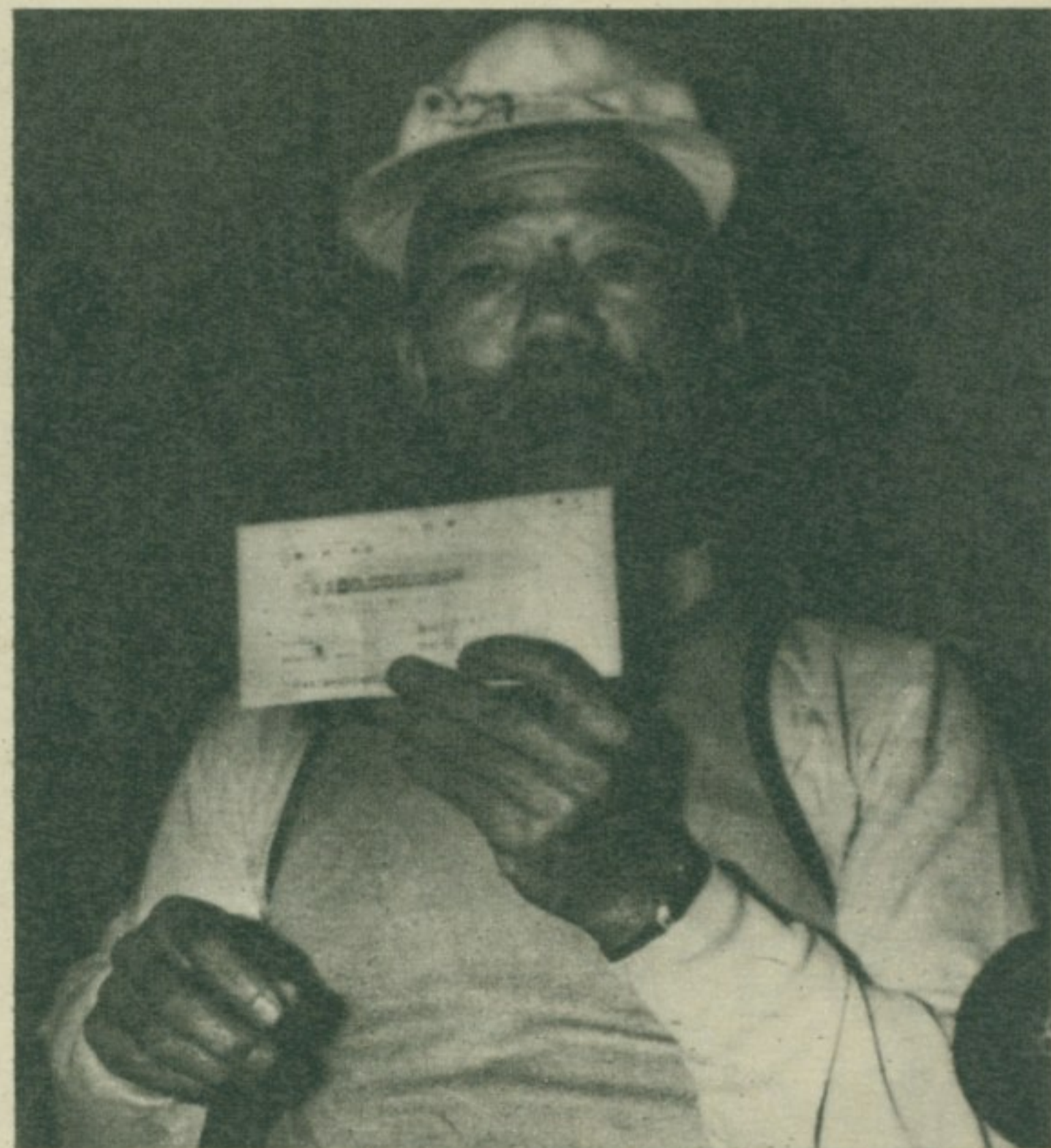
Кад је дошао понедељак — ништа. Поново је дошао и следећи петак — опет ни трага ни гласа од власника. Онуки је све нестрпљивије очекивао телефонски позив или писмо из полиције. У међувремену, новинари су га салетали са свих страна и већ следеће суботе он је био

да припадне поштомом налазачу.

Што се више ближио тај дан Онукију је било геже да подноси терет славе. Стално је морао да иде лепо обучен јер су га новинари салетали на сваком кораку, а на телевизији су од њега већ почели да захтевају да пева последње хитове народне музике и рекламира неке производе. То није било све; уз понуде за заједничке послове, чији би наравно он био финансијер, захтеве за добровољне прилоге и предлоге (поткрепљене фотографијама) за брак, почеле су и свакодневне претње.

ЗАШТО ШОФЕР ТРЧИ?

Пригушени гласови тражили су од њега да новац, када га добије, подели са њима, претили му убиством или кидапновањем деце, а највише су му задавали бригае они који су тврдили да је новац њихов и да мора да им га преда чим га добије од полиције. То је највише и бринуло Онукија јер, иако то нико није смео гласно да изговори, опште је мишљење било да је сопственик новца у ствари јапанска мафија, чувене „јакузе“, и да је завежљај био спреман за неки од њихових прљавих послова. Ако је тако, а Онуки је био готово ситуран

Онуки је изненада почео да трчи сваког јутра збуњујући потпуно суседе. Тајна је разјашњена оног дана кад је снимљена ова фотографија.

ценат“ од нађеног новца. Суседи никако нису могли да схвате шта је натерало раније увек посланог шофера да свако јутро трчи улицама.

Новинари су, међутим, пажљиво бројали дане и када је дошао дан када је Онуки могао да оде у полицију и подигне свој новац улицама око његове куће није могло да се прође. Онуки је на опште изненађење и тога јутра истрчао у шорцу и мајици и у пратњи једног телохранитеља почео уобичајену вежбу. Многи новинари су потрчали за њим, али изненађења није било јер се Онуки вратио кући после једног часа. Следећег дана је само неколико досетљивих представника штампе поставило заседу у полицији и имали су среће,

још јављају људи који тврде да је новац био њихов. Једна жена је делала да тврдећи да је то уштеђевина њеног бившег мужа коју је намеравао да преда њој, а неки предузимач чак донео читав пројекат који је, како каже, намеравао да финансира тим новцем. Ипак, већина људи у Јапану сматра да је новац, пошто је изгубљен само кратко време пред изборе, требало да послужи за подмићивање неког утицајног политичара или чисте политичке странке. Мафију већ сада сви искључују, јер, како кажу, јакузе би већ нашле начина да поврате тај новац, а пошто Онуки мирно живи то је најсигурнији знак да новац ипак није био њихов.

Драган Миленковић

Из сшафот ЗАБАВНИКА

ДА ЛИ ЋЕ МОНТ ЕВЕРЕСТ УСКРО БИТИ ОСВОЈЕН

Једна швајцарска експедиција — четири научника и осам искусних алпинаца — отпутовала

је овог месеца у државу Непал, на чијој се територији налази добар део планинског склопа Хималаја. Ова мала група намерава да с југа, дакле путем који је до сада сматран непроходним, покуша да освоји Монт Еверест, тај „крон света“ на који човечја нога још није крочила.

КЛАВИР КОЈИ НЕ СМЕТА СУСЕДИМА

Један енглески инжењер конструисао је клавира који, када се свира или вежба на њему, не

даје од себе никакав тон. Односно свирку може да чује само онај који свира и то кад стави на уши слушалице које су електричном жицом спојене с клавиром. Саосећајући с мукама суседа осуђених да слушају досадне клавирске вежбе, целокупна енглеска штампа поздравља је овај нови клавира као „заиста сјајан проналазак“.

ТАКСА ЗА СЕРЕНАДЕ

На једној од својих последњих седница, градско веће Месине на Сицилији понело је одлуку да се убудуће „опорезују“ сви приређивачи ноћних серенада. Оваки грађанин који зажели да

приреди серенаду мора претходно да поднесе таксирану молбу и да тражи одобрење од власти, које ће му уз наплату таксе од 1.000 лира издати писмено одобрење за приређивање једне серенаде.

ПРЖЕНО ЈАЈЕ ИЗ АУТОМАТА

На многим угловима Лос Анђелеса појавили су се ових дана нови аутомати који по убацивању 5 центи избацују једно пржено јаје. За време кратког чекања муштерија може да се забавља, по-

сматрајући кроз прозорче на аутомату процес аутоматског разбијања и пржења јаја.

МИРИСНИ МАМЦИ ЗА РИБЕ

После дугогодишњих истраживања, утврђено је да рибе воле извесне мирисе. Користећи се резултатима тих истраживања, један хемичар из Канзаса произвео је у својој лабораторији неколико врста „рибљих мириса“ и пустио их у продају. Пеначи тврде да хватају много више рибе откако употребљавају мирисаве мамце.

КОСТИМ ЗА СПАСАВАЊЕ

У Америци су израђени костими за купање у којима се не може потонути. Они су налик на обичне костиме, само што су у материји од које је костим направљен расположено мале шупљине, које у случају потребе могу да се напуне гасом из једног минијатурног резервоара. Тако, за тренска, од обичног купаћег костима, добија се костим за спасавање.

(март, 1952)

ИАКО СЕ

РОДИО

СВЕТСКИ КУП

НИЈЕ РИМЕ НЕГО ХИРШМАН

Иако се и данас идеја о светском првенству у фудбалу приписује Французу Жилу Римеу — његово име трофеј је носио од 1946. до 1970. — прави „отац“ овог такмичења је један заборањени Холанђанин.

Француског нозинара Жила Римеа (1873-1956) многи и данас сматрају оснивачем и идејним творцем такмичења за светско првенство у фудбалу. Међутим, иако је овај заљубљеник у фудбал заиста највише заслужан за остварење идеје — она није његова. Прави „отац“ такмичења за „Светски куп“ је Холанђанин К. А. В. Хиршман који је први дошао на идеју о организацији међународног фудбалског такмичења. Предлог је изнео још на Оснивачком конгресу Светске фудбалске федерације (ФИФА) 21. маја 1904. у Паризу! У то време ф-

винар, он се врло рано везао за фудбал а 1911. постао и председник Фудбалске лиге Француске (одвојена федерација за овај спорт није постојала већ су сви спортови били обједињени у једном савезу) и по тој функцији појавио се на Конгресу ФИФЕ тек 1914. године у Ослу. Значи, читаву деценију после оснивања светске федерације!

СВАКО ПО СВОМЕ

Зашто је уопште оснивана ФИФА? Енглеска је, зна се, своју федерацију основала још давне 1863. године (зато је и зову „колевком фудбала“). Игра се врло брзо проширила у читавом свету где је нашла бројне поклонице. Међутим, крајем 19. века било је готово немогуће организовати међународне утакмице (клубске или међудржавне) због разлике у правилима игре а није постојала организација која би ујединила националне савезе и ускладила њихов рад. То је основни разлог зашто је било неопходно да се створи ФИФА. Међутим, како то често бива, и не само у спорту, рана Хиршманова идеја изгледала је његовим савременицима као утопија. Али, он је био упоран и уско-

ро је добио подршку још неких федерација. Занимљиво је и то да је Хиршман први пут изнео идеју о међународном такмичењу клубских првака појединих земаља још 1902. у писму упућеном председнику Енглеске фудбалске федерације сер Фредерику Волу! Поново је изнео свој предлог на Конгресу ФИФЕ 1905. када су овој организацији приступиле и Немачка, Аустрија, Мађарска, Енглеска и Италија. Штавише, прво такмичење клубских првака европских земаља (Хиршман се, дакле, може сматрати и идејним творцем Купа шампиона Европе!) договорено је да се одржи у Швајцарској, али се до датог рока — 31. августа 1905. — нико није пријавио па је зами-сао пропала...

УМЕСТО ПРВЕНСТВА — РАТ

Док је ФИФОМ председниковао Енглец Вулфол (1906—1918) као да се сасвим заборавило на идеју о организацији „Светског купа“. (Једно објашњење: то је прави назив такмичења најбољих репрезентација света, а термин „светско првенство“ ми смо прихватили од Римеа иако први више одговара начину такмичења, односно куп-

-систему по коме се одржава од оснивања до данас).

Рекосмо, Жил Риме први пут се појавио на Конгресу ФИФЕ у Ослу 1914. године и поново покренуо питање „Светског купа“, а подршку је добио од Белгијанца Селдрејерса, док Хиршман сада има нови предлог — да се олимпијски турнир прогласи за светско првенство! После дуге дискусије идеја је у начелу прихваћена али је на сам дан завршетка рада Конгреса, 28. јуна, дошло до атентата у Сарајеву. И тако, уместо првог светског првенства човечанство је добило први светски рат...

Риме упућује писмо преживелим члановима ФИФЕ, одмах после потписивања мира, али на Конгресу 1919. више се дискутује о политици него о фудбалу, а коначан ударац задају земље Комонвелта повлачењем из светске организације.

АМБАСАДОРОВА ПОНУДА

Ко зна шта би даље било са Светским купом да фудбал није стекао нову популарност на Олимпијским играма у Паризу 1924. године где је победник, на изненађење Европљана, њима мало познати Уругвај.

То је изгледа био и основни мотив што је уругвајски амбасадор у Швајцарској, по имену Енрике Буеро, пре Конгреса ФИФЕ у Женеви 1925. године понудио Жилу Римеу да његова земља буде организатор Првог светског првенства. Али, ни тада то није ишло глатко: кандидатуру за организацију поднеле су и Мађарска, Италија, Холандија, Шведска и Шпанија! Коначно на Конгресу у Барселони 1929. изгласано је поверење Уругвају, који је у међувремену победио и на Олимпијским играма 1928. у Амстердаму, да организује такмичење за Светски куп 1930. године.

КРАЉ ШАЉЕ РЕПРЕЗЕНТАЦИЈУ

Светски куп је практично рођен. Али, чекала су га нова искушења. На конгресу у Будимпешти 1930. непосредно пред пут за Монтевидео, многе европске земље отказују учешће јер немају поверења у оно што их чека на тлу Јужне Америке: наиме, неки европски клубови (Торино, Ференсварош итд) који су већ играли на „врућим“ теренима будућег домаћина Светског купа имали су веома лоше искуство с публиком.

Земље Јужне Америке запретице су тада бојкотом ФИФЕ. Изгледало је да је расуло неминовно.

„Куп Жила Римеа“, у трајном власништву репрезентације Бразила која је освојила три светска првенства. Израђен је од злата, тежи 1.800 грама и процењен је на 10.000 долара!

Жил Риме и Рудолф Вилијам Селдрејерс чине огромне напоре да наговоре репрезентације својих земаља да ипак крену на пут. Уругвај, са своје стране, плаћа све трошкове пута и боравка.

На пут крећу и Румуни на личну интервенцију краља Карола, а као четврта европска репрезентација појављује се Југославија.

Тако је одржано Прво светско првенство у фудбалу, а први победник био је Уругвај. Своју титулу није хтео да брани ни 1934. у Паризу ни 1938. у Италији као „реванш“ на бојкот европских репрезентација. (Узгред речено, са противником у финалу Аргентином прекинуо је дипломатске односе!)

САМО БРАЗИЛ

Такмичење за Светски куп, односно победнички трофеј богиње Нике, добило је 1946. године име „Куп Жила Римеа“ у знак признања човеку који је већ 25 година био на челу ФИФЕ. Риме се повукао 1954. пошто је отворио светско првенство у Швајцарској (том приликом Југославија је победила Француску са 1:0). Умро је 1956. године, девет дана пре свог 84. рођендана.

Већ на почетку договорено је да победничку статуу од злата (израдио је Француз Абел Лафлур 1930. године) добије она репрезентација која је три пута освоји. Тако је „Куп Жила Римеа“ данас у трајном власништву Бразила после победа 1958, 1962. и 1970. године.

Нова статуа „Светски куп“ израђена је 1972. на међународном конкурс међу многобројним предлозима победио је рад италијанског вајара Силвија Гацанига.

Први трофеј надживео је свог оснивача и чекао власника пуних 40 година! Колико ће дуго овај други, такође од злата, бити у власништву ФИФЕ остаје да се види. До сада су га, да подсетимо, по једном освајале СР Немачка и Аргентина. За њега важи исто правило, само се више не зове „Куп Жила Римеа“.

Родољуб Марковић

Данашњи „Светски куп“ тежак је пуних 18 килограма чистог злата. Ко ли ће га у Шпанији освојити?

Жил Риме, човек који има највише заслуга што је утопистичка идеја Холанђанина Хиршмана прерасла у највеће и најзначајније фудбалско такмичење на свету.

КО ТО ТАМО СМРДИ? КРАЉ?

Јесте ли икад размишљали како је то било живети као краљ у она давна времена? Одговор Хермана Кана, управника америчког Хадсоновог института, звучи помало невероватно: чак и они људи који данас живе доста скромно живе „краљевски“ у односу на владаре давних времена. Тако мисли др Ен Питерс, социолог са Калифорнијског државног института.

— Данас већина људи — каже она — не размишља о свим предностима које модерни услови становања омогућавају: о водоводу,

канализацији, свим санитарним уређајима... У замковима средњовековне Европе те су ствари биле ужасне. Умиваоници су, рецимо, биле обичне рупе у зиду, а вода из којих је вода каналима отицала у отворене ровове од којих се за летњих дана ширио смрад.

И сами дворови били су права легла прљавштине. Није ни чудно: крунисане главе бацале су преко рамена оглодале кости које нико није журио да купи. Били су то идеални услови за ширење сваковрсних болештина.

Храна се припремала напољу због опасности од пожара, вода у бунарима често је била загађена.

Већина просторија по дворовима није се загревала — то уосталом и није било лако с обзиром да су то биле сале високе и по десетак метара. Па чак и у оним собама у којима се ложило, а то је обично била краљева соба и соба за пријеме, било је топло само непосредно у близини огњишта. Оцаи су испуњавали просторије димом од којег је једва могло да се дише и гледа. Тако су се по дворовима људи зими у

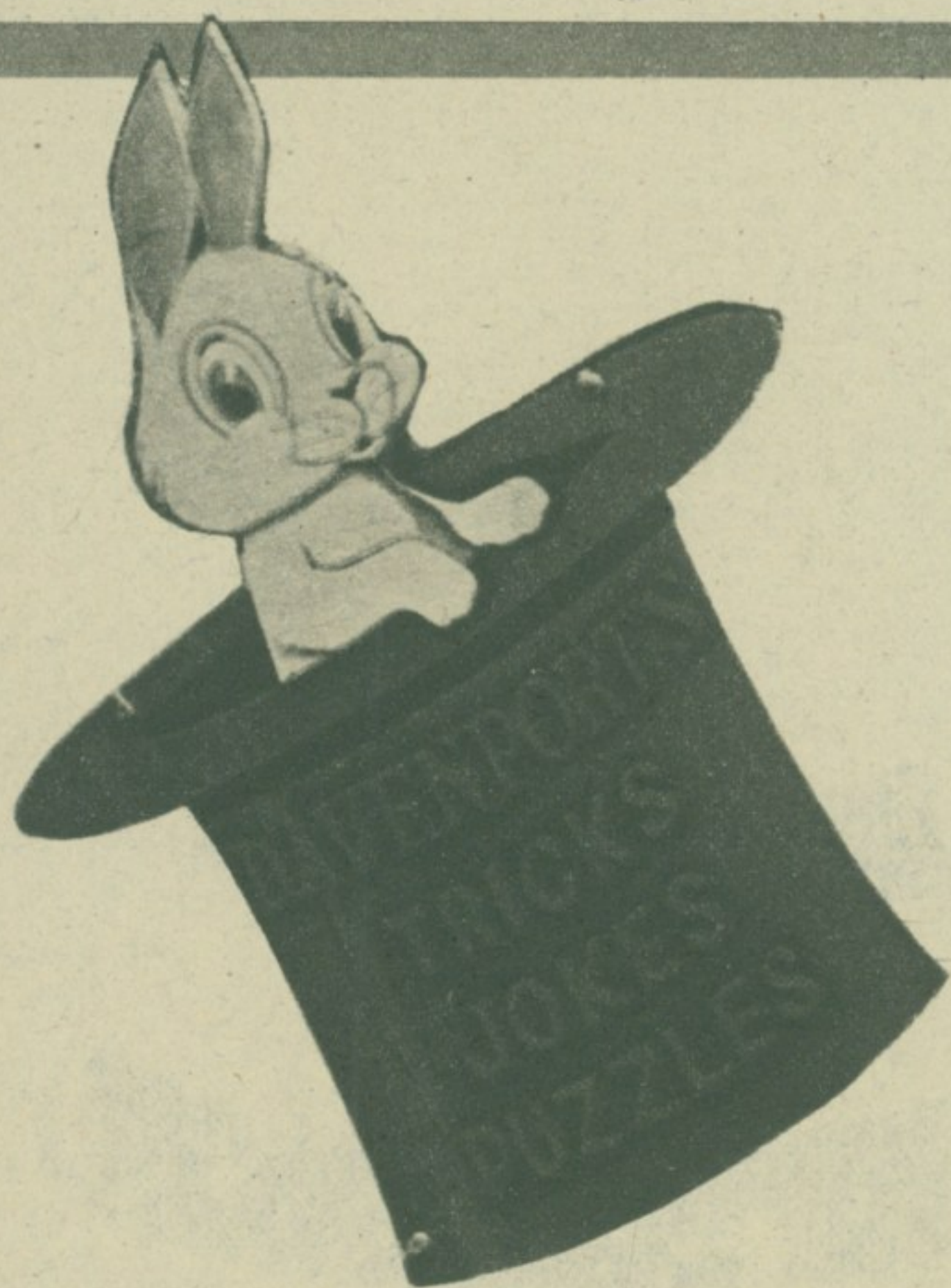
буквалном смислу те речи смрзавали, миришући при том на кобасицу. Није било ретко видети чак ни краљеве како ходају огрнути простиркама у којима тешко да су деловали достојанствено.

ВОДА НАО БАУН

Краљеви нису били ни претерани чистунци, клонили су се воде к'о црног ђавола јер су сматрали да често купање нарушава здравље. До које мере је вода за њих била баук говори и један запис који

сведочи да Хенри VIII, чувени енглески краљ, владар 16. века, никад није видео своја стопала!

Краљеви су се купали само у изузетним приликама или покатак у бањама за чију воду се мислило да помаже и против одређених болести. Они нису били ништа отпорнији на болести од својих поданика без обзира што су уз њих стално били лекари који су помно водили бригу о њиховом здравственом стању. Од колике су им помоћи били види се по методама које су примењивали: пуштање крви, гладовање или

Почео је да изводи трикове кад му је било само четири године: пред посетиоцима радње својих родитеља претварао је као од шале неколико свилених марамица у букет раскошног разнобојног цвећа. Сада више воли компликоване трикове с картама. Рој се не спрема за професионалног мађионичара, али ће то можда једног дана постати. Он је чукунунук по мајчиној линији Луиса Давенпорта, мађионичара светског имена, оснивача „династије“ трговаца мађионичарским реквизитима.

Луис је почео с радњом у сиромашној лондонској четврти Ист Енд 1898. у петнаестој години. Ферџијев деда Џорџ преузео је посао 1926. Он није био мађионичар, али је постао специјалиста у измишљању и прављењу разних илузионистичких справа и трикова које је уносно продавао. Од тада мађионичарска радња Давенпорт, преко пута Британског музеја у

У ГРОБНИЦИ ИСПОД ЦРКВЕ

— НИКАД НЕЋУ РЕЋИ КАКО ИЗВОДИМ ТРИКОВЕ, ЧАК НИ СВОМ НАЈБОЉЕМ ДРУГУ, ЈЕР БИ СЕ ОНДА ИЗГУБИЛА МАГИЧНОСТ — КАЖЕ ДЕВЕТОГОДИШЊИ ФЕРѢИ РОЈ, НАСЛЕДНИК НАЈЧУВЕНИЈЕ МАТИОНИЧАРСКЕ РАДЊЕ НА СВЕТУ.

„чишћење“ — то је био сав репертоар. А кад је била неопходна каква хируршка интервенција, пацијенте су опијали опијумом или су их онесвешћивали јачим ударцем у крунисану главу.

Ни са избором хране није било лако. Уз то, некадашњи краљеви живели су у вечитом страху од тровања што им се често и дешавало. Због тога је сваки владар имао специјалног човека — дегустатора: уколико би „пробач“ хране преживео и краљ би могао да куса.

Вребале су их и друге опасности — живели су у вечном страху да ће их неко убити, најчешће најближа родбина. Нису могли да спавају мирним сном чак ни кад им је била стража пред вратима. Ни то им није пружало потпуну сигурност.

Херман Кан и Ен Питерс спомињу даље и неколико средњовековних рецепата

против зубобоље. Пре свега сматрало се да ће збуобоља проћи уколико се попије један врч пива. Други „опробани“ рецепт био је стављање на зуб течности направљене од мешавине сирћета, уља, сумпора. Ако ни један ни други не би помогао, препоручивало се да се упаљена свећа од овнујског лоја држи запаљена ближе болном зубу са посудом хладне воде испод. Тако ће црви који „гмижу по зубу“ побећи од велике топлоте и пасти у хладну воду!!

ПИШТОЉЕМ НА БУБА-ШВАБЕ

Још једна напаст мучила је монархе тог доба и стварала им велике проблеме. То су били инсекти најразличитијих врста који су се увлачили у перику, одело, постељу... Прича се да је

шведска краљица Кристина спавала са малим пиштољем којим је убијала напасне бубе.

Животни век људи тог времена био је знатно краћи него данас. Жене су у просеку доживљавале четрдесет и у тим годинама изгледале су већ као старице.

Краљеви који би успевали некако да преживе све ратове, завере, походе, скончавали су често као жртве великих зараза, куге на пример. Неколико енглеских краљева умрло је не напунивши ни четрдесет година: Едвард V, Ричард III, Ричард V, Хенри V, Едвард VI...

Херман Кан и Ен Питерс завршавају ова своја запажања о животу средњовековних краљева речима:

Кад су овако живели владари, шта мислите како су тек живели њихови поданици?

В. С.

Лондону, нема у свету достојног конкурента. Од 1962. радњу води Ферцијева мајка Бети, која је и сама одрасла у њој, а касније јој се придружио и муж Рој, по професији економист.

Деца, Ферци и старији

Били, у продавници проводе викенде и распусте. Ферци је савладао тридесет пет компликованих трикова — његов деда Џорџ умео је да изведе преко пет стотина! Били више воли да буде „иза сцене“ и помаже оцу да помоћу

компјутера израде каталог хиљада мафионичарских књига и часописа које породица деценијама поседује. Најдрагоценији примерци чувају се у тајној напуштеној гробници испод једне древне цркве у централном Лондону. Ту се налази и драгоцен збирка илузионистичких направа, тешка преко сто педесет тона, коју су три генерације Давенпортових куповале од пензионисаних мафионичара и наследника умрлих.

Међу „закопаним благом“ налази се и стаклени ковчег из кога се „нестаје“, справе за лебдење, мистериозна огледала, лутке „које говоре“, чак и један (средњом вештачки) труп без главе одевен у вечерње одело. „Помоћник“ чувеног мафионичара из тридесетих година. Породица Давенпорт припрема изложбу најређих експоната као и школу за тренирање чланова Клуба младих мафионичара.

У ЛОНЦУ И НАРИНАТУРИ

Лек за душу

Руски цар Александар I био је склон верском мистицизму и — слатким јелима. Што се мистицизма тиче, историчари сматрају да га је цар стекао откако је учествовао у завери против свга сца Павла I. Душевни терет, кажу, пратио га је као ноћна мора све време његове владавине. За необичну склоност ка слатким јелима сам Александар I имао је обичај да каже: „Ништа није тако добро за болесну душу као добра торта“. Као врстан зналац добрих јела умео је често својим прохтевима да доседе до лудила куваре у дворској кухи-

За сву лагану торту потребни су вам следећи састојци: 60 пишкота, 1 кесица пудинга од чоколаде, 2 јајета, 125 грама шећера, 1 кесица ванилин шећера, 75 грама чоколаде за кување, 75 грама сецканих бадема, 2 кашичице млевене кафе (по могућству фини прах), 1 чашица рума, 7 листова белог желатина, 1/4 литра слатке павлаке, 50 грама кандираног воћа за гарнирање.

Калуп за торту пречника 22—24 центиметра ставимо на тацну за колаче и у калуп наоколо ређамо пишкоте подрезане с доње стране. Прашак за пудинг помешати са

њи. Ако му се којим случајем неко јело не би допало, терао их је да га спремају све док не достигну „савршенство“. Једном је чак толико претерао да је пет пуних дана захтевао за сваки обед исто јело! Да би га некако одобрволио, шеф царске кухиње Француз Антоан Кареме измислио је посланицу која је Александра I навела да потпуно прсмени свој судисс према дворским куварима.

Ова посланица од пишкота и лаког крема рођена у Петрограду ушла је у историју кулинарских вештина под именом „руска шарлота“. Њен творац је био Француз, те због тога француски теоретичари кулинарства сматрају да би се тај слаткиш морао звати „паришка шарлота“. Али, м'сје Кареме ју је ипак измислио за руског цара. Данас се „шарлота“ убраја међу руске специјалитете и под тим именом се припрема широм света.

жуманцетом и мало хладног млека. Остатак млека скувамо са шећером и ванилсмом, па у њему истопимо чоколаду, доспемо хладан пудинг и још мало кувамо на тихој ватри. Када је ова маса готова, додамо сецкани бадем, кафу у праху и рум, а на крају у овако припремљеној маси стопимо желатин који се 10 минута квасио у хладној води. Беланца умутимо у чврст снег, па га додамо маси коју потсм оставимо да се охлади. Непосредно пре него што се маса стегне, пажљиво додамо умућену слатку павлаку, калуп напунимо, слој по слој, пишкотама и припремљеном масом (користе се и срезани врхови пишкота). Када се утреше све количине, оставимо торту да се охлади, пажљиво одигнемо калуп а саму торту украсимо с мало умућене слатке павлаке и кандираним воћем.

Црта и пише
Бошко Стаматовић

Двадесет шести јануар 1980. Шест часова ујутру. Време необично лепо за ово доба године. На сидришту у Данкирку (језеро Ири) нашла су се два другара: Џими Шранц и Пол Порт. Обојица седамнаестогодишњаци намеравали су да својим чамцем крену у риболов и врате се кућама пре но што наиђе невреме које су за то поподне најавили метеоролози.

За кратко време два младића стигла су готово до средине језера. Оно није нарочито дубоко али је зато веома „пространо.“ Ветрови на њему зачас подигну веома непријатне, често опасне таласе. Тог дана већ око девет часова почело је да дува, вода се нагло узбуркала и таласи су за само неколико минута били високи преко тридесет центиметара.

— Можда би било добро да се вратимо — предложио је Џими док је алуминијумски чамцац попут сламчице поигравао на таласима.

Завеслали су у правцу обале. Међутим, налети ветра брзо су их

плускивању ледене воде, Џимију није остало ништа него да се обе-ма рукама прихвати за чамцац и нада се да га таласи бар неће преврнути. На себи је испод ветровке имао топлу вунену одећу мада му је то била слаба утеха јер је знао да ће га, уколико се чамцац преврне, њена тежина сигурно одвући на дно.

ШЕРИФОВ ЧАМАЦ

...Џозеф Ваканти, шездесетогодишњи капетан у малој луци с неколико бродиха за туристичке возње језером, добро познат и по томе што је учествовао у бар пет стотина случајева спасавања, управо је са неким пријатељима разговарао о времену кад је на врата бануо Пол... Одмах је похитао ка молу одакле је могао да види Џимијев чамцац удаљен од обале нешто мало више од стотина метара и окружен громадама леда у покрету.

Са својим помоћником Билом журно је спустио у воду моторни

знали да им велика битка са временом тек предстоји.

Негде у исто време на обалу је довучен специјални шерифов чамцац и спуштен у воду. У њега су се укрцали шерифови заменици Ернест Ковен и Роберт Плешевски. Они су тек око тринаест часова успели да се приближе Вакантију и његовом другу и преузму их. А затим су кренули у сусрет Џимију. У том тренутку ледени ветар почео је да дува брзином од преко сто километара на час спуштајући температуру и до четрдесет степени испод нуле. Пао је и густ снег који је видљивост смањивао на минимум. Осим тога, између спасиоца и Џимија поново се испречио лед.

ЕКСПЛОЗИЈА

Ипак, успели су да Џимију добаце конопцац и он је преко ледених санти претрчао до спасилачког бродиха.

Упутили су се ка обали, али ни то није ишло лако јер се ледена

Данкирку: „Глорија Ме“ дуга петнаестак метара и с коритом начињеним од челика и нешто мањи „Мери С“.

Око четрнаест часова капетан Стенли Кеси са својом „Глоријом“ већ кренуо из сидришта у Данкирку иако се у олуји која је трајала није видео ни прст пред оком. На реморкеру су се поред њега нашли његов син Мајкл, два припадника обалске страже и петиорница добровољаца. Само неколико минута касније за њима је кренула и Мери са три члана посаде.

Два реморкера су се лагано али сигурно пробијали кроз ледене санте ка пучини. Да би побољшао видљивост, Кеси је сломио ветробран на својој кабини. Страховао је само да таласи који су стално засипали реморкер не створе прексмерне насlage леда који би својом тежином могао да преврне бродих.

Око 16.30 часова „Глорија“ је управо из тих разлога морала да се врати у Данкирк, а убрзо затим и Мери С. Ватрогасци су се одмах

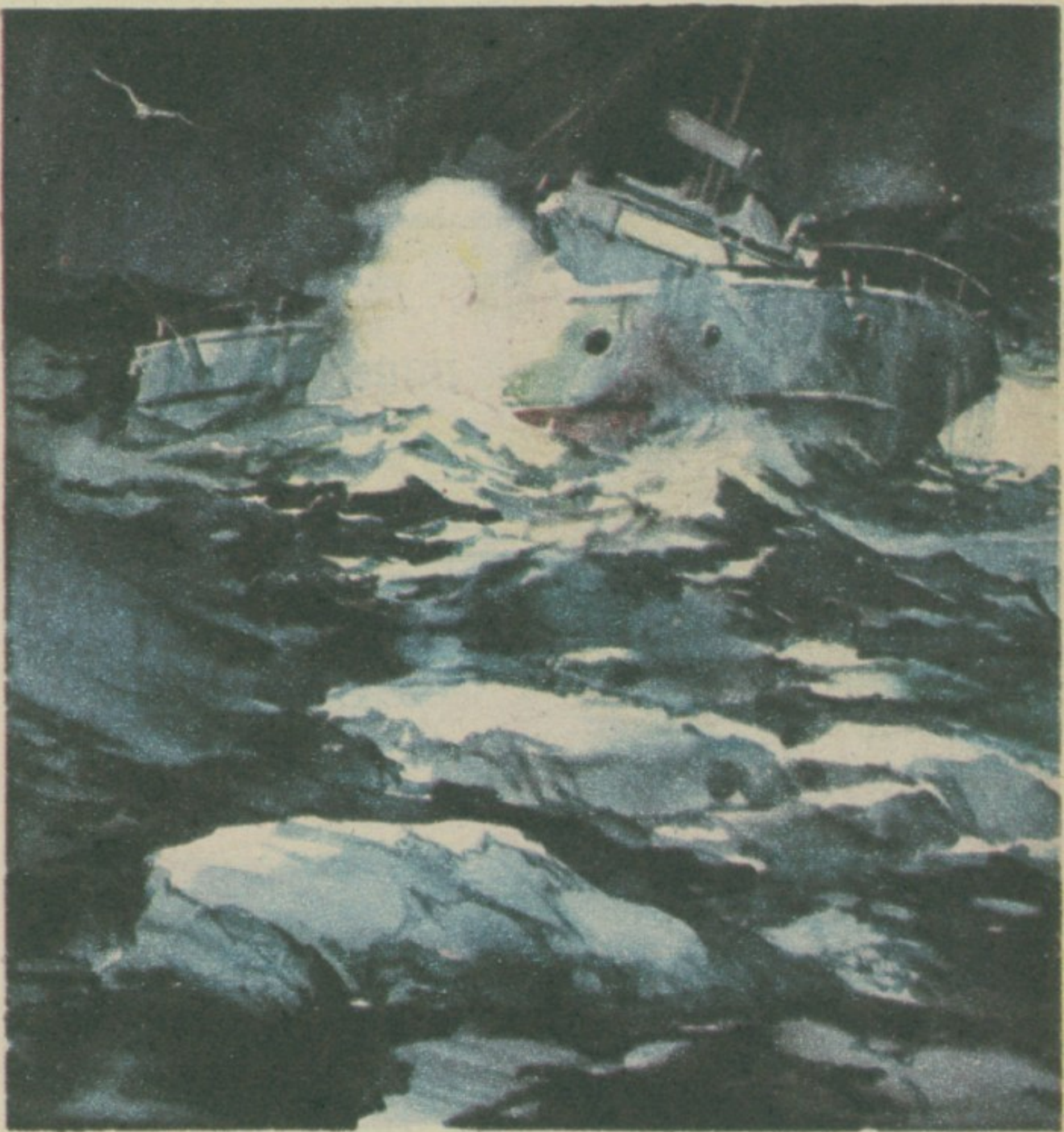

ПАКАО НАД ИРИЈЕМ

Обавијена ледом „Глорија Ме“ у луци Данкирк после првог неуспелог покушаја спасавања.

ДА БИ ПОМОГЛИ
МЛАДИЋУ, СПАСИОЦИ
СУ И САМИ ПОСТАЛИ
ЖРТВЕ ОЛУЈЕ
НАД ЈЕЗЕРОМ:
ДВЕ СТОТИНЕ ЉУДИ
НАШЛО СЕ У ХАОСУ
ИЗ НОГА СЕ НИЈЕ
ВИДЕО ИЗЛАЗ...

скренули с пута и потерали ка оштрим гребенима на западној страни језера. Пол се домогао обале тако што је искочио на стене, док је Џими остао у чамцу желећи да га по сваку цену спасе заједно са опремом за риболов.

— Успећу, не бој се! — довикнуо је Полу борећи се да надјача све јаче фијукање ветра.

Али, Џими је убрзо са запрепашћењем закључио да му је једино весло напукло, затим се преломило надвоје и барка је поново полетела ка гребенима. Онда га је сустигао нови налет ветра и променио му смер: чамцац и његов власник одлетели су према истоку и за кратко време нашли се окружени леденим сантама.

Са само једним неслом у рукама и изложен налетима ветра и за-

чамцац и борећи се са ветром и таласима почео да се пробија кроз ледене блокове. За петнаестак минута нашли су се на само дванаест метара од Џимија. Даље, међутим, нису могли јер се између њих испречила ледена баријера. Први покушај да се Џимију добади појас за спасавање није успео. У међувремену невидљива ледена санта ударила је елису и сломила је заједно са осовином тако да од мотора више није било користи: оба чамца остала су на милости ветра.

Вакантијеву барку брзо је обавила ледена кора, а лед је почео и да се хвата на његовим панталонама и јакни. Бил који је на себи имао нешто дебљу одећу огрнуо је друга својим пластичним кишним мантилом. Обојица су

кора све више стезала претећи да их потпуно зароби. Изненада се догодила и нова незгода: цев издувних гасова мотора неочекивано је експлодирала.

— До врага. У невољи смо! — јадао се Ковен свом колеги. — Сад нам једино још радио може помоћи.

Примивши поруку шеф полиције у Данкирку Едвард Малвил одмах је ступио у везу са станицама обалске страже у Буфалу, Ирију и Кливленду. Све станице одговорице су да је због временских услова спасавање хеликоптером или авионом апсолутно немогуће. И док је обалока стража размисљала о томе да у помоћ позове војску, Малвил је предузео мере да се пронађу власници два стара али снажна реморкера у бази у

дали на посао: уз помоћ секирица и пумпи трудили су се да реморкере ослободе леда. Кеси није хтео да слуша оне који су сматрали да би други покушај био исувише ризичан.

— Ја се враћам. По овом времену не бих на цедилу оставио ни свог пса! — говорио је са сузама у очима. — Довешћемо их живе или мртве!

Ковен је баш тада саопштавао обали да се метеоролошки услови погоршавају и да су се сви заузели да Вакантија одрже у будном стању јер је већ био почео да пада у кому.

Полако се спустила ноћ а с њом и температура — дванаест степени

испод нуле, а то на леденом ветру одговара хладноћи од минус четрдесет један степен!

ГДЕ ЈЕ ПЛАВА СВЕТЛОСТ

Још док су реморкери боравили у луци појавио се Џон Тајмер, шеф Федералне комисије за везе кога су такође замолили да се заузме око спасавања. Са гониометром у рукама (апарат који открива и најслабије радио-сигнале) кренуо је десетак километара од Данкирка.

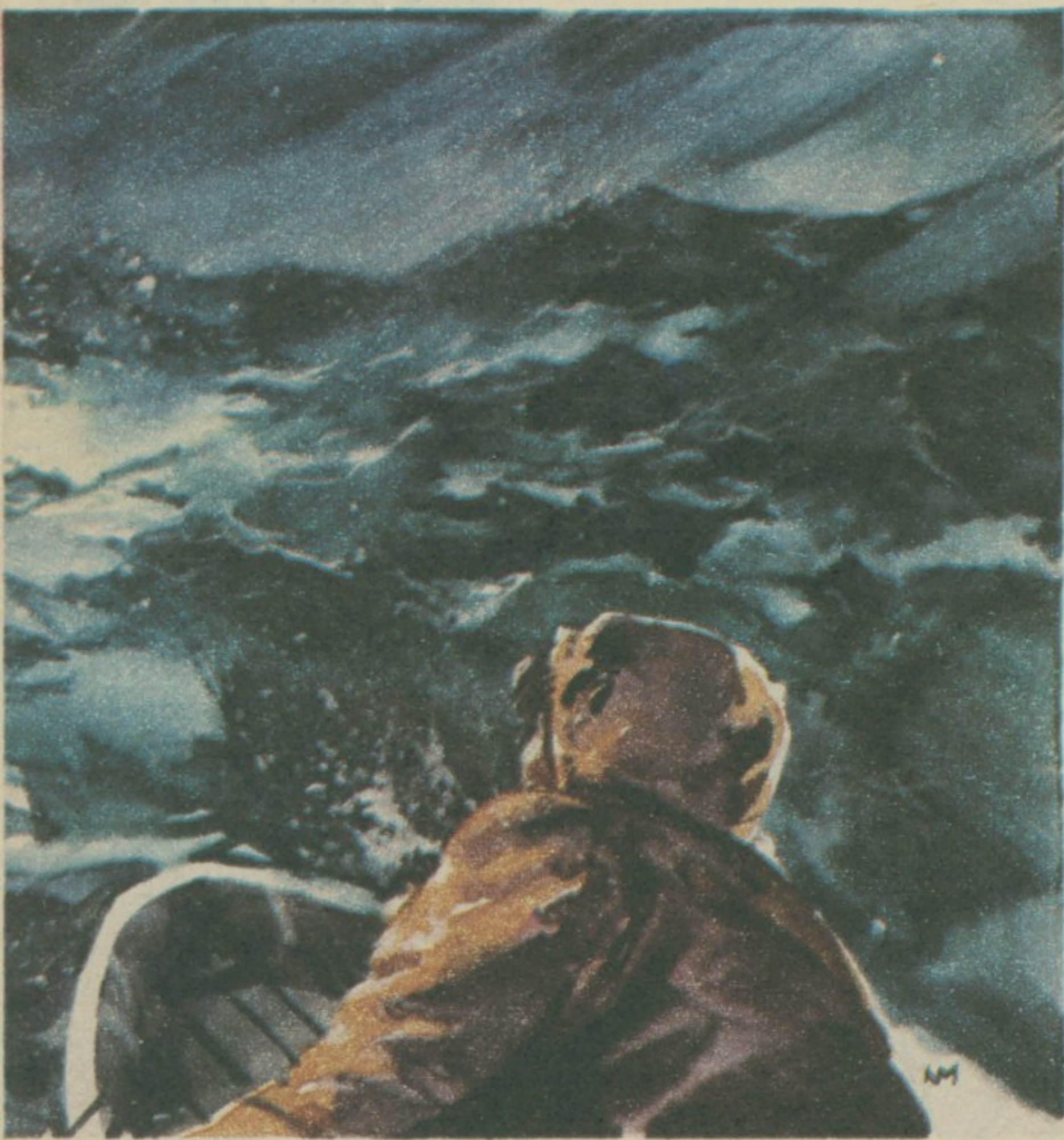
Након неколико покушаја он је успео да ухвати сигнале са шерифовог бродика. Затим је наставио још десетак километара обалом језера и поново покушао. Тада је на наутичкој карти исцртао координате и закључио да се налази тринаест километара североисточно од Данкирка и пет километара далеко до копна, даље него што се мислило.

Тајмер крај кога се овог пута

ледоломца усмери у другом правцу кад му је преко радија стигло ново упутство: бродик се налази шеснаест километара североисточно од Данкирка и на око шест километара далеко до копна. Истовремено су се зачули сасвим јасни радио-сигнали са овог бродика. Уз то, ветар је неким чудом престао да дува и облаци препуни снега наједном су почели да се разилазе. Око 19,15 на видiku се указала плава светлост! Већ око двадесет часова Кеси је известио људе на обали да су шерифови помоћници пребачени на реморкер.

У операцији спасавања, утврђено је касније, учествовало је преко две стотине особа. Ваканти који је био

нашла и супруга Ивона, медицинска сестра, саопштио је Кесију на „Глорији“ положај бродика. Исту информацију примила је и „Мери С“ која је управо налуштала луку. Кроз отвор који је остао након што је Кеси разбио окно, ветар и вода немилосрдно су тукли кормилареву кабину. Ивон је повремено замењивала супруга како би му омогућила да са лица скине ледену кору и колико-толико се загреје.

Кад је најзад „Глорија“ стигла до означеног места сви су се дали у осматрање околине не би ли приметили плаву светлост — сигнал за помоћ. Ништа се није примећивало.

Кеси се таман спремао да свог

напола укочен одмах је смештен у болницу где је провео двадесетак дана. Џими такође. Кеси чије је лице било стално на удару ветра и леда, кад се појавио на обали, био је сав крвав. Сам себе није могао да препозна кад је после неколико часова успео слободно да отвори отечене капке.

— Знам да су капетани и њихова посада рескирали своје животе да би нас спасили, али исто тако ми је познато да су то учинили и због тога да не би изневерили нашу морнарску традицију — рекао је Ваканти новинарима излазећи из болнице.

Д. В.

МРАВИ И ДИЈАМАНТИ

Двојици упорних трагача за златом који су годинама таворили сањајући о великом богатству, срећа се најзад осмехнула кад су почели да раскопавају мравињаке! Открили су, наиме, да су бели мрави или термити идеални водичи до подземних лежишта овог драгоценог метала!

Ево у чему је ствар: трагајући за водом који неуморни инсекти продиру дубоко испод површине тла и при том ископавају велике количине земље коју слажу у облику купе — то су њихова надземна гнезда односно термитњаци. У земљи коју циновски мрави пљувачком слењују са отпацама дрвета и тако чине чвршћом, геолози су у неким земљама где они живе пронашли трагове минерала. А први који се на овај начин обогатио био је, кажу, Бил Вест, некадашњи члан државне Коморе за рударство у Зимбабвеу. Своје огромно богатство вредним термитима дугује и некадашњи фармер Елистер Финчем који је живео у забаченом крају јужне Африке: док је једном приликом шетао околином, привукао га је термитњак чија је површина изгледала као осута звездацама. Пришао је и... занемео од изненађења — на вечерњем сунцу светлцало је на стотине ситних рубина! Сутрадан је растурио мравињак и колајући пронашао још много других драгуља ко-

ји су лежали под земљом. Своја права је затим прсдао једној рударској компанији и тако преко ноћи постао милионер. Данас ови рудници могу да се похвале производњом чија вредност годишње достиже милијарде динара.

Упркос чињеници да термити наносе велике штете околини јер се хране биљном храном и уништавају куће, намештај, дрвене телефонске и електричне стубове и железничке прагове, сасвим је сигурно да њима дугујемо за најсавременије ер-кондишн системе до којих су људи дошли проучавањем начина на који они граде своја гнезда. Колоније термита одржавају се управо захваљујући погодној температури и влажности пребивалишта; веома су осетљиви на температурне промене, и кад је то неопходно морају за себе и своје потомке на једноставан начин и брзо да обезбеде свеж ваздух. За термите је такође познато да су водили такозване хемијске ратове много пре него што се човек досетио такве могућности. Њихов организам, наиме, производи специјалну киселину са јаким нагризајућим својством — њоме нападају непријатеља или се успешно бране.

КАКО СЕ ТОГА НИСМО СЕТИЛИ?

НИКАД КАО ДАНАС НИЈЕ БИЛО ТОЛИКО ОЧИГЛЕДНО ДА ЗА НАУКУ НЕМА ГРАНИЦА; ДОСТИГНУЋА У ЕЛЕКТРОНИЦИ, БИОХЕМИЈИ, СВАКОДНЕВНО ЗАДИВЉУЈУ СВЕТ. АЛИ ИМА ИЗУМА КОЈИ НИСУ У ВЕЗИ СА НАЈВИШЕ ВИСОКОНАУЧНОМ ДИСЦИПЛИНОМ, А ИПАК СУ СПЕКТАКУЛАРНИ! ЕВО ПОСЛЕДЊИХ ПРОНАЛАЗАКА — ВЕЛИКИХ И МАЛИХ.

НЕСИЦА — САКУПЉАЧ БАКТЕРИЈА

Група истраживача са Токијског универзитета усавршила је капсулицу за сакупљање бактерија из човечијег организма, тачније из органа за варење. То је одиста необична направа. Велика је отприлике као четвртина цигарете, а израђена од специјалног, сасвим танког силикона. Пацијент је прогутан као сваку таблету, али чим доспе до желуца капсула добије облик кесице и отвори се на једном крају како би у њу улазили сокови из органа за варење у којима се налазе и бактерије. Међутим, да би капсулица обавила задатак како ваља, њено кретање кроз црева није препуштено случају, лекар је води помоћу радио-одашчиљака чије сигнале капсулица прима са даљине!

Када прође кроз сва црева, капсулица се затвара и изводи из организма а бактерије прикупљене у њој шаљу на анализу. Јапански научници који су радили на овој робот-капсулици, како је називају, сматрају да ће она допринети правовременом откривању рака црева. Ова врста рака у Јапану је најраспрострањенија!

Сви експерименти са робот-капсулом до сада су вршени на псима и показали су одличне резултате, па јапански научници најављују да ће већ ове године почети клиничко испитивање и на људима.

ТЕЛЕВИЗИЈА НА ЗИДУ

Американцима је добро познато име Хенрија Клоса, инжењера електронике. То је човек који је конструисао телевизијски апарат за пројектовање слика

на платно тако да се у стану може постићи утисак правог биоскопа. Кловс и-зум још није ни престао да одушевљава америчке љубитеље телевизије, а тај електронски геније изабацио је још једно чудо.

Справа је изложена на недавно одржаној изложби електронске опреме у Лас Вегасу (Невада) и изазвала је велико интересовање. Зове се „Новабим модел два“. Може да се прикључи на телевизор или апарат за видео-касете и тада емитује велику слику на

обичан бели зид. Чак ни платно није неопходно. Слика је велика око метар и по са метар и јасна као кристал. Наравно, соба мора бити замрачена бар ролетнама (није неопходан потпун мрак као у биоскопу) а „новабим“ удаљен од зида бар метар и по. Иначе, апарат није много тежак — око 34 килограма — тако да се може преносити и из собе у собу, а и по величини одговара обичном портابل-телевизору.

Овај „кућни ТВ биоскоп“ ускоро ће моћи и да се

купи: у САД у августу, а нешто касније и у Европи и Јапану. Цена — две хиљаде долара.

НАМИОН НА РАЗНА ГОРИВА

Средином децембра прошле године у држави Њујорк појавио се камион „на разна горива“. Споља изгледа као и сваки други, али има нов и необичан мотор — резултат тридесе-

тогодишњег истраживања научника из „Тексако лабораторија“ у граду Вико-ну (држава Њујорк). Наиме, још тада су Американци почели да раде на машинама које би штеделе бензин, предвидевши да ће доћи до данашње несташнице! Мотор који је, ево, избачен на тржиште зове се ТССС што је скраћеница назива који значи „Тексако контролисани систем сагоривања“. Мотор може да користи широк спектар горива јефтинијих од бензина: мешавину која се доби-

СЕНЗАЦИЈА СЕ ЗОВЕ

ја из уљаних шкриљаца, дизел, керозин, метанол или друга горива. Амерички велики превозници већ уграђују те моторе у своје камионе — најпре у оне којима је стандардни мотор дотрајао, али и у нове. Рачуна се да је цена ових горива за око трећину мања од бензина, па није тешко замислити колике су уштеде у питању. Дакле, показало се да су Американци на време мислили о несташници и скупоћи нафте, мада је и сами имају у изобиљу!

ТРОСТРУНИ ШРАФЦИГЕР

Има људи који мисле и на мале ствари, мада живимо у „атомској“, „свемирској“ или „електрон-

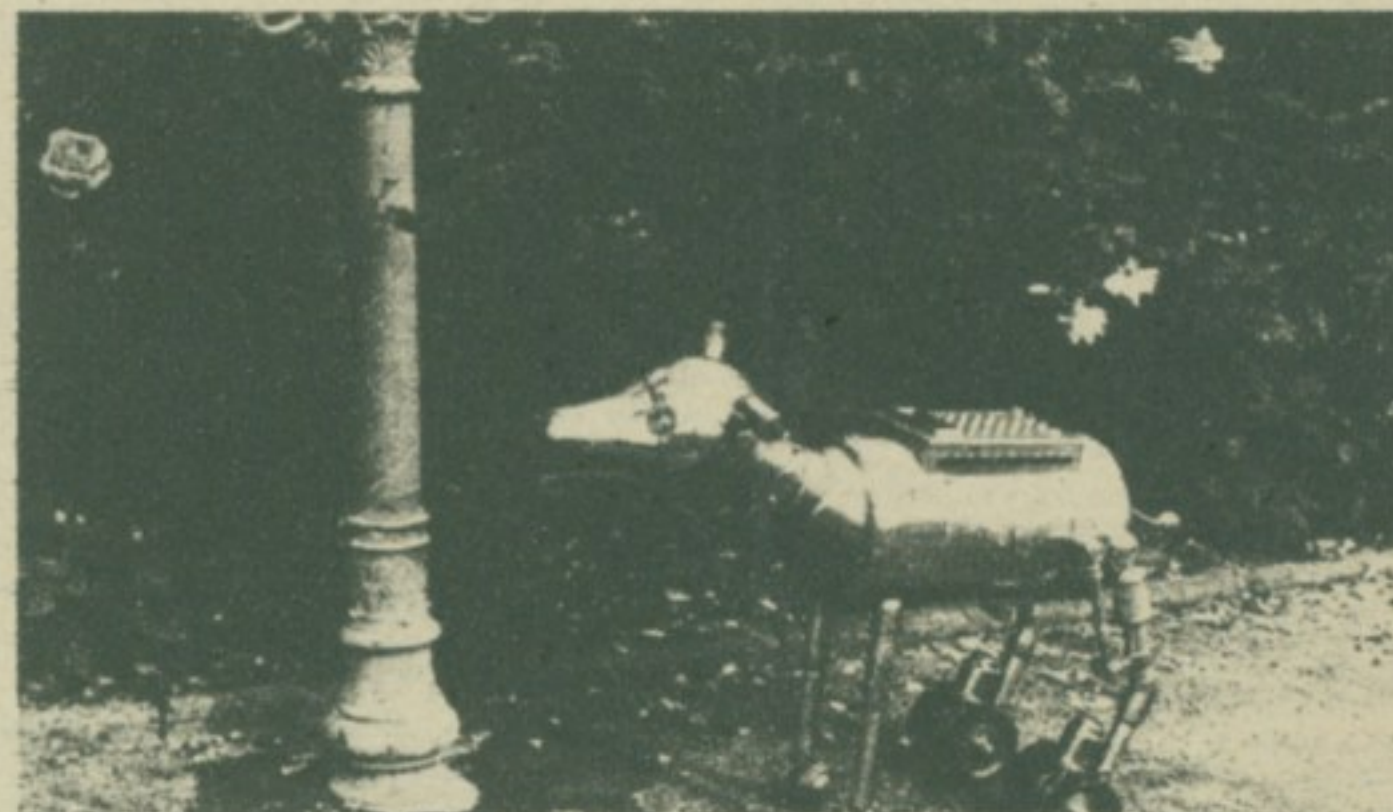
тачно време, датум. Таквих сатова има и данас. Бројчаник је у ствари диода која емитује светлост. Међутим, ово је било превазиђено, па су се појавили електронски сатови са бројчаницима од течних кристала. Савршенији, али са проблемом: немогуће је видети бројеве осим под правим углом. Сада је и то превазиђено — објављују, наравно, Јапанци, ненадмашни мајстори прецизних заната и електронике. Фирма „Хатори“ из Токија пустила је на тржиште једну пробну серију часовника „сеико“ са електрохроматским бројчаницима. На белој подлози лепо светlucaју плаве бројке, јасне и видљиве и под углом, баш као код „стarih, добрих“ сатова. Ова технологија, кажу представници „Хаторија“ позната је већ

ЛАСЕР СТИГАО ДО НОГУ

Ласерски зрак већ је у велико продро у хирургију. Највише се користи код операција ока, затим мозга, али и коже, затим при интервенцијама на уху, у носу или грлу — укратко, свуда где је потребна највећа могућа прецизност. Сада се танани ласерски зрак, оштрији и од најоштријег хирушког ножића, употребљава и за операције на ногама. Међу првима је то почео доктор Стивен Вајнштајн из Њујорка који користи ласер добијен из угљендиоксида — што је последњи изум — за одстрањивање разних брадавица, израстлина, жуљева или ожиљака, нокти-

ПАС РОБОТ

Лондонац Стив Брукс тврди да има идеалног пса. Он ујутро буди свог господара, доноси му новине, може да му „каже“ тачно време, не мрзи мачке, и лаје само кад му се нареди. Није га потребно водити у шетњу. Миран је као бубица и „храни“ се искључиво батеријама. Овај пас-робот звани Арфур-Р4 угледао је свет у Стивовој радионици пре четири месеца. У њега је уграђен компјутер, а састављен је од делова усисивача, разних посуда, конзерви и точкића. Коштао је папreno — 2000 фунти, преко петнаест милиона!

НАЈДУЖИ НОКТИ

Индијан Ромеш Шарма увек се питао колико нокти могу да израсту. У деветнаестој години покушао је да их пушта, међутим, сестра је одбила да с њим иде улицом, па их је тешка срца одсекао. Али, кад је пошао на факултет, опкладио се са колегицима да ће имати најдуже нокте на свету. И данас, тринаест година касније, они су му толико израстли да њихова укупна дужина износи 179,07 центиметара. Када Ромеш држи руку спуштено уз тело, досежу му чак до колена. Да се овако брижљиво неговани нокти не би сломили,

супруга му помаже при купању и заклањању кошуље, а док спава рука му обавезно вис преко ивице кревета. Иначе, никад не скида заштитне прстенове који му учвршћују основу нокта... Па ипак, његов рекорд је угрожен. Иако, према подацима Гинисове књиге рекорда, Ромеш има најдужи нокат на свету (дужина на палцу износи 64,77 цм), невоља је у томе што укупна дужина ноктију на руци његовог сународника Ширдхара износи 229,87 центиметара, значи 50,80 центиметара више од Ромешових!

МАЛИ, ЗЕЛЕНИ, УБОЈИТИ

Тако описују специјалне метке за пиштоље које користи америчка полиција. Њихов прави назив је КТВ, према почетним словима тројице изумитеља тих зелених метака превучених тефлоном. Зелена боја, сматрају сви који су их видели, изгледа нарочито убојито — што КТВ меци и јесу: нема препреке коју не пробијају! Могу да прођу и кроз аутомобилски мотор и кроз непробојна стакла, а израђују се за све врсте стандардних пиштоља. Међутим, док су ове метке годинама могле да набављају само полицијске установе у САД, однедавно ови меци појавили су се и у продавницама оружја! Није реч о томе да полицајци црноберзијаче, него је још неко продро у тајну израде ових метака, па је у САД хитно донет закон по којем се забрањује њихова продаја, а свако ко буде ухваћен да поседује КТВ добиће три године строгог затвора!

М. К.

ГОЛФ У СОБИ

Ево једног изума намењеног Англосаксонцима јер ми сигурно нећемо свиснути ако не набавимо средство за тренирање голфа у соби. Оно изгледа као неки округли оквир на постољу који има покретну ручицу. За њу се „тренирач“ ухвати на начин као што се држи штап за голф, па замахне, а ручица која клизи по оквиру као по шини — води његове руке на најидеалнији начин. Справа се може подесити према висини играча, за леваке или десњаке. Изумитељ овог средства за тренирање голфа на малом простору и без лоптице је Аустралијанац Боб Хансен који сматра да ће овако и неталентовани љубитељи голфа коначно научити како да на терену пикну лоптицу у жељеном правцу, а да при том не зарију штап у земљу и слома га, или промаше и изгубе равнотежу. Хансенов тrenaжни уређај за голф моћи ће да се купи у Аустралији и САД на јесен, а коштаће 225 долара.

ЕЛЕКТРОХРОМАТСКИ ЧАСОВНИЦИ

Када су се појавили сатови-дигитронци, њихов бројчаник није био ни налик на онај „старински“. Требало је притиснути на дугменце да би засветlucaли бројеви који показују

ШРАФЦИГЕР

ској“ ери. Такав је изумитељ троструког шрафцигера из Пенсилваније чије име није објављено, мада се справица већ одлично продаје по Америци, а о њој је писано и у угледном „Тајму“. Уместо једне овај шрафцигер има три оштре стране. У ствари, онај његов крај који служи за одвртање (или пак завртање) завртња и који се израђује од нерђајућег челика, више није оштар него плоснат! То омогућује да се и они завртњи који се налазе испод неких делова, тако да нису приступачни обичном шрафцигеру са дугачком дршком, могу да се захвате тако што се алатка постави са стране. То омогућује раднику да за велики број послова користи само ову једну, уместо неколико алатки. Осим тога, шрафцигер постављен са стране лакше је покренути када је неки шраф — запечен. Једноставно, а генијално! Само се требало досетити.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ВИ СЕ, ГОСПОДИНЕ, ШАЛИТЕ

Сваки прелазан државне границе побуђује у нама, макар колико били „чисти“, извесну нелагодност. Јер, цариници увен изгледају ненано опасно. „Само да прођемо царину“, обично уздишемо. За разлику од царинске, пасошку контролу готово и не примећујемо: за већину човен у плавој униформи на излазу или улазу у земљу има само један задатан: да у пасош путнина удари печат...

Вредо јудско поподне. Мада се дан ближи крају, жег не попушта. Не јењава ни гужва на граничном прелазу Градина код Димитровграда. Река аутомобила непрекидно тече и на две-три стотине метара од рампе дели се у четири колоне. Радници царине и пограничне станице милиције немају ни толико времена да онако, с ногу, попију кафу. Направе тек по коју цигарет-паузу, склоне се за тренутак из те јаре испуњене облацима издувних гасова, мирисом угрејалих гума, буком мотора, пискавим и плачним гласовима деце.

СЛУЧАЈ ПРВИ

— Пасош, молим! — изговорио је по ко зна који пут тог дана милиционер Миљенко Марчетић и бацио брз, кратак поглед на човека за воланом потпуно новог маслинастосивог „мерцедеса“. Био је средњих година, плав, елегантно обучен. И управо његово одело од свиленог шантунга боје беле кафе било је повод да Миљенко обрати мало већу пажњу на њега. Јер, од двадесетак хиљада аутомобилиста колико је тог дана продефиловало крај њега, овај је био први који је упркос томе што се жива попела до 34. подеока изнад нуле, носио не само сако већ и кравату. То додуше није морало баш ништа да значи, па ипак...

Чим је отворио пасош, Миљенко се осмехнуо. Интуиција га није преварила. Чак и почетнику пало би у очи да је печат на фотографији доцртаван!

— Ваш пасош је неисправан! — рекао је Миљенко нимало не сумњајући да му је тиме открио неку тајну.

На човековом лицу није се померио ниједан мишић: једино су му очи попримиле љутити израз.

— Неисправан? Господине, да се ви можда не шалите? — упитао је на француском.

— Ни најмање — одговорио је Миљенко и затражио возачке исправе. Није се изненадио кад је видео да возачка и саобраћајна дозвола не само што не гласе на исто име, већ и не потичу из исте земље. Прва је била издата у Белгији а друга у СР Немачкој. Док је Миљенко пажљиво листао документа, човек је почео да губи стрпљење.

— Слушајте ви, — праскао је — ја сам послован човек: путујем у Индију и немам времена за пубљење. Ако ме овако буду задржавали на свакој граници... нећу стићи ни до септембра. Захтевам да ми одмах вратите пасош или ћу се жалити амбасадору моје земље!

Међутим, од позива амбасадору није било ништа. Човек је нагло одустао од те своје идеје баш као и од тврдње да се зове Марсел Роне и да је инжењер. Једина техника којом је владао, како је још истог дана утврђено уз помоћ Интерпола, била је техника обијања аутомобила.

СЛУЧАЈ ДРУГИ

Тек што је Влада Остојић преузео дежурство, пред излазном рампом зауставио се полован

„фолксваген“ комби претрпан стварима. Возач је отворио прозор само до пола и протурио напоље два пасоша. Оба турска. Влада је прво прелистао онај који је припадао возачу. Био је нов, издат ове године, без много печата, за разлику од овог, други је био испуњен печатима од корице до корице. „Хм, да видимо ко то толико путује“, промрмљао је милиционер и окренуо прву страницу Гилсерен Туна. То име му ништа није говорило. Међутим, лице са фотографије било му је познато. Сечао се упадљиво крупних црних очију и малих уста у облику срца намазаних упадљиво црвеним ружем. Сагнуо се до прозора.

Млада жена је оборила поглед кад се загледао у њу. Стид? Или можда страх? Због чега тако често прелази границу? Мораће то да провери!

— Госпођо Туна! — позвао је.

— Нисам удата — изу-

стила је не дижући главу.

— Често путујете? — упитао је.

— Да. Радим у Немачкој.

— Рођени сте у Истамбулу?

— Да, тамо ми живе родитељи. Стари су и често их обилазим.

— Ваш немачки послодавац мора да је пун разумевања — рекао је Влада.

— Не разумем — зачутила се жена.

— Па зар вам не дозвољава да често, из како кажете породичних разлога, одсуствујете са посла? — упитао је.

Ништа није одговорила само је нервозно почела да уврће густо набрану тканину својих димија. Влади је у тренутку кроз главу прошла мисао да је заиста необично да млада, неудага, економски независна жена на раду у Немачкој, носи димије. Приврженост традицији или нешто друго? За сваки случај треба проверити. Десетак минута

касније из кабине за преглед путника изишла је жена-цариник носећи два пиштоља марке „валтер“ калибра 7,65 мм. Била су сакривена у димијама „Гилсерен Туне“. Један од канала за кријумчарење оружја био је пресечен.

СЛУЧАЈ ТРЕЋИ

Тачно у 20 часова и 30 минута „Панонија-експрес“ је ушла у железничку станицу Димитровград. На перону је већ стајала група цариника и милиционера. За уобичајену контролу путника и пртљага имали су тек нешто више од пола сата.

— Мораћемо да отворимо четворе очи. — рекао је Милорад Јовић док су поред њега промицали препуни вагони.

— Изгледа — сложио се његов друг Драган Милић.

Да је Милорад био потпуно у праву показало се кад су стигли до четвртог купеа другог вагона. У њему се тискало осморо људи. Седморица су показала турске пасоше. Осми, мршав црномањаст човек бледог испијеног лица имао је нашу путну исправу.

Слободан Радовић! У Милораду је нешто зазвонило на узбуну: звучало му је некако познато. Ах, па да! Тако се зове један од двојице убица новосадског милиционера. Пошто су обојица били у бекству, очекивало се да ће можда покушати да пређу северну границу земље и дочепају се запада. Међутим, та прогноза се, бар што се тиче Слободана Радовића, показала погрешна: он је, за бекство из земље, избрао заобилазнији пут.

— Ухапшени сте! — кратко му је саопштио Милорад припремајући листице.

Убица ни реч није рекао. Послушно је испружио руке разрогачено гледајући у високог милиционера. Зар је могуће? Па већ је мислио да ће се извући! А том човеку ту, био је довољан само један поглед и неколико секунди да би схватио да се пред њим не налази баш обичан путник.

БИМ И БУМ

СТАРИ КАПЕТАН
ЋЕ МИ СИГУРНО
ОБЕЗБЕДИТИ СТАН
И ХРАНУ ЗА НЕКО-
ЛИКО МЕСЕЦИ!

ЗДРА-
ВО,
КЛИН-
ЦИ!

ВИДИ, ВИДИ! ПА ТО
ЈЕ ЛУВИ ГЛАВОМ И
БРАДОМ!

ИЗГЛЕДА
ДА ЋЕ ДА
НАМ НА-
БИЈЕ ОГ-
ЊИШТЕ!

ПЛАНИРАМ
ДА ВАС УДО-
СТОЈИМ СВО-
ЈОМ ПОСЕТОМ
НЕКОЛИКО
МЕСЕЦИ!

ОПЕТ ОВАЈ
ЛЕЗИЛЕ-
БОВИК!

СРЕ-
ДИЌЕМО
ГА МИ,
МАМА!

ТА-КО!
ДОБРО ЈЕ
ЗАЛЕПЉЕНО!
ЈОШ ДА ИСЕ-
ЧЕМО ОКО-
ЛО...

... А ЈА ДА
НАПРАВИМ
МЕСТА ЗА
ИЗНЕНА-
ЂЕЊЕ!

ХА, ХА, ХА!
ТО СУ БИЛА СТАРА
ДОБРА ВРЕМЕНА,
КАПЕТАНЕ!

ДИВАН ЈЕ
ЖИВОТ
МОРНАРА!

ХВАЛА ТИ
ШТО СИ МИ
ПРУЖИО ГОС-
ТОПРИМСТВО!

ПА ТО ЈЕ
НОРМАЛНО!
ГРАБИ ТОРБУ
ПА ДА ТРГ-
НЕМО ПО
ЈЕДНУ!

ДИВЉА МАЧКА!
СПАСАВАЈ СЕ
КО МОЖЕ!

ШТА?
ОХ!
ПА...

КАПЕТАНЕ!
ВРАКАЈ СЕ
ОДМАХ!

ЈА СЕ НЕ
ВРАЌАМ!
ЈА САМ
РОБЕН ДА
ПЛОВИМ МО-
РИМА, А НЕ
ДА ЧУЏИМ
НА КОПНУ!

ШРАФКО

ОХО!
ИЗГЛЕДА ДА
ТРЗА...

Драги Шрафко,
прошле недеље си имао
боље пласмане...

РОБЕРТ ЛУИС
СТИВЕНСОН

ОСТРВО С БЛАГОМ II ДЕО

ДЕЧАК ЦИМ У ДРУШТВУ ДОКТОРА ЛАВСИЈА И СКВАЈРА ТРИПОВНИЈА ПОЛАЗИ НА УЗБУДЉИВО ПУТОВАЊЕ БРОДОМ У ПОТРАГУ ЗА ЗАКОПАНИМ БЛАГОМ...

НА БРОДУ...

ОНАЈ ПРЕЈ ЗАМАЛО ДА ПАДНЕ У НЕ-СВЕСТ КАД ЈЕ ЧУО КРИК?

НЕГО, ШТА ИМА НОВО?

ИСПИТАО САМ УТВРЂЕЊЕ?

СОЛИДНО ЈЕ САГРАБЕНО, ТАКО ДА ГА ЈЕ ТЕШКО ЗАУЗЕТИ?

АКО И ЈЕДАН ОД ВАС ДА НЕКИ ЗНАК ОНИМА НА ОБАТИ...

МРТАВ ЈЕ...

А САДА, СВИ ИСПОД ПАЛУБЕ?

ЗНАЧИ ДА МОРАМО ДА СЕ ОБЕЗБЕДИМО ОРУЖЈЕМ И ХРАНОМ ПРЕ НЕГОШТО ДОЂЕ ДО БОРБЕ?

ПРЕЈ ЈЕ ПРИШАО СУПРОТНОЈ ГРУПИ И УСКОРО СУ БИЛИ НА ПУТУ КА ОБАТИ...

ВИДЕЛИ СУ НАСТ?

ВЕСТАЈТЕ ШТО ЖЕШТЕ?

УСПЕЛИ СУ ДА ОДМАКНУ, КАД...

ШТАА?

ПУЦАЊ ИЗ ПУШКЕ?

1578/1

ОНАЈ КРТАНОШ
ЈЕ БИО ФЛИНОВ
СТРЕЛАЦ?

КО ЈЕ НАЈ-
БОЉИ
МЕЂУ НА-
МА?

ВИ-
ТЕЗ
?

СТАКНИ БАР
ЈЕДНОГ?

ТРКОНИ ЈЕ БИО
ХЛАДНОКРВАН
И ПРЕЦИЗАН
СТРЕЛАЦ...

... АЛИ НИЈЕ
УСПЕО ДА
ПОГОДИ
КРТАНО-
ША...

ААААА!

ЈОШ ЖЕШЋЕ, МОМ-
ЧИ?

МОРА-
МО ДА
СЕ ДОЧЕПАМО
ОБАТЕ?

ОПЕТ
ПУЦАЈУ?

ПАЋБА СЕ НАС-
ТАВЉАТИА...

ПОРОБЕН ЈЕ ЧА-
ТАН...

НЕ ОКЛЕВАЈТЕ?
НА ОБАЈУ?

ЈОШ
МАЛО...

... А ОНДА
СТО БЕЗБЕД-
НИ?

САДА,
ПОТЦИ?

КАД СУ ДОШЛИ ДО ЗАКЛОНА,
ВИШЕ НИЈЕ БИЛО ПРОБЛЕМА ДА
СЕ ОДБРАНЕ...

ТАМАН СТО СЕ ПОРАДОВАЛИ
ДА СТО СПАСЕНИ, КАД ЈЕ
ЗАЛУТАЛИ МЕТАК...

ЈАООО?

ТОМЕ?

... ПОГОДИО ТОМА РЕД-
РУТА...

ТОМ ЈЕ БИО ТЕШКО ПОВРЕ-
БЕН...

БИЈЕ СВЕ У
РЕДЧ, ТОМЕ?

ВОЛЕО БИХ...
ДА... РОС-
ПОДИНЕ...

УБРЗО
ЈЕ ПРЕ-
МИ-
НУО...

КАПЕТАН СМОЛЕТ ПО-
НЕО ЈЕ РАЗНЕ СТВАРИ,
ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ...

... ИЗМЕЂУ ОСТАЛОГ И
ЗАСТАВЧ...

ТОЛИКО
ГА ЈЕ
ПОТРЕС-
ЛА
ТОМО-
ВА
СМРТ...

... ДА ЈЕ ЗАБОРАВИО
СВЕ ОСТАЛО ОКО СЕБЕ.
БИЛО ЈЕ САМО ВАЖНО
ДА ЗАКАЧИ ЗАСТАВУ...

ХЕЈ, ЧУЈЕ-
ТЕ ЛИ МЕ?

ДОКТОРЕ?
ВИТЕЖЕ?
КАПЕТА-
НЕ?

ПА
ТО ЈЕ
ЧИТ?

ЦИТЕ, ДРА-
ГО МИ ЈЕ
ДА СИ ОПЕТ
МЕЂУ НАМА?

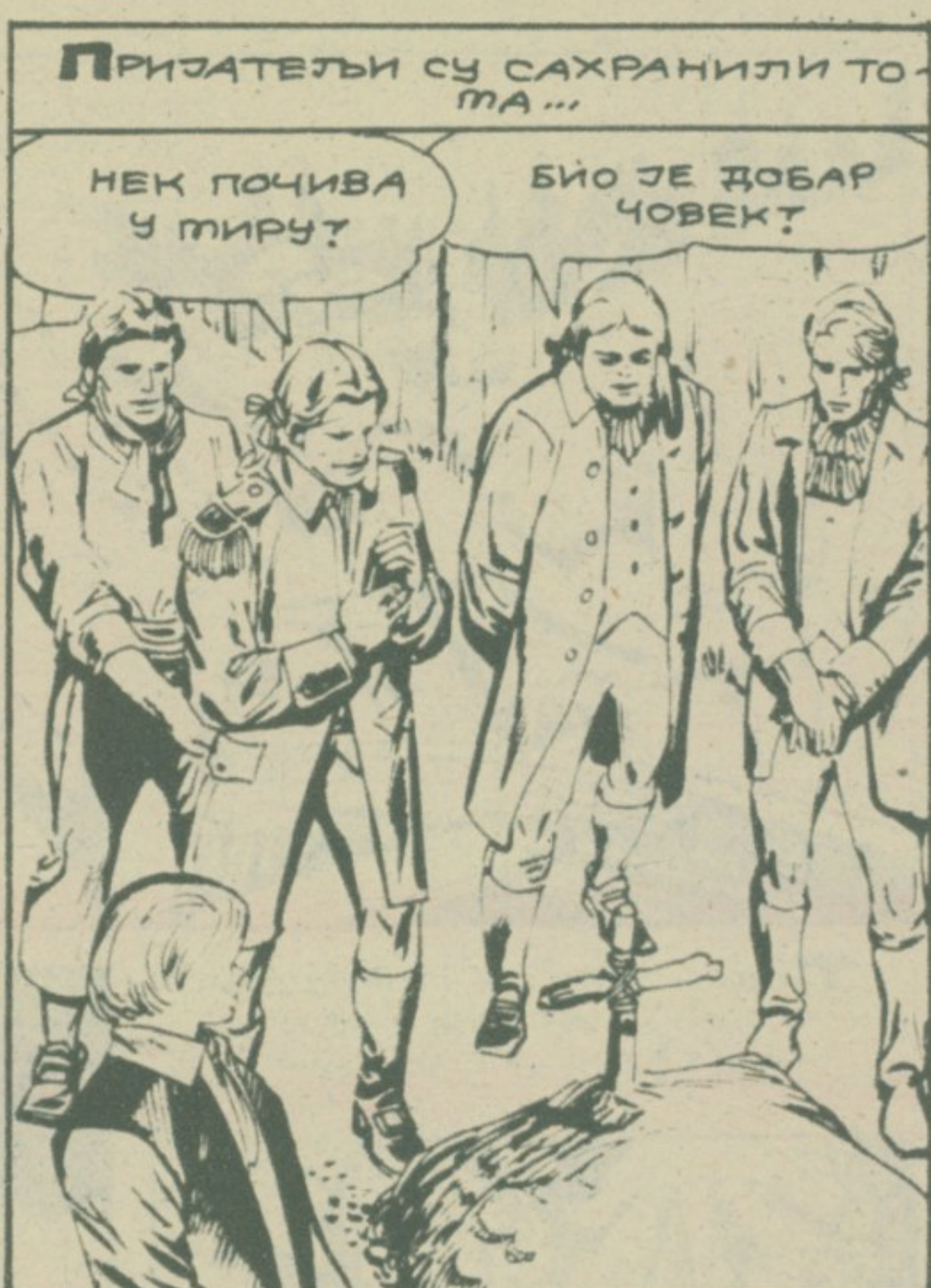
МИСТИЛИ СМО
ДА СИ СЕ ИЗГУ-
БИО?

ГДЕ
СИ
БИО?

... И ОН, БЕН
ПУШКА, ЖЕЛИ
ДА СЕ ВИДИ
С ВАМА?

ИМА НЕШТО
ВАЖНО ДА ВАМ
ПРЕДЛОЖИ?

ПРИЈАТЕЉИ СУ САХРАНИЛИ ТО-
ТА...

НЕК ПОЧИВА
У МИРУ?

БИО ЈЕ ДОБАР
ЧОВЕК?

ТО ЈЕ ПРВИ БРОД
КОЈИ САМ ИЗГУБИО?
ХОЋУ ГА НАТРАГ?

НА БРОДУ ЈЕ БИЛО
ДЕВЕТАНАЕСТ ЉУДИ,
А САДА ИХ ЈЕ ОСТА-
ЛО ПЕТНАЕСТ?

УЧИНИТЕ-
МО СВЕ ШТО ЈЕ
У НАШОЈ
МОГИ?

ДВЕ СТВАРИ
НАМ МОГУ
ПОМОЋИ...

... ЊИХОВА ЖЕС-
ТИНА-ЛАКО ИЗБИ-
ЈЕ СУКОБ МЕЂУ
ЊИМА...

... И
РУМ-
БРЗО
СЕ
ОПИСА?

ПОСЛЕ САСТАНКА БИЛИ СМО ОПУШТЕ-
НИСИ И УБРЗО СМО ЗАСПАЛИ...

У
ЗОРУ
ПРОБУДИ-
ЛИ СУ
НАС
ГЛА-
СО-
ВИ
...

ТО ЈЕ СИЛВА, ПОС-
ПОДИНЕ?

НА МЕСТАТ
ГАРАНТУЈЕМ
ДА ЈЕ У ПИ-
ТАЊУ ПОДВА-
ТА?

ГРЕШИТЕ,
КАПЕТА-
НЕ?

ДОШЛИ
СМО СА
ЗАСТАВОМ
МИРА ДА
ПРЕГОВА-
РАМО?

КАПЕТАН СИЛВА??

ТО САМ ЈА Т
ИЗАБРАЛИ СУ
МЕ ПОТЈИ
КАД СТЕ ВИ
ПОВЕРЛИ?

ТРЕБА
ДА
ВАМ
ЈЕ
ЈАС-
НО

... ДА НЕМА-
ТО НАМЕ-
РУ ДА С
ВАМА
ПРЕРОВА-
РАМО?

ДОБРО,
КАПЕТА-
НЕ? ЈАСНО
НАМ ЈЕ...

УЗ ВЕЛИКУ
ВЕШТИНУ
СИЛВА СЕ
УЗ ПОМОЋ
ШТАКЕ,
ПРЕБАЦИО НА
НАШУ СТРАНУ...

АЛИ, БИЛО МУ ЈЕ ТЕШКО ДА ХОДА.
ШТАКА ЈЕ УПАДАЛА ДУБОКО У
ПЕСАК...

НЕБЕТЕ МЕ ПУС-
ТИТИ УНУТРА?

ХЛАДНО
ЈЕ ДА СЕ
СЕДИ НА
ПЕСКУ...

СИЛВА,
ЗАШТО СИ ТИ
ДОШАО? МЕСТО
ТИ ЈЕ НА БРО-
ДУТ

ДОБИ
ОВАТО,
ИЗРОДЕ?

ТИ СИ КУ-
ВАР,
ЗАР НЕ?

МОЖДА СИ
ПРОМЕНИО
УЛОГУ ПА СИ
ПОСТАО ПОБУ-
ЊЕНИК?

КАПЕТА-
НЕ, КАКВА СУ ТО ПИ-
ТАЊА??

КАД БАШ ХОРЕ-
ТЕ -ТО БЛАГО МО-
РА ДА БУДЕ НА-
ШЕ ДА БИСТО ВАМ
ОПРОСТИЛИ ЖИ-
ВОТЕ?

ПРЕСТАНИ-
ТЕ С ПУЦЊА-
ВОМ И, ДА-
БЕМО ВАМ
ШАН-
СУ?

ОСТАНИ-
ТЕ ОВДЕ
ИЛИ СЕ УКР-
ЊАЈТЕ НА БРОД,
А МИ БЕМО ВАС
ОДВЕСТИ ГДЕ
ПОД ЖЕЛИТЕ?

ТО ЈЕ
СВЕ?

СИЛВА ЈЕ КЛИМНИО
ГЛАВОМ. ОНДА ЈЕ КАПЕ-
ТАН ПОСТАВИО УСЛО-
ВЕ...

АКО СЕ
ПРЕДАТЕ,
НЕЋУ ВАМ
НИШТА?
УКОЛИ-
КО НЕ...

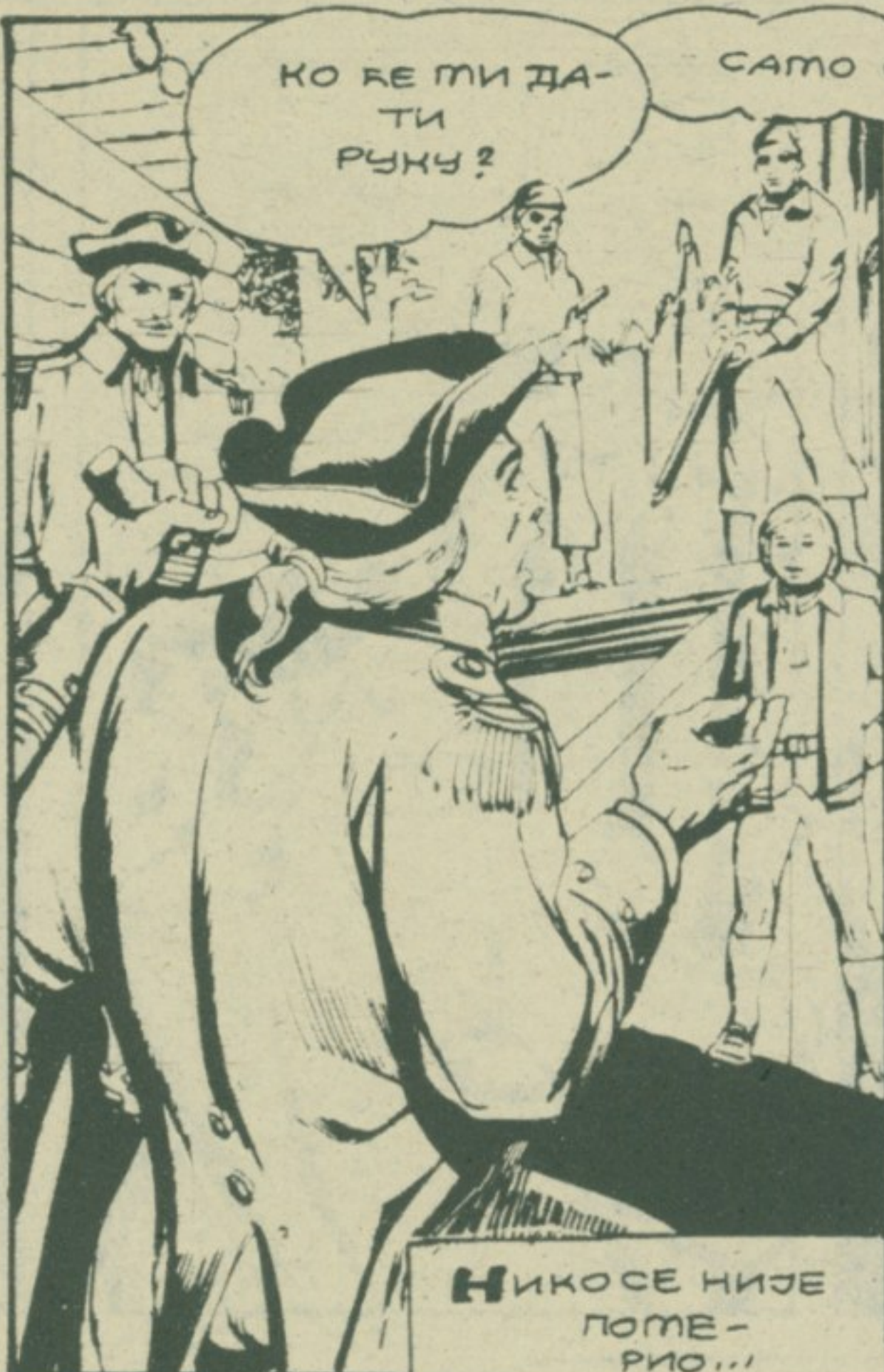
... ЗНА
СЕ
ШТА
ВАМ
СПЕ-
ДИ?

ОВО ЈЕ МОЈА ПОС-
ЛЕДЊА РЕЧ? А СА-
ДА, ГУБИТЕ СЕ
ШТО ПРЕ?

ПОМОЗИТЕ
МИ?

ЈА?
НЕ?

КО РЕ МИ ДА-
ТИ
РУКУ?

САМО СЕ ВИ СМЕЈТЕ...

... АЛИ ЗА
САТ ЕУ ВАС
СВЕ РАЗНЕ-
ТИ?

ВИДЕЋЕТЕ
ВИ КО ЈЕ
ДУГИ ЏОН
СИЛВА?

НИКО СЕ НИЈЕ
ПОМЕ-
РИО...

ЈЕДВА ЈЕ УСТАО, А ОНДА
СЕ УЗ ПОМОК ШТАПА ОДГЕ-
РАО ДО СВОЈИХ ДРУГОВА...

СИЛВА ЈЕ БЕ-
САН? ГАРАНТУ-
ЈЕМ ДА ЋЕ ЗА
НАЈВИШЕ ЈЕ-
ДАН ЧАС БИТИ
ОВДЕ?

ЗНАМ, ИМА ИХ ВИШЕ,
АЛИ ВАЖНО ЈЕ ДА СЕ
ДОБРО РАСПОРЕДИМО?

СВАКО ЈЕ БРАНИО ОДГОВАРАЈУЋЕ МЕСТО НА
УТВРБЕЊУ...

ПРО-
МАШИ
ГА?

НАПАДАЈУ
СА СВИХ
СТРАНА?

РАБАЈТЕ
ПАЖЉИ-
ВО?

ОДЈЕДНОМ СУ НАПАЛИ ГУСАРИ
СА СВИХ СТРАНА И ПОЧЕЛИ ДА
ПРЕСКАЧУ ОГРАДУ...

НА
ЊИХ?
САД СУ
НАШИ?

ВИТЕЗ И ОСТАЛИ НАСТАВИЛИ СУ С
ПАТЉБОМ, АЛИ...

... ПОБУЊЕНИЦИ СУ
УЗ ПОКЛИЧЕ, И ДАЂЕ
НАВАЉИВАТИ...

КОНАЧНО СУ
БИЛИ УЧУ-
ТАР У ВРБЕ-
ЊА. ПОЧЕЛА
ЈЕ БОРБА
ПРОУ
ПРСА...

МОМЦИ, САД
СУ НАШИ?

ИСУДИТЕ
САБЉЕ!

ОПКОЛИТЕ
КУБУР!

НА ВРЕМЕ САМ ПРИ-
МЕТИО ДА ЦОБ, ЈЕ-
ДАН ОД ГУСАРА, ИДЕ
НА МЕНЕ...

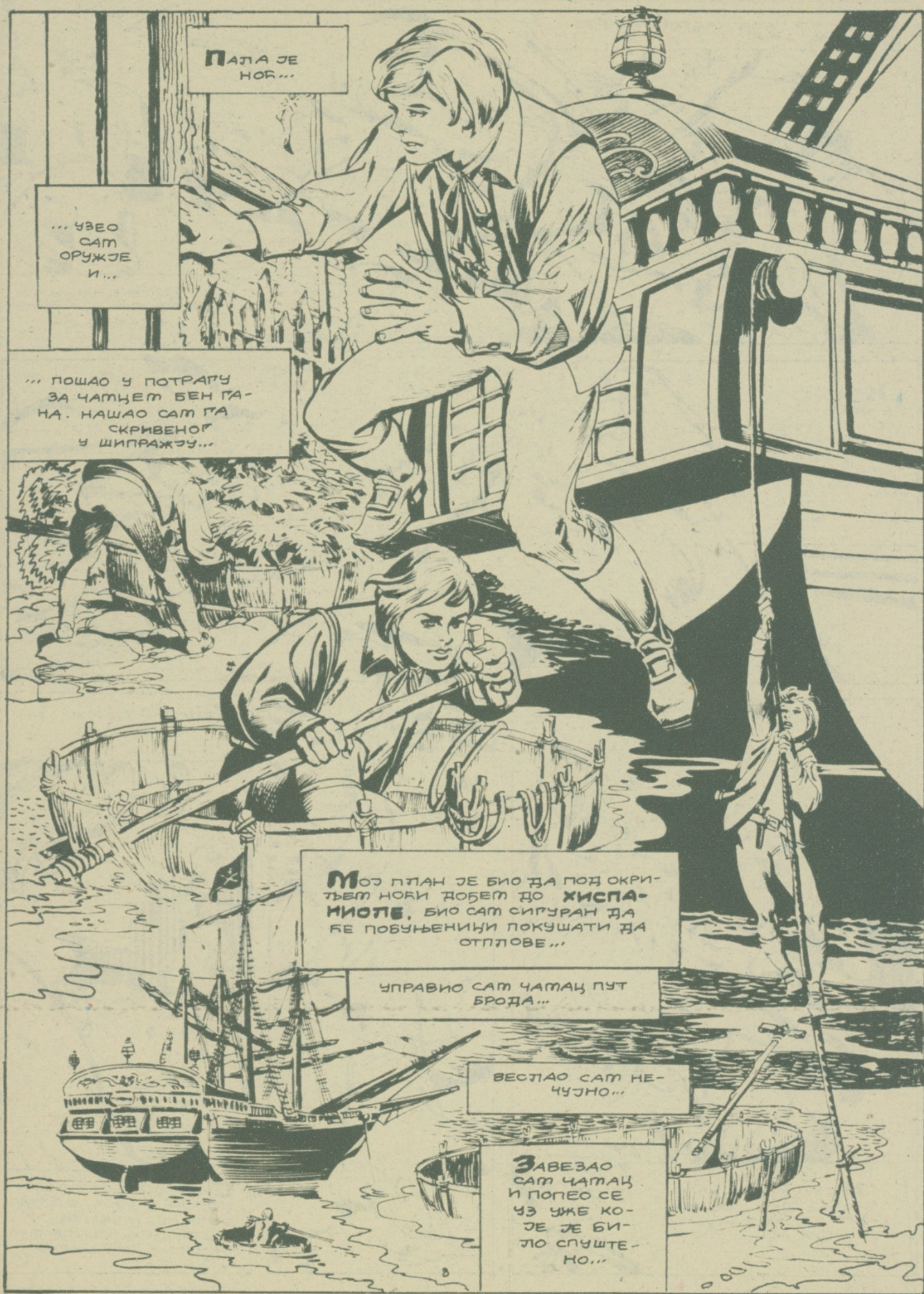
УСПЕО
САМ
ДА МУ
ИЗМАК-
НЕМ...

КОНАЧНО СТО ИХ СА-
ВЛАДАТИ...

СТАКНУЛИ СТО ПЕТ
ПОБУЊЕНИКА, МИ СТО
БИЛИ БЕЗ ГУВИТАКА,
КАПЕТАН И ЈОШ ДВОЈИ-
ЦА БИЛИ СУ РАЊЕНИ...

ПАЛА ЈЕ
НОБ...

... УЗЕО
САМ
ОРУЖЈЕ
И...

... ПОШАО У ПОТРАГУ
ЗА ЧАМЏЕМ БЕН ГА-
НА. НАШАО САМ ГА
СКРИВЕНОГ
У ШИПРАЖУ...

МОЈ ПЛАН ЈЕ БИО ДА ПОД ОКРИ-
ЉЕМ НОБИ ДОБЕМ ДО ХИСПА-
НИЈЕ, БИО САМ СИГУРАН ДА
ЋЕ ПОВУЊЕНИЦИ ПОКУШАТИ ДА
ОТПЛОВЕ...

УПРАВИО САМ ЧАМАЦ ПУТ
БРОДА...

ВЕСТИАО САМ НЕ-
ЧУЈНО...

ЗАВЕЗАО
САМ ЧАМАЦ
И ПОПЕО СЕ
УЗ УЖЕ КО-
ЈЕ ЈЕ БИ-
ЛО СПУШТЕ-
НО...

НИЈЕ МИ БИЛО
ЈАСНО КАКО САМ
МОГАО БЕЗ ПРО-
БЛЕМА ДА СЕ
ПОПНЕМ НА
БРОД...

КАД САМ ПОГЛЕ-
ДАО КРОЗ ПРОЗОР,
СХВАТИО САМ ШТА ЈЕ
СА СТРАЖОМ...

РУШАЈУ
СЕ...

ШТА ЈИ
СЕ ЗБИЛО?

ПРЕСЕКАО САМ УЖЕ КО-
ЈИМ ЈЕ БРОД БИО ПРИВЕ-
ЗАН И БРЗО СЕ ВРАТИО У
СВОЈ МАТИ ЧАТАК...

БРОД
СЕ ПО-
КРЕНУО?

... И ЗАПЛОВИО У НОБ...

МОРА ДА
САМ ЗАСПАО
ОД ТУТЉУШ-
КАЊА ТАПА-
СА...

САЊАО САМ КУ-
БУ, МАЈКУ, НА-
ШУ КРЧМУ...

КАД САМ СЕ ПРОБУДИО, ВЕК
ЈЕ УВЕЛИКО БИО ДАН...

НИ ТРАГА ОД ПО-
САДЕ... СИГУРНО СУ
ПИЗАНИ?

А МОЖДА СУ
НАПУСТИЛИ
БРОД?

ЗАВЕСТИО САМ
ПУТ ХИСПАНИ-
ОЛЕ...

... АЛИ, ЧАТАК СЕ ПРЕПО-
ЛОВИО...

ЈЕДВА
САМ
УСПЕО
ДА СЕ
УХВАТИМ
ЗА
УЖЕ...

КАДА САМ ПОСЛЕДЊИ ПУТ
ПРОВИРИО, СХВАТИО САМ ДА СУ
МОЈЕ СУПЊЕ ВИТЕ ОПРАВДА-
НЕ...

НИЈЕ ТАКО
СЛАБ КАКО
СЕ ПРЕД-
СТАВЉА...

...А И НА-
ОРУЖАН
ЈЕ...

ВРАТИО САМ СЕ С ВИ-
НОМ, АЛИ САМ СВЕ ВРЕ-
МЕ БИО НА ОПРЕЗУ...
БЛЕСНУО ЈЕ НОЖ...

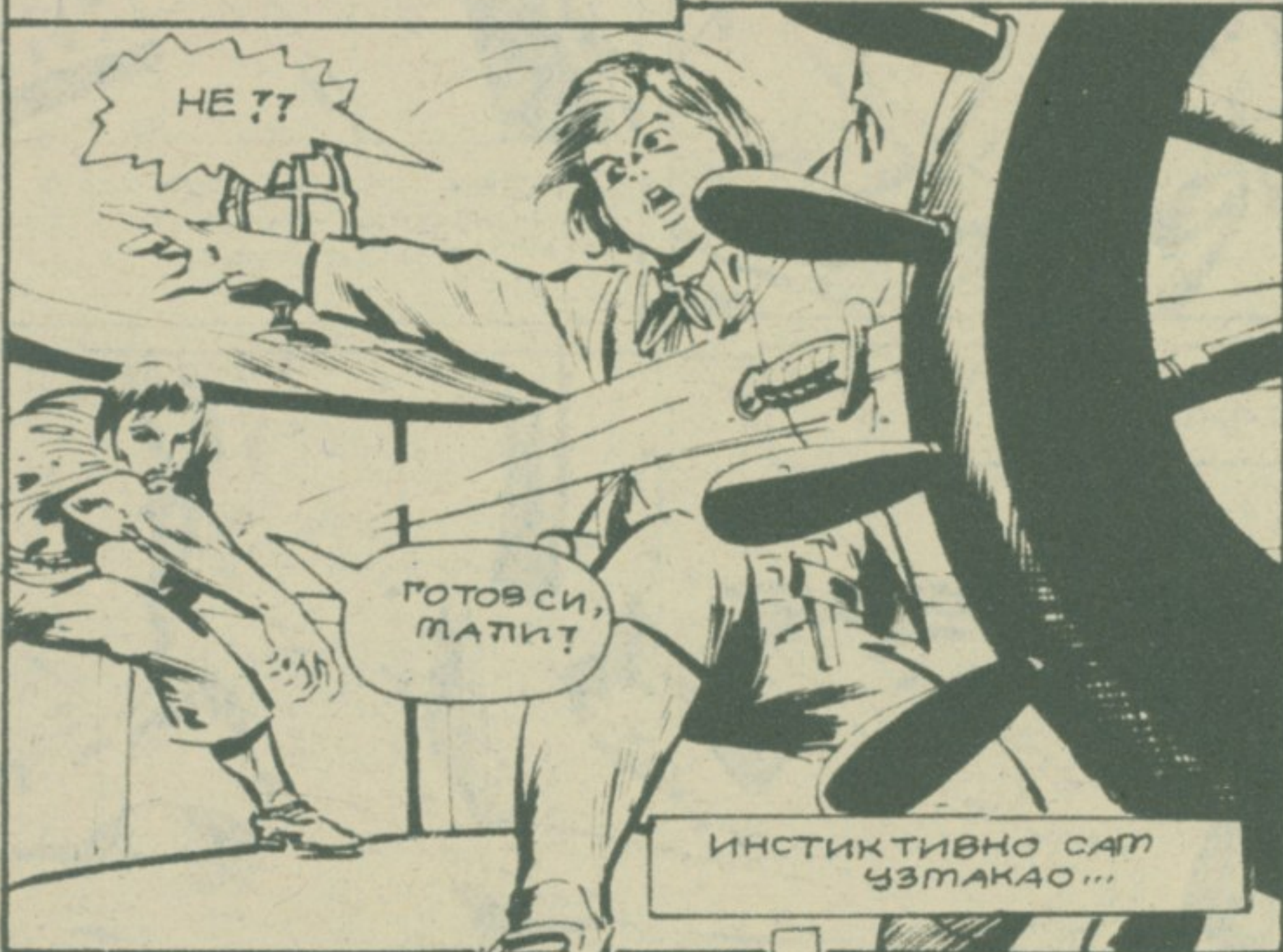
МОРАО САМ ДА ОБРАТИМ
ПАЖЊУ НА МАНЕВРИСАЊЕ
ХИСПАНИОТОМ...

ПРИСТАЈЕ-
МО, ГОСПО-
ДИНЕ?

ДА,
КАПЕТА-
НЕ?

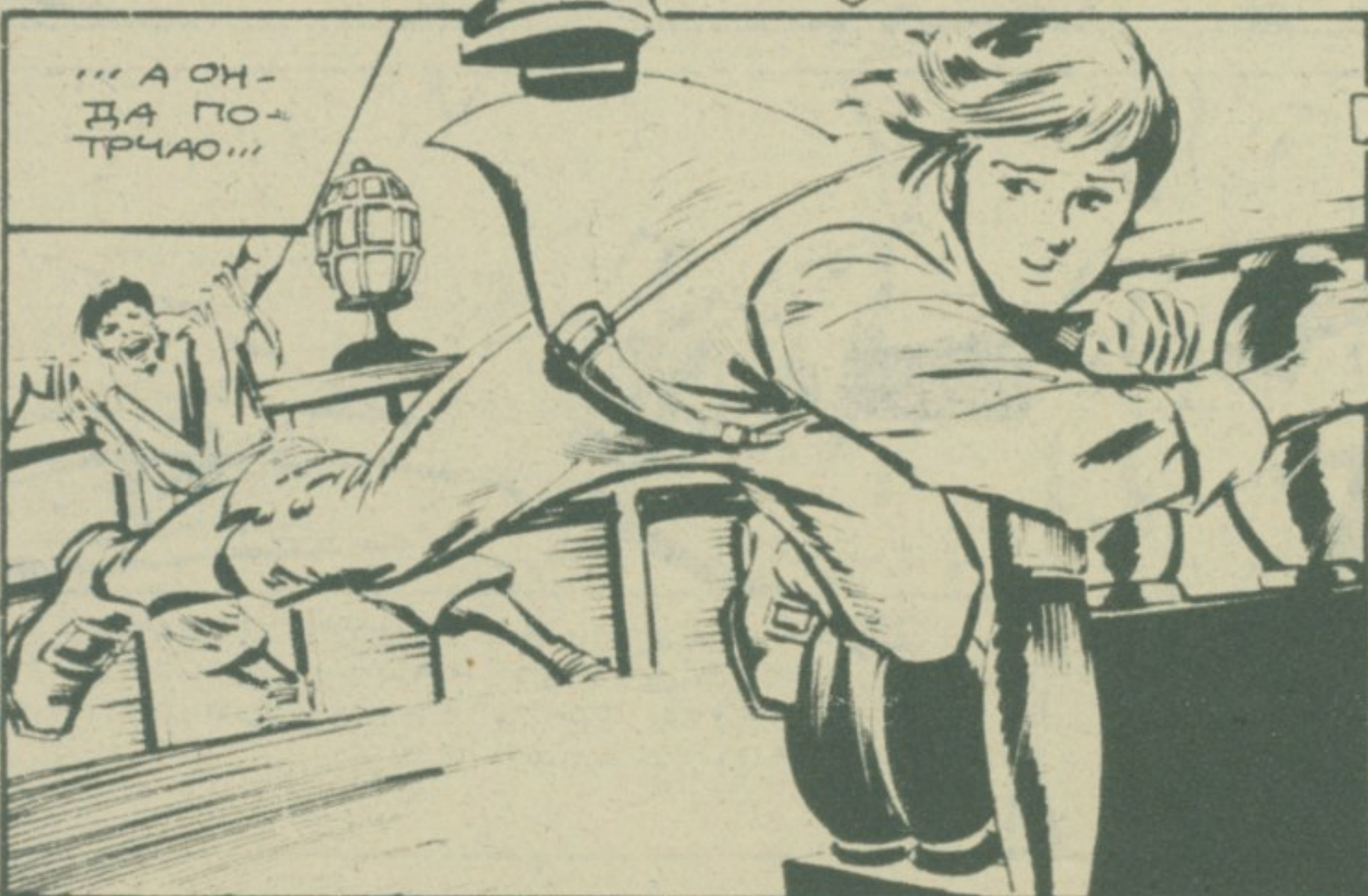
НЕ??

ГОТОВ СИ,
ТАТИ?

ИНСТИКТИВНО САМ
УЗМАКАО...

...А ОН-
ДА ПО-
ТРЧАО...

... И ПОЧЕО ДА СЕ ПЕЊЕМ УЗ КА-
ТАРКУ...

КАД САМ ДОСПЕО ДО ВРХА, НАГЛО САМ СЕ ОКРЕНУО И ИЗВУКАО ПИШТО-
ЉЕ...

ЦИТ, ХАЈДЕ
ДА СКЛОПИМО
ПРИТИР-
ЈЕ!

САМО
ЈОШ
ЈЕДАН
КО-
РАКИ...

... МОЈ
СИТ!

ТАМАН САМ ПОМИСЛИО
ДА СЕ УРАЗУМИО, КАД САМ
ОСЕТИО ДАК БОЛ... ХИТНО
ЈЕ НОЖ...

ГОТОВО НЕСВЕШНО
САМ ПО-
ВУКАО
ОРОЗ
НА ОБА
ПИШТО-
ЉА...

ПАМ!

ОДНОСНО

ЈЕДВА САМ СЕ ОДРЖАО
НА НОГАТА. РАНА МЕ ЈЕ
СТРАХОВИТО ПЕКЛА...

СИЩАО САМ
И НЕКАКО
ПРЕВИО
РАНУ...

МОРАТ ДА
НАБЕГ
МОЈЕ...

... И ДА ИМ
КАЖЕМ ШТА МИ СЕ
ДОГОДИЛО?

ОДЛУЧИО САМ ДА НАПУСТИМ
ХИСПАНИОЛУ...

СКОЧИО САМ СА БРО-
ДА И ДОПЛИВАО ДО
ОБАТЕ...

ДОК САМ ИШАО ПРЕМА УТВРБЕ-
ЊУ, МИСЛИО САМ КАКО ЋЕ МОЖИ
ПРИЈАТЕЉИ ДА МИ БУДУ ЗАХВАТНИ
ШТО САМ СПАСАО БРОД...

КАКО САМ СЕ ПРИБЛИЖАВАО УТВРЂЕЊУ, СВЕТЛОСТ СЕ СВЕ ВИШЕ ПОЈАЧАВАЛА. ПИТАО САМ СЕ ШТА ТО МОЖЕ ДА БУДЕ...

ДА ЛИ ЈЕ НЕШТО ЛОШЕ КРЕ-НУЛО?!

УПАЉЕНА ЈЕ ОГРОМНА ВАТ-РА... А КАПЕТАН НАС ЈЕ УПО-ЗОРАВАО ДА ШТЕДИМО ДРВА...

НИКОГ НИЈЕ БИЛО НА СТРАЖИ...

ЛОШЕ ЧУ-ВАЈУ УТВР-ЂЕЊЕ...

А ШТА ДА САМ ЈЕ ДАН ОД СИЛВИ-НИХ РУСА-РА?

ИЗНЕНАДА...

АПРРР? СИЛВАА?

... ЗАЧУО САМ СИЛВИНОГ ПАПАГАЈА...

А, ЕВО НАШЕГ ПРИЗАТЕ-ЉАТ

ГДЕ СИ СЕ СКРИВАО, ПТИЧИЦЕ?

ШТА СЕ ДЕСИЛО СА МО-ЈИМ ПРИЗА-ТЕЉИ-МА?

ПА, ЦИТИ...

... САД, КАД СИ ВЕЋ ТУ...

ТРУДИО САМ СЕ ДА ДЕЛУЈЕМ ОД-ВАЖНО МАДА МИ ЈЕ СРЦЕ ТУДАЧКИ ПУПАТО...

... МОГУ ДА КАЖЕМ ДА СИ МИ СЕ УВЕК ДОПА-ДАО? ЖЕЛЕО САМ ДА ТИ ДОБИЈЕШ ДЕО...

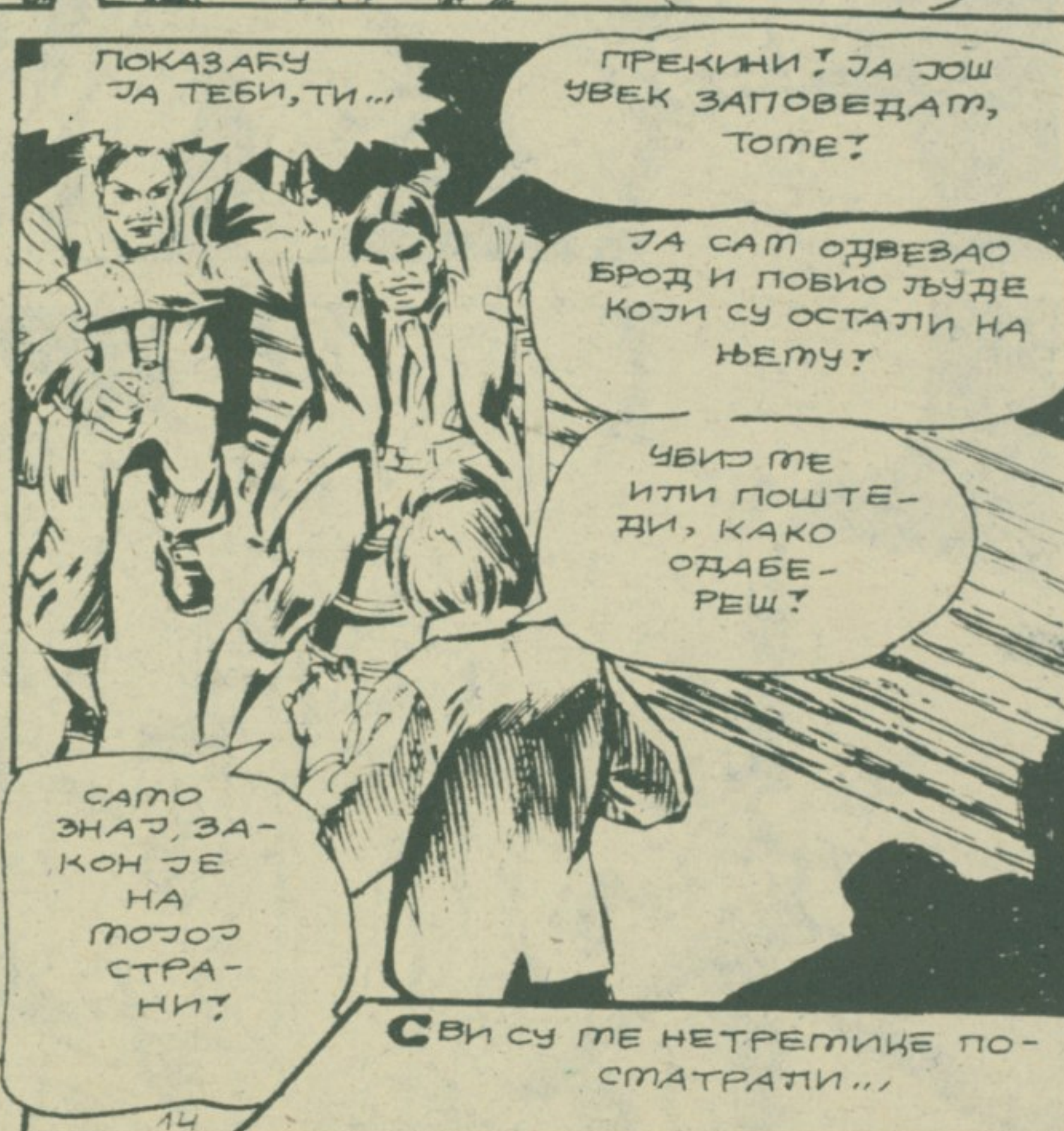
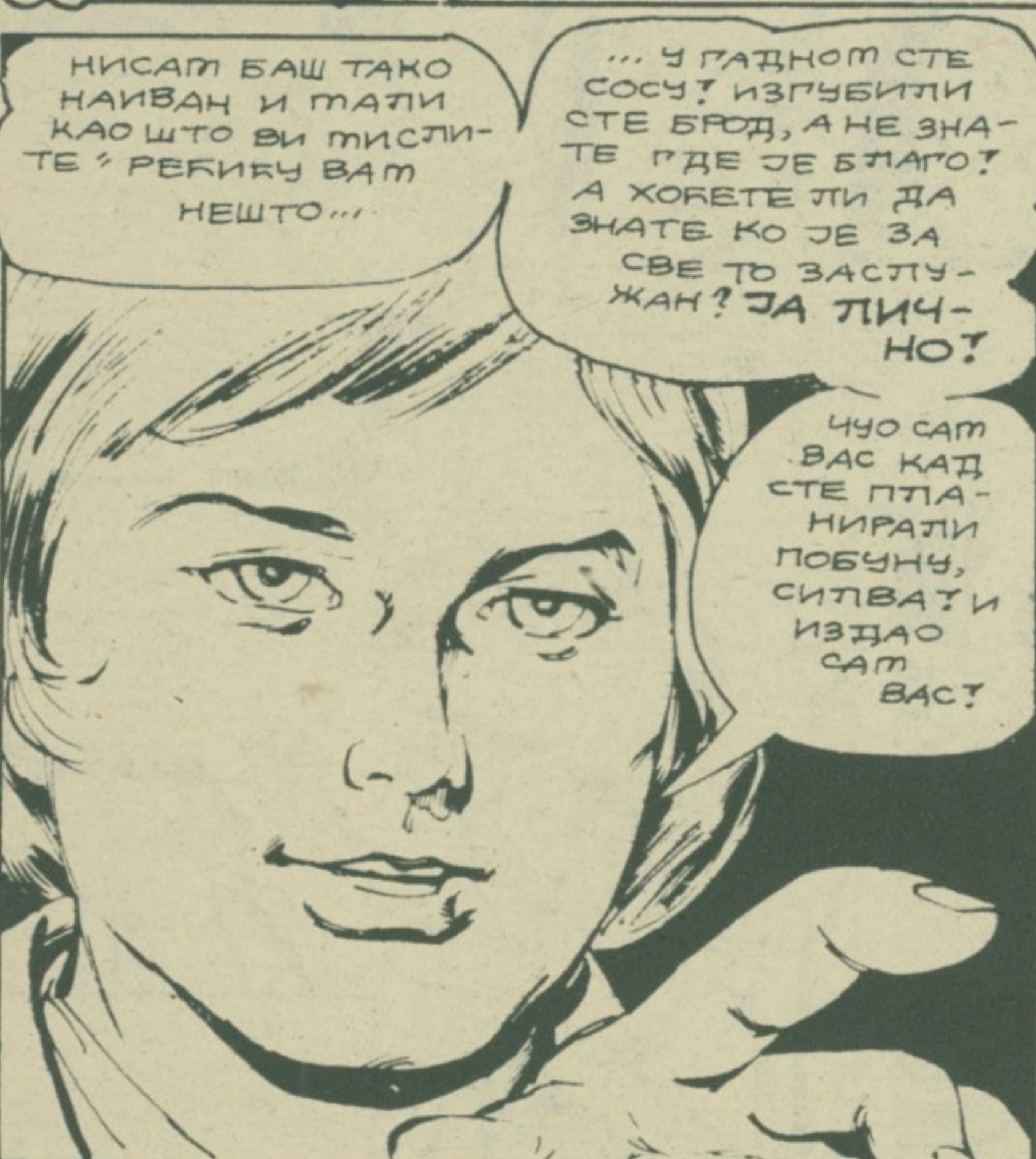
ТВОЈИ ПРИЗАТЕЉИ СУ ОТИШЛИ!

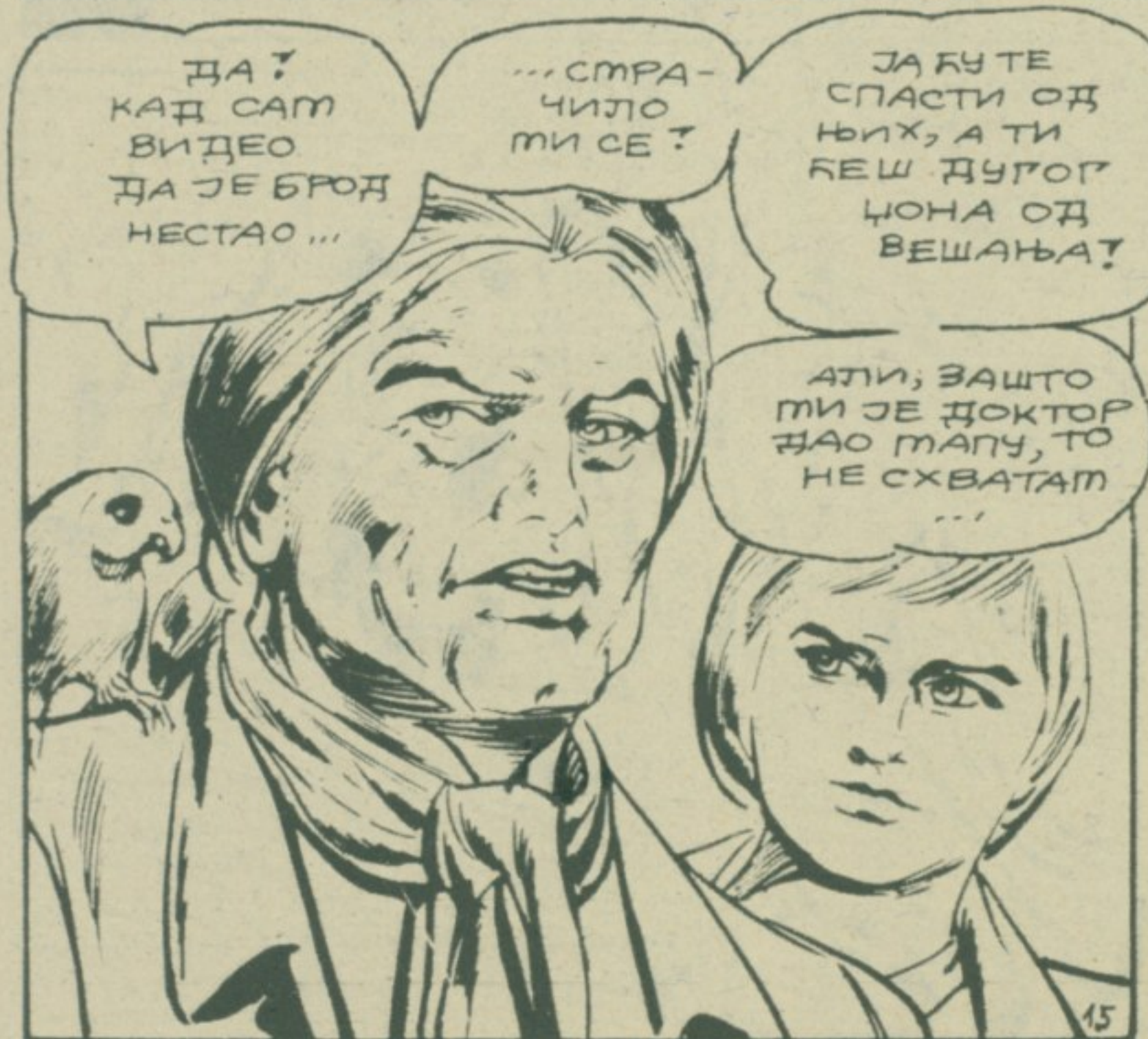
ЗНАЧИ, ИЛИ СЕ ПРИДРУЖИ НАМА ИЛИ БЕШ ОСТА-ТИ САМ?

НИШТА МУ НИСАМ ОДГОВОРИО...

КАДА САМ ПОГЛЕДАО НА ОБАЛУ, БРОДА ЗАИСТА НИЈЕ БИЛО...

КАД ЈЕ САСТАНАК БИО ЗАВРШЕН...

СЛЕДЕЋЕГ ЈУТРА...

ХЕЈ,
ВИ
ТА-
МО?

ДОБИ-
ТЕ,
ДОК-
ТО-
РЕ?

ПРОБУ-
ДИТЕ
СЕ?
ЕВО
ДОКТО-
РА?

ВАШИ
ПАЦИ-
ЈЕНТИ
СУ
ДОБРО...

... А
ИМАТ
И НОВОС-
ТИ ЗА
ВАС?

ДА НИЈЕ
ЏИМ?

ДА, УПРА-
ВО
ОН?

ДИВНО?
САМО,
ПРВО ДА
ПОГЛЕДАМ
РАЊЕ-
НЕ?

ДОКТОР МИ ЈЕ ДАО ЈЕД-
ВА ВИДЉИВ ЗНАК И ПОЧЕО
ДА ОБИЛАЗИ РАЊЕНЕ ПО-
БУЊЕНИКЕ...

КАД ЈЕ ЗАВРШИО...

ВОЛЕО БИХ
ДА ГОВОРИМ
С ЏИ-
ТОМ?

НЕМА
ПРОБЛЕ-
МА...

... ЈА
БУ ГА
ПОСЛЕ
ДОВЕС-
ТИ?

НЕ ОБАЗИ-
РУЈИ СЕ НА
ПРОТЕСТЕ
ОСТАЛИХ РУ-
САРА, СИП-
ВА МЕ ЈЕ
ДОПРАТИО
ДО ДОКТО-
РА...

БРЗО ГОВОРИ?
МОЖИ МИ ВИ-
ШЕ НЕ ВЕ-
РУЈУ?

ШТО САМ КРАЊЕ МОГАО,
ИСПРИЧАО САМ ДОКТОРУ
СВЕ ШТО МУ СЕ ЗБИЛО...

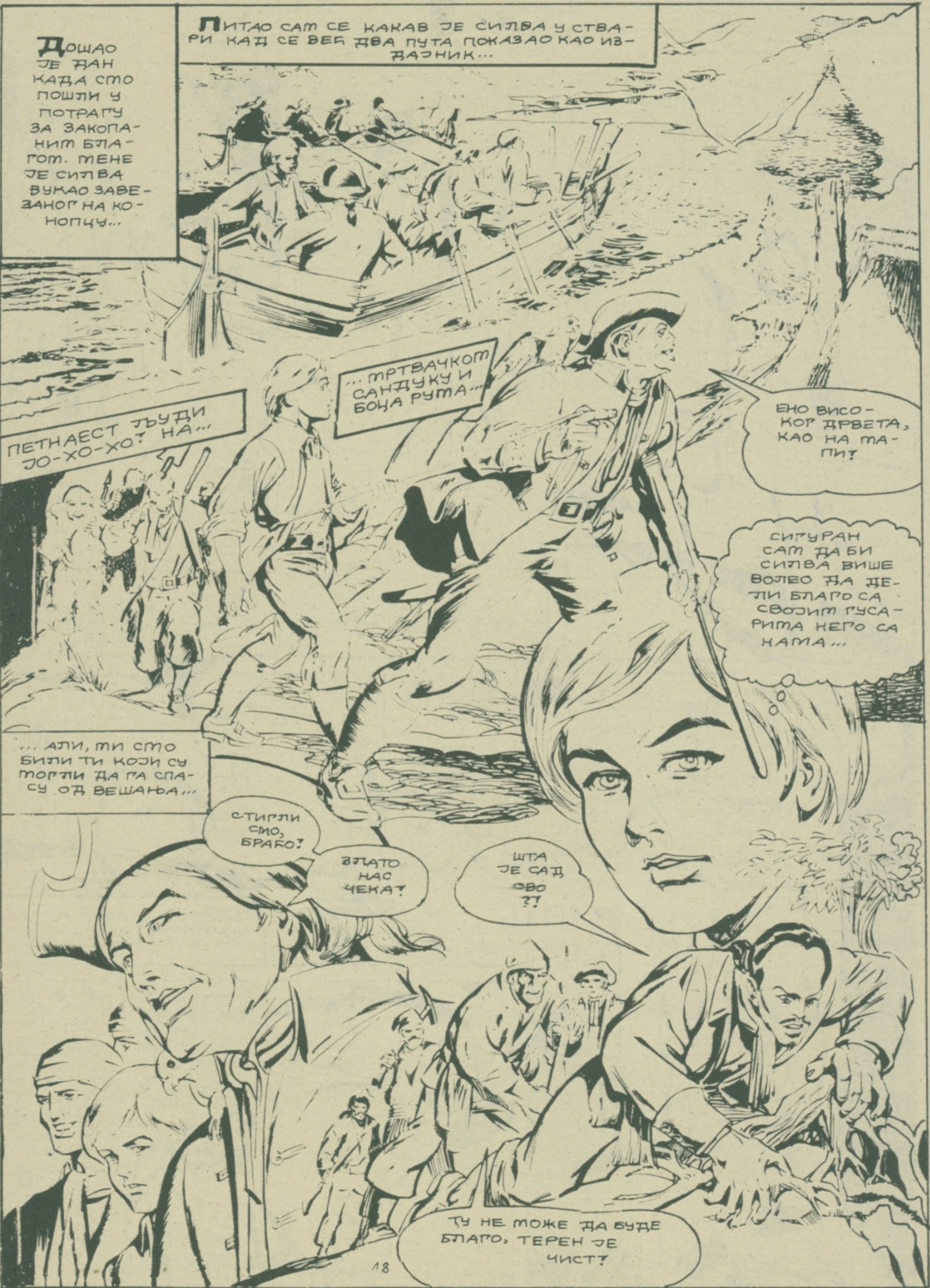
ПРВО САМ
БИО ТУТ, А
САД ЧВИКАМ
ДА СИ НАМ
ПОНОВО
СПАСАО
ЖИВОТЕ?

РЕЦИ
СИПВИ
ДА БЕ-
ТО СЕ
ЗАЛОЖИ-
ТИ ЗА
ЊЕГА...

... И ПО-
РУЧИ МУ
ДА НЕ ЖУ-
РИ СА ИС-
КОПАВА-
ЊЕМ БЛА-
ГА? ЧЕКА
ГА ИЗНЕНА-
БЕЊЕ?

ДОШАО
ЈЕ ДАН
КАДА СТО
ПОШЛИ У
ПОТРАГУ
ЗА ЗАКОПА-
НИМ БЛА-
ГОМ. МЕНЕ
ЈЕ СИЛВА
ВУКАО ЗАВЕ-
ЗАОР НА КО-
НОПЦУ...

ПИТАО САМ СЕ КАКАВ ЈЕ СИЛВА У СТВА-
РИ КАД СЕ ВЕБ ДВА ПУТА ПОКАЗАО КАО ИЗ-
ДАЈНИК...

И ТАДА, УГЛЕДАЛИ
СМО УЖАСАН ПРИ-
ЗОР...

БИО ЈЕ
ТОРНАР...

...ВИДИМ
ТО ПО ДЕ-
ЛОВИТА
ОДЕБЕТ

ЧИНИ
МИ СЕ
ДА ОВО
НИЈЕ
БАШ ТОР-
НАРАН
ПО-
ЛО-
ЖА?

САД МИ
ЈЕ СВЕ
ЈАСНО?

ЕВО КОМПА-
СА? ОН ПОКА-
ЗУЈЕ ПРАВАЦ
ИСТИ КАО ТЕ-
ЛО ТОГ НЕ-
СРЕБНИКА?

ТО ЈЕ СИ-
ГУРНО ФЛИНТ
СТИ-
СЛИО?

ФЛИНТ? ЈОШ
ЈЕДНА ОД ЊЕ-
ГОВИХ "ША-
ЛА"?!

УБИО ЈЕ
СВЕ КОЈИ
СУ ПОШЛИ
СА ЊИМ И
САХРАНИО,
А ОВОГ
ЈЕ ОСТА-
ВИО КАО
ПУТОКАЗ?

ДА СЕ НА-
ЈЕЖИШ...

НИКОМЕ НИЈЕ БИЛО ЈАСНО КОЈЕ ИСПРАЗНИО ЏЕ-
ПОВЕ ОВОМ ЧОВЕКУ. НЕКО ИХ ЈЕ ВЕЋ ПРЕТРАЖИО,
АЛИ КО?

НЕ ВЕРУЈЕМ
ДА БИ ТО ФЛИНТ
УЧИНИО...

ТАЈ ФЛИНТ...
ЗНАМ ДА ЈЕ
ПРТАВ,
АЛИ...

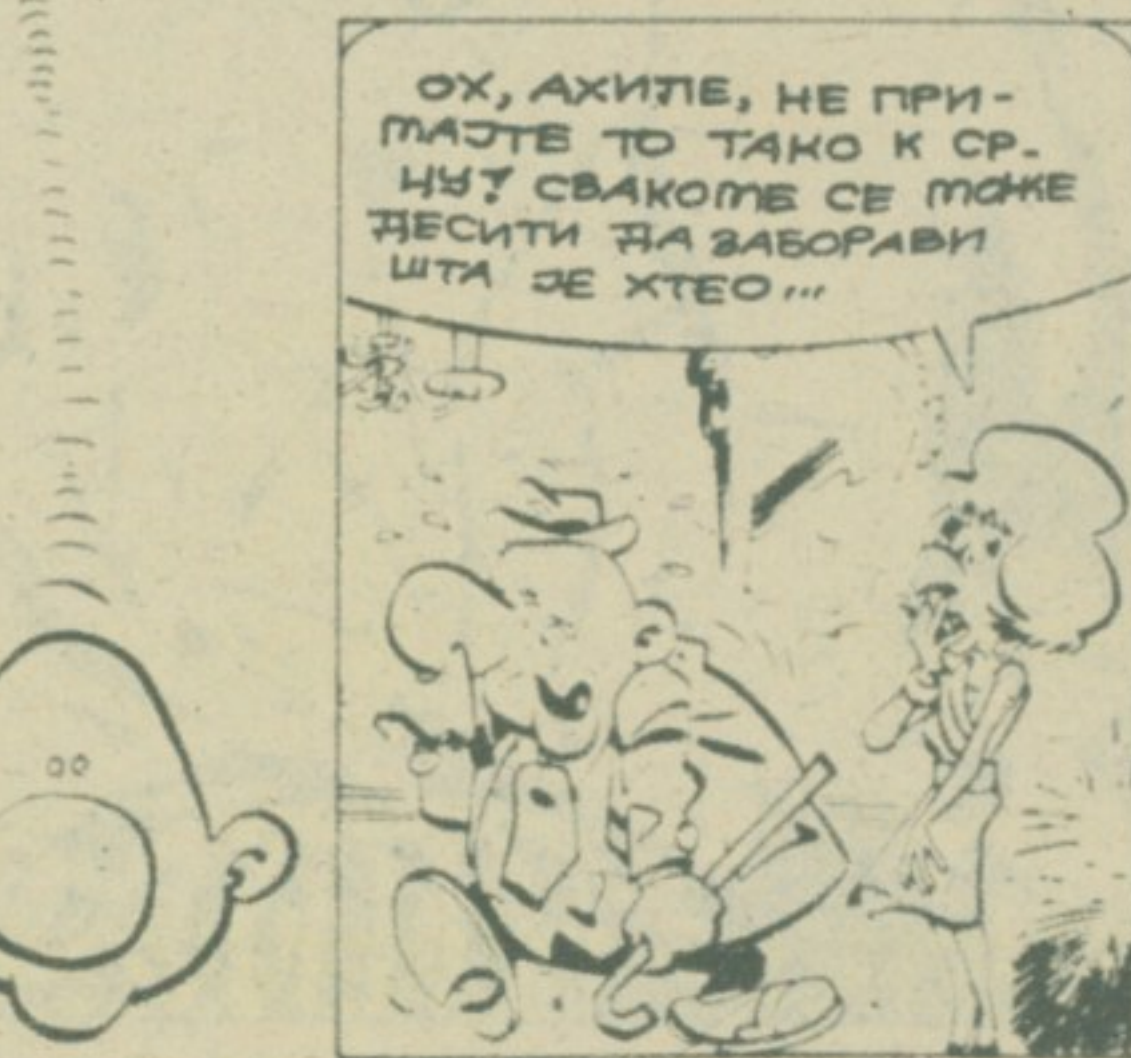
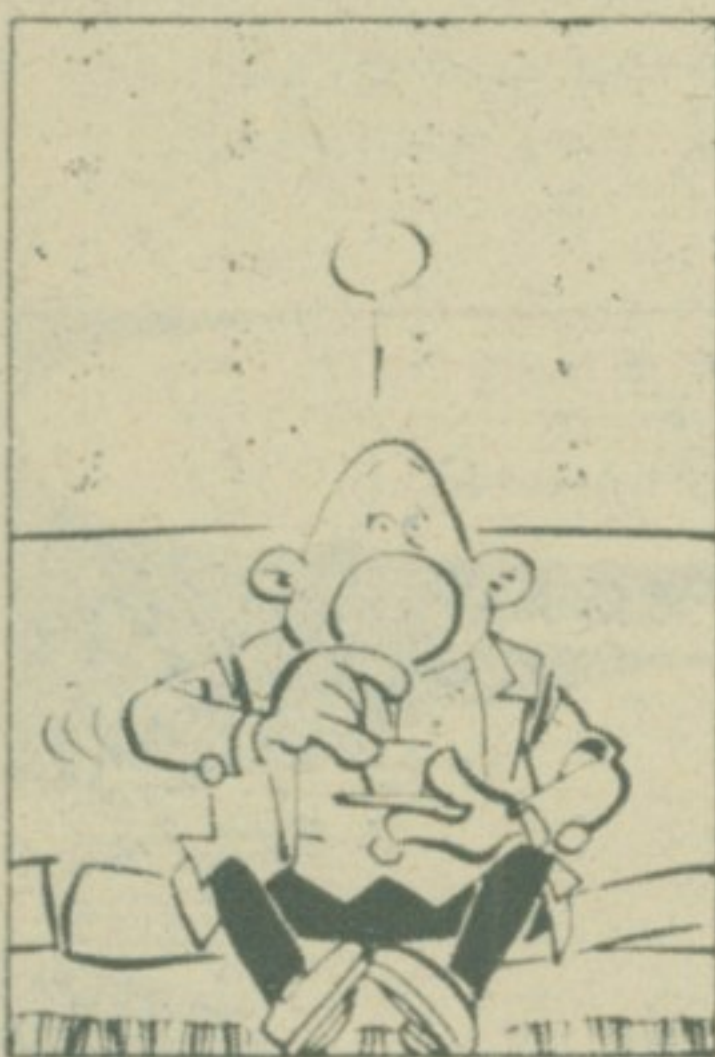
...АКО СЕ ИКАДА
НЕЧИЈИ ДУХ ПОЈА-
ВИ, БИЋЕ ТО ЊЕ-
ГОВ...

НАСТАВАК У
СЛЕДЕЋЕМ
БРОЈУ...

ЖИВОТНО
ПИТАЊЕ:

АХИИ ПЕТИЋ

Кућа Миланке и Николе Лукића налазила се у врху села, најближе планини. Од првих суседа, Радовића, делило ју је стотинак метара. У почетку, одмах после удаје, Миланки је то помало сметало. Временом се привикла. И на то и на ћутљивог и готово увек намрштеног Николе. Последњи пут видела га је насмејаног кад су, изашавши од матичара, отишли да се сликају. Отада је прошло седам година. Дугих, једноличних. Понекад, помишљала је да оде, да се врати оцу и мајци. Једном је то споменула Николи. Добро се сећала како ју је кошчатим шакама шчепао за мишице и промукло запретио:

— Да се нису усудила, иначе...

Сутрадан је устао раније него обично, ћутке доручковао, обукао најбоље одело и отишао у Паланку. Вратио се касно. Већ је била помузла краве и подмесио хлеб.

— Ово је за тебе — рекао јој је неким необичним, меким гласом и пружио овећи пакет. Унутра је био црп за хаљину и марама. Збунила се. Било је то први пут да јој нешто поклони. Зашто је то учинио баш сада? Да је одврати од помисли да га напусти или се можда каје?

КЉУЧ У ЛОНЦУ

Од тог времена приметил је како је Никола често посматрао. Док копа, преврће сено, пере веш. Више је није пуштао саму родитељима. У задружну продавницу почео је он да иде. Чим би отишла комшијама, још честито не би ни села, већ би почео да је дозива.

— Љубоморан је — говорила јој је Јованка Радовић кад би се пожалила. И изгледа да је била у праву. Видело се то и по Николином тврдом, испитујућем погледу. Управо тако је посматрао и сада док је, пошто су се вратили с њиве, тражила кључ од куће под лонцем са цвећем. Правила се да не примећује. Откључавши врата широм их је отворила а затим пожурела да то учини и са прозором. Унутра је било топло, ваздух устајао.

— Ех, да хоће киша, да расклади мало — уздахнула је док је потпаљивала ватру.

— Идем до задруге да купим гас — рекао је Никола.

КАРАБИН

ПОД ЈАСТУКОМ

ЈЕДАН ЈЕДИНИ ПУТ МИЛАНКА ЈЕ РЕКЛА ДА ЖЕЛИ ДА СЕ ВРАТИ РОДИТЕЉИМА. ВИШЕ СЕ НИКАД НИЈЕ УСУДИЛА ДА ТО ПОНОВИ...

— Добро, само немој да се задржаваш, брзо ће вечера — опоменула га је дувајући у једва видљиви пламичак. Није јој ништа одговорио. Уместо тога налио је чокањ ракије, испио га на душак и изишао затворивши за собом врата.

Док је Миланка љуштила кромпир, већ се потпуно смрачило. Упала је лампу. Управо се вратила столу и хтела да спусти кромпир у шерпу, кад се зачуо прасак. Осетила је страховит ударац и без гласа сручила на земљани под. Више се није покренула.

ОГЛЕДАЛО СЕ НИЈЕ ЗАМАГЛИЛО

— Најпре се чуо пуцањ, један једини. Онда су треснула врата и неки човек је отрчао ка шуми. Био је мрак и нисам могла добро да га видим — узбуђено је причала Јованка Радовић иследнику Маринковићу који је још исте вечери стигао у село. — Па ипак, све ми се чини да је то био Никола. Одмах сам помислила да је направио неко

зло. Потрчала сам к'о без душе и имала шта да видим: око Миланке локва крви. Иако је светлост лампе била слаба, учинило ми се да јој више нема помоћи. За сваки случај принела сам јој огледало устима: није се замаглило.

Јованкину причу потврдили су и њени укућани. Сви су тврдили да је одјекнуо само један пуцањ и да је тренутак после тога неки човек протрчао поред осветљеног прозора. По томе колико је био висок и они су мислили да је то могао бити Никола.

Док је иследник разговарао са суседима, екипа је завршила увиђај. На основу изгледа ране могло је да се закључи да је хитац испаљен из непосредне близине и да није потицао од обичног оружја. И заиста, приликом претреса, испод душека јединог кревета у соби пронађен је кратеж, карабин скраћене цеви. Није било сумње да је из њега скоро пуцано. Да ли је Миланка њиме убијена? На то је поуздано могла да одговори тек балистичка експертиза.

Никола као да је погодио његове мисли.

— Пуцао сам из карабина јутрос, на ласицу. Нисам имао времена да га очистим па сам га гурнуо под јастук. Хтео сам то да урадим после вечере, али... — ућутао је нагло. Затим је наставио несигурно: — Нисам је ја убио!

МЕТАК КРОЗ ПРОЗОР

— Испричај ми све што се догодило од тренутка кад сте се вратили са њиве — затражио је иследник.

Никола је почео замуцкујући:

— Суто је почео да се спушта кад смо ушли у кућу. Миланка је одмах почела да спрема вечеру, а ја сам одлучио да одем и купим гас. У задруги се нисам задржавао. Журно сам јер ми је рекла да ће вечера бити брзо готова. Целог дана копали смо кукуруз, па сам хтео што пре да легнем. И она је ваљда била уморна. Зато ме вероватно и није чула кад сам ушао. Међутим, пре него што сам

јој се јавио, одјекнуо је пуцањ. Ухватила се за груди и пала. Излетео сам напоље и угледао неку прилику како трчи ка шуми. Пожурио сам за њом. У међувремену стигли су и Радовићи који су такође чули пуцањ.

— Они, а и други суседи — прекинуо га је иследник — кажу да си претио Миланки да ће је саашта снаћи ако те напусти.

— Јесам, претио сам — признао је без двоумљења. — Али, — додао је — ја сам то само причао. Бојао сам се да не оде јер не знам шта бих без ње. Нисам је убио, верујте ми! Све је било онако како сам вам испричао. Неко је споља пуцао на њу. Кроз отворен прозор.

Иследник је пажљиво слушао Николу. Упркос околностима и причи сведока, био је спреман да му поверује. Знате ли на основу чега?

Ако нисте запазили детаљ који „ослобађа“ Николу Лукића сумње да је убио, потражите решење на страницама „Мале поште“.

ТИФАНИ: ПРИЧА О ЈУВЕЛИРСКОМ ЦАРСТВУ

Године 1837. Њујорк је имао 200.000 становника и 10 хиљада свиња које су слободно шеткале улицама ријући их али и чистећи од отпада. (Простом рачуницом да се закључити: по један четвороножац на сваког двадесетог становника!) Град је већ полако заборављао на страшну епидемију колере (1832) и велики пожар (1835) који је само у срцу града саврио са земљом 700 зграда! На економску кризу, нису могли а да не мисле сви: војска незапослених лутала је без циља, банкарска и индустријска царства преконоћ пропала.

На рушевинама дојучерашњих положени су темељи нових баснословних богатстава (Гулдови, Асторови, Вандероилтови) која

племство такмичи се с европским (стоним) бон-тоном...

Женска и мушка мода екстравагантније су чак и од лондонске и париске. Даме се шепуре у свиленим и сатенским тоалетама најфантастичнијих облика и боја с обавезним широким рукавима који су врло шик, али пре јела морају да се закаче иглама. Мушки род надмеће се штаповима који обавезно имају дршку од слоноваче...

Управо у таквој атмосфери, у жељи да се пошто-пото буде другачији од Европе, од средине из које се потекло, од мање имућних земљака, почиње прича о Чарлсу Луису Тифанију, провинцијалцу из заборављеног Килингглија у држави Конектикат који је

онице (а било је ту и предмета који са накитом немају благе везе: сатови, статуете, прибор за јело, тоалетни сточић) плаћало папreno. Снобове је управо то привлачило.

Госпођа Џорџа Гулда (железничког магната познатог по безочности с којом је згртао милијарде), рецимо, није ни трепнула кад су јој услужни Тифанијени продавци саопшти-

лико пута спусти низ груди (а последњи чак испод струка) постале су хит.

Свега десет година после оснивања фирме Тифанију је Америка тесна... Он се окреће старом континенту, али не да би тамо продавао већ да би куповао. Догађаји му иду наруку — 1848. је...

Док револуционари у Паризу гину на барикадама, господин по имену Томас Банкс послује у Европи за рачун Чарлса Тифанија. Ни дан-данас се не

иш, бриљанти, дијаманти и остало драго камење нису се више налазили у приватном стању... Лукавом Чарлсу, напамет, није пало да се изложи ризику — више него вероватном — да француска влада читаву „трансакцију“ прогласи незаконитом и затражи натраг оно што јој припада.

Почело је Маријиним појасом... Куповина краљевског и аристократског накита европског порекла прерасла је у страст аме-

БИСЕРИ ЗА Г-ђу ГУЛД

ДЕСЕТ ГОДИНА ПОСЛЕ ОСНИВАЊА ФИРМЕ ЧАРЛСУ ЛУИСУ АМЕРИКА ЈЕ ВЕЋ БИЛА ТЕСНА. ОНРЕЊУО СЕ ЕВРОПИ АЛИ НЕ ДА БИ ПРОДАВАО ВЕЋ ДА БИ КУПОВАО НАКИТ ПРОПАЛИХ КРАЉЕВА.

не од Њујорка учинити економску престоницу света. Ново високо друштво пожеље ускоро да себи и свету недвосмислено покаже своју моћ — луксузом и забавама...

БОН-ТОН ЗА НОВО ПЛЕМСТВО

Пошто је запливала у новцу америчка финансијска аристократија почела је да пати — није, забога, имала педигре и традицију као она европска.

Отмени њујоршки ресторани нуде специјалитете а la française, оброци ретко трају испод три сата, између јела обавезно се мења комплетан прибор, на трпезе доспева збуњујући број ножева и ножића, кашика и кашичица, виљушка и виљушчица, чаша. Америчко финансијско

1837. у Њујорку отворио продавницу мешовите робе.

Шта је двадесет петогодишњи Чарлс Тифани понудио муштеријама? Оно што се није дало купити ни у једној другој већој и познатијој радњи у граду море свега и свачега, посебно робу са тајанственог Истока. На полицама радњица убрзо су се поред јапанских лампиона, вази, хартије за писма и осталих луксузних дрангулија — нашли и први примерци накита.

Године 1853. дошљак из Килингглија више није дошљак нити има било какве везе са Џоном Јангом Елисом, ортаком из 1837, а понајмање с мешовитом робом. Рођена је јувелирска фирма „Тифани“.

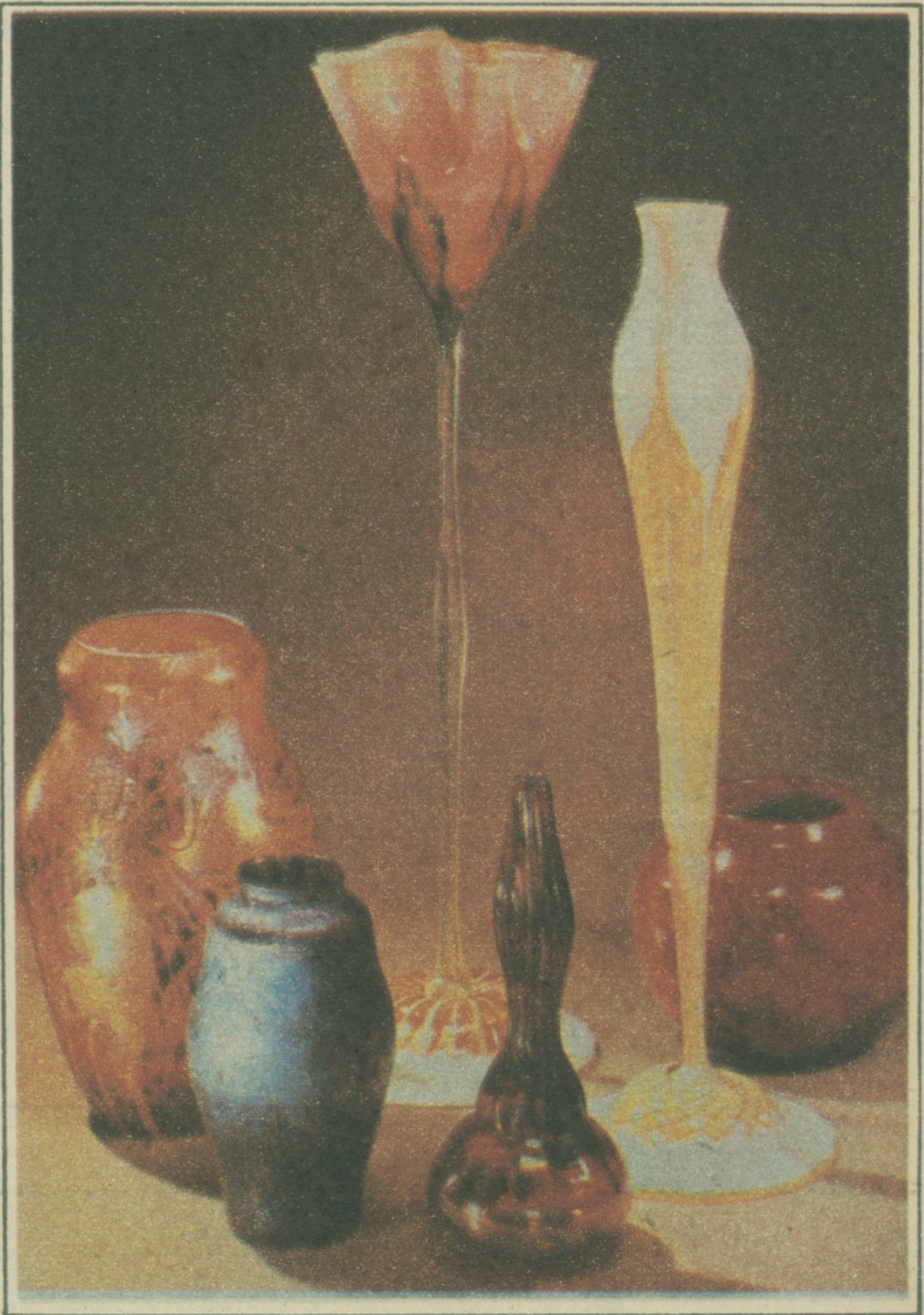
Убрзо се све што би изашло из Тифанијеве ради-

ли колико ће њеног мужа стајати бисерна огрлица са жигом славног јувелира — милион (ондашњих) долара!... (По нашем, 44 старих милиона динара). Ако може Гулдова, можемо и ми, помислили су у себи, а мужевима то саопштите сасвим разговетно остале даме њујоршког високог друштва. Пет-шест метара дугачке ниске перли које су без по муке могле десетак пута да се обмотају око врата и да их још преостане толико да се неко-

зна ко је Банксу продао накит француске краљевске куће (најсумњивији је, свакако, свргнути Луј Филип коме је у том часу осим спасавања сопствене главе још једино новац могао да буде важан). Било како било, појас од драгог камења који је припадао расипној Марији Антоанети (познатој још и под именом „Госпођа Дефицит“) препловио је Атлантик и доспео у излог Чарлса Тифанија.

Наравно, Антоанетин ка-

ричког јувелира. Страст којој су развлашћене крунисане главе биле више него спремне да изађу у сусрет... Године 1868, рецимо, тада већ бивша шпанска краљица Изабела II обрела се у Француској где је (упркос томе што није била дупле памети), доукла позамашне количине накита (укинуте) краљевске куће. Изабела је Тифанију уступила драго камење, а он њој милион и шестсто хиљада долара!

(Преко седам милијарди старих динара.)

Две године после Изабеле, једна друга екс-владарка приуштила је Американцу радост његовог живота — 18 дијаманата названих „Мазарени“ по некадашњем власнику, кардиналу и првом министру два Луја (XIII и XIV). Истину за вољу, француска царица, жена Бонапартиног синовца Луја Наполеона, уопште није намеравала да се растаје од Мазаренових дијаманата, али су догађаји ипак преухитрили Ежени-Мари де Монтижо де Гусман: када је 1870. пало Друго царство, а муж Луј слетео с престола, део царичиног накита већ се налазио у трезорима Енглеске банке. Ежени-Мари није стигла да на време отпреми и кардиналове дијаманте као и још понешто од краљевског накита. Новостворена република није патила од сентименталности према бившој монархији, али је зато боловала од хроничног недостатка пара, те је накит ставила на аукцију. Зна се шта су аукције, до-

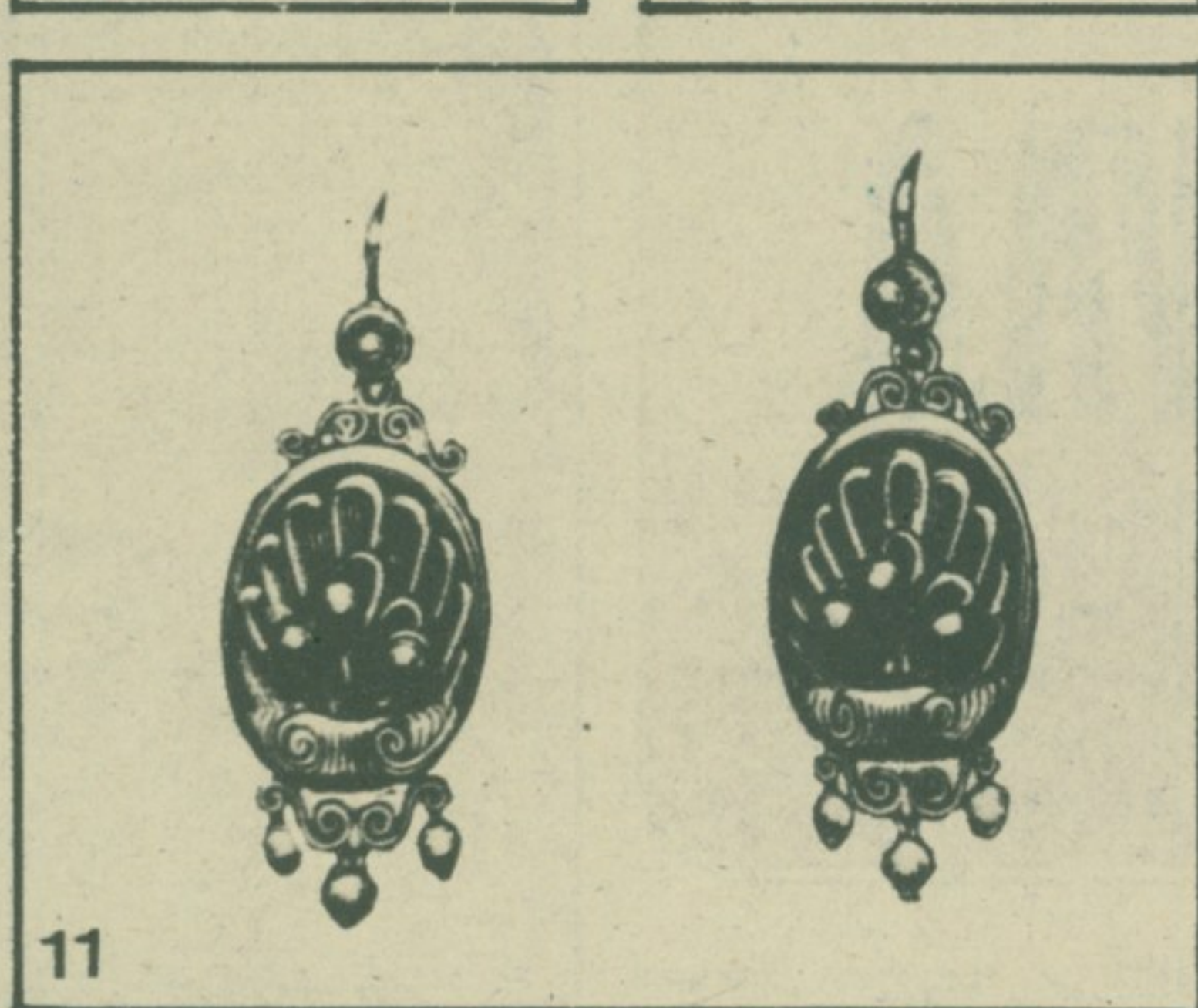
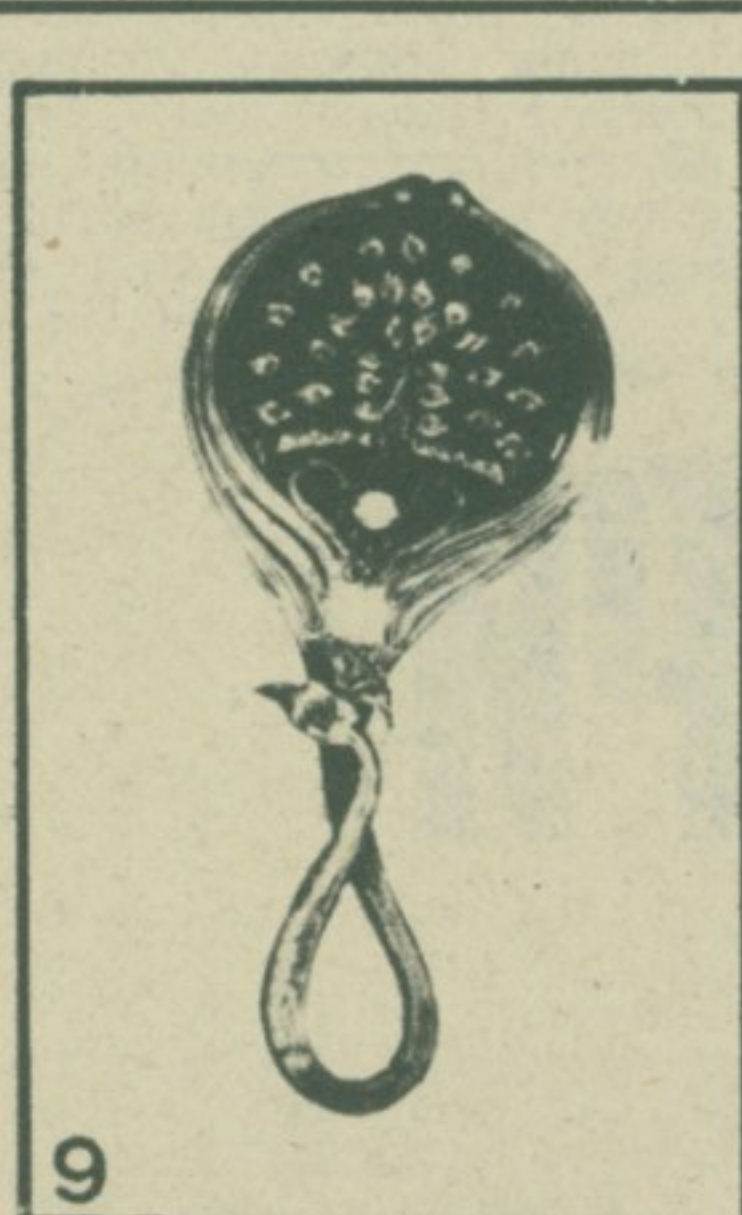
бија онај ко највише плати.

Највише је платио Чарлс Тифани...

МАХАРАЦА И МУМИЈА

Већ крајем прошлог века Тифанијеви клијенти су енглеска краљица Викторија, руски царски пар, аустријски цар, краљеви Италије, Белгије, Данске, Грчке, Шпаније, Португалије, Румуније, бразилски цар, персијски шах... У рекламама Чарлса Луиса Тифанија, међутим, ни помена од угледне клијентеле што је необично само на први поглед. Јер, у то доба Европа већ лагано уступа статус економског и политичког центра сзета Сједињеним Државама, самим тим и друштвеном поретку који не признаје титуле и повластице добијено рођењем.

Америци заправо нимало не недостају династије, има их напретек, али то су финансијско-индустријска царства чији су некрунисани владари оставили далеко иза себе осиромашене е-

вропске суверене: крајем деветнаестог века у приватном власништву америчких грађана налазе се дијаманти у вредности од преко милијарду долара — више од свих дијаманата свих тадашњих европских владара кад би се скупили на гомилу (изузму ли се дијаманти, иначе строге, енглеске краљице Викторије). Примера ради, супруга сваког од тројице магната — Астора, Меккеја, Станфорда — могла је да се окити са више накита од било које европске владарке, изузмемо ли и овога пута већ помињану Викторију, али и руску царицу. Када је 1902. године Чарлс Тифани умро, пословце је преузео дотадашњи потпредседник Чарлс

Кук. Наиме, Тифанијев син Луис Комфорт Тифани уметничка је душа и тешко да би се снашао у управљању гигантском фирмом. Син није наследио очев смисао за трговину, али то му, уосталом, није ни требало. Док су други уместо њега обртали и увећавали капитал, Луис се сав предао уметности: постао је сликар (зачетник америчког Art Nouveau-a) и још више него отац, врховни судија по питањима укуса. И као што по правилу бива, наслеђени новач тррши се лакше од стеченог: диктирајући темпо модног живота Њујорку Луис Тифани немиле баца паре кроз прозор.

Зачудо, „Тифани“ је сла-

ван и данас управо захваљујући Тифанију сину. Јер, ако се у финансије и није разумео, то још не значи да Луис није згрнуо богатство равно очевом. Петнаест година је Тифани млађи експериментисао. Хиљаду осамсто деветнаест коначно је успео — властитим технолошким поступком произвео је обојено стакло (чувано „тифани стакло“) за којим ће свет лудовати пуних двадесет и пет следећих година: тифани вазе, тифани лампе, тифани прозорска окна рађена техником мозаика, а ли и тифани сребрни накит...

Декоратерска фирма „Тифани студис“ такође обрће милијарде: таписерије, оријентални теписи, комплетан намештај. Од чувенијих послова „Студија“ поменимо само уређење куће Марка Твена или сале за пријеме у Белој кући...

У предаку, после рада Тифани јуниор даје себи одушка: организује најекстравагантније забаве које Њујорк памти. Рецимо „Фараонски бал“ из фебруара 1913. за који је „Њујорк тајмс“ написао: „Најлуђи бал под маскама који је Америка икад видела.“

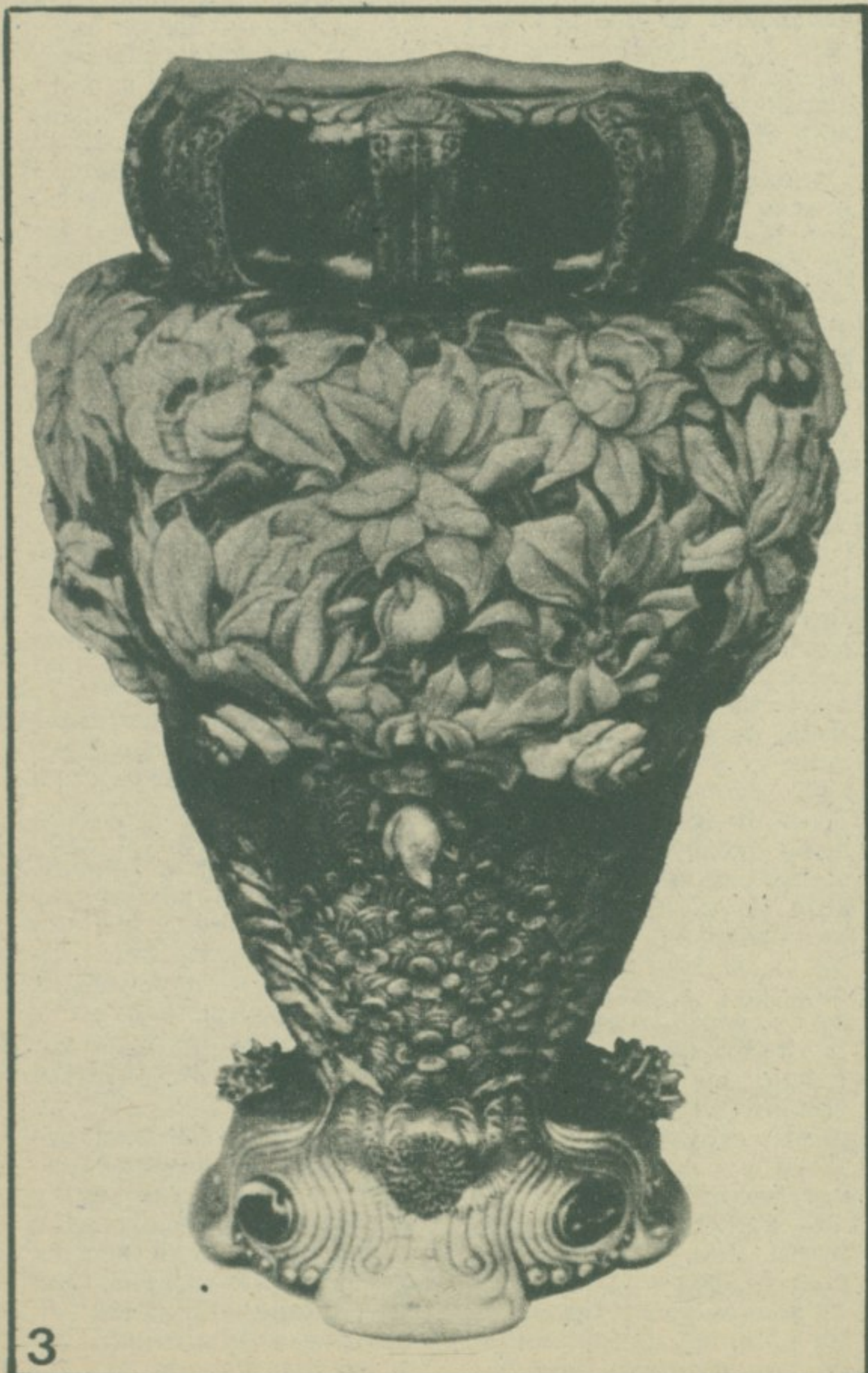
Позивнице на папирусу имена узваница исписана хијероглифима. Луис у костиму махараџе, жена Џона Рокфелера — јуниора као Минерва, сликар Џон Александер египатска мумија... Да се не би по-

5

7

3

4

2

крао ни грам досаде, ко-
стимиране госте забављају
Исидора Данкан и исто то-
лико славна Рут Сент Де-
ис...

НОВА ЛИЦА, СТАРА ПРИЧА

Године 1913. први свет-
ски рат, а са њим и после
њего крај једног погледа
на свет и — укуса... Две
деценије, све до сзое смр-
ти 1933. године, Луис Ком-
форт Тифани само је не-
моћан сведок рушења
сопственог мита. Још је
био жив кад су огромне
количине његових лампи и
мозаика — већ давно и-
зашли из моде — разбије-
ни, у парампарчад и бачени
на отпад.

Но, 1940. „Тифани“ још
постоји. Фирма је тада из
старог пресељена у ново
здање, вишеспратницу на
углу Пете Авеније и Пече-
сет седме улице, прву
зграду у Њујорку са кли-
ма-уређајима. Седиште се
и данас ту налази. А кли-
јенти? Нова лица а бо-
гатство исто онако басно-
словно као некада. Довољ-
но, рецимо, да се, као пре
годину и нешто, за једну
наруквину или минђуше
које је за „Тифани“ креи-
рала ћерка славног Пабла,
Палома Пикасо, не трепне
док се одбројавају милио-
ни...

М. И.

1.
Лампа Луиса Тифанија
од бојеног стакла (1900
— 1905). Не баш ова,
али једна њој слична
из руку истог мајстора
оборила је 22. марта
1980. све рекорде: про-
дата је на аукцији за
360 хиљада долара
(преко милијарду ста-
рих динара)!

2.
Све што би изашло из
радионице славне фир-
ме, па и ова посуда за
пунч из 1880. године,
плаћало се напредно.
Чарлс Тифани не би
био што је био да то
није умео да искорис-
ти: 1858. је купио ви-
шак новоположеног
Атлантског телефон-
ског кабла, сасекао га
у комаде и — кабл се
продавао и куповао као
алва...

3.
Ваза од сребра, злата и
емајла, 77 центиметара
висока, изложена на
Светској изложби у
Чикагу 1893. године.

4.
Када је 1861. избио
грађански рат, лукави
Тифани баталио је за
извесно време украсно
сребро каква је ова ва-
за и сав свој капитал
уложио у производњу
мачева, медаља и дру-
гих ратних цица.

5.
Најлуђи бал под мас-
кама који је Америка
икада видела, писао је
„Њујорк тајмс“ за за-
баву коју је Тифани
јуниор (за ту прилику
махараца) приредио
1913.

6.
Сребрни сервис за ка-
фу из 1874. Деветнаест
година касније, Тифа-
ни је понудио и нашао
купца за тоалетни сто-
чић у вредности од де-

вет хиљада долара (39
старих милиона).

7.
Жена железничког ма-
гната Џорџа Гулда није
ни трепнула док је од-
бројавала милион он-
лашњих долара за Ти-
фанијеву бисерну огр-
лицу за којом су лудо-
вале све даче Њујорш-
ког високог друштва.

8.
Огледало украшено
скарабејима (1893).

9.
Паун је честа инспира-
ција и оца и сина Ти-
фанија. Овај сребрно-
емајлирани дело је
сина Луиса и красили
су га сафири (1900).

10.
Брош у облику пауна
из 1876. са жутим
„Брунзвиком“. Годину
дана касније, у Јужној
Африци, откривен је
највећи жути дијамант
на свету, својерено
чудо и по својих 90
фасета (брушених по-
вршина) уместо уоби-
чајених педесет осам.
Назван је „Тифани“ и
јасништво је фирме и
дан-данас.

11.
Минђуше, експонат на
Светској изложби у
Филаделфији 1876. Оне
су, између осталог, две
године касније Чарлсу
Луису Тифанију доне-
ле титулу витеза фран-
цуске Легије части.

12.
Драгуљ од бицикла,
што би се рекло.
Скупа играчка
обдикована крајем
прошлог века у
мајсторској радионици
Луиса Тифанија.
Осим гума и седишта,
све остало на овом
бициклу је од сребра
— поклон обожавалаца
Дилијана Расел,
примадони америчке
комичне опере.

ТЕЛЕКИНЕЗА — МИСАО ЈАЧА ОД РАКЕТЕ

Гери Јуџин, психолог који своје позне године проводи у једном дому за старце у Принстону, Њу Џерси, подвргнут је несбичном експерименту: седећи у полутами начичкан мноштвом електрода које прате његову мишићну активност, он покушава да погоди који се предмет (а има их много и сви су истог облика и величине) и у ком тренутку нашао под ударом електричне енергије. Струја се иначе емитује с вре-

Чарлс Хонортон, руководилац Лабораторије за психофизичка истраживања у Принстону, тврди да су експерименти све врсте (уз помоћ REG-а) изведени и у многим дру-

ра пратећу поред Месеца, играч треба да погађа који сектор напада непријатељ притискајући једно од четири дугмета повезаних са одговарајућим квадрантом. Уколико погоди која је зона на удару (нападач је, наравно, невидљив), непријатељ бива уништен великом експлозијом! То је уједно и награда јер се одиграва у правом ватромету боја.

Могућности погађања циља распоређене су равноправно: 25 процена за сваку позицију. Исти је случај и са вероватноћом да се погодак тачно предвиди: 25 процена за сваки покушај. Па ипак, „играчи“ као што је Гери Јуџин редовно су постигали боље резултате. Јуџин је чак тукао REG апарат и у случају кад је вероватноћа сведена на однос од 1000:1 у корист играча! (Резултати тестова важе и онда кад је погодак чиста срећа.)

Хонортонови сарадници смислили су и друге врсте тестова с свим истом наравно. Од испитаника, на пример, траже да се концентрише и покуша да предвиди која ће бела тачка, на екрану, бити замењена сивоном. Или да прати звуке који му преко слушалица допиру до ушију и предвиди најниже тоне акустичког спектра. Током сваквих експеримената спарати су забележили необјашњиву велику одступања од степена вероватноће.

Ови експерименти започети су још последњом шездесетих година кад се физичар Хелмут Шмит (имењак немачког канцелара) заинтересовао за достигнуће Џозефа Рајна који се бавио екстрасензорним спажањем и заузео се да пренађе прави начин за експерименте са непредвидивим. Знао је, разуме се, да је овакав тест немогућ без неког апарата.

ГЛАВА — ПИСМО?

Ништа није тако непредвидиво као радиосактивност, односно распа-

ЈУЏИН ТУКАО РЕГА!

дање атомског језгра. Иако су у стању да предвиде кад ће атом почети да се разлаже, научници још не могу поуздано да утврде прави тренутак, снај милсекунда кад почиње емисија електрона. Полазећи од овога Шмит је још 1967. године конструисао први REG апарат чију је основу чинио стронцијум 90.

Механизам апарата реаговао је сваки пут (у одређеној секунди) кад је стронцијум емитовао електрон, и том приликом палио се један од четири светлосна сигнала на контролној табли. Циљ експеримента је био да се погоди који ће сигнал реаговати први и то тако што је требало притиснути одређено дугме.

Физичари су за експерименте ове врсте изабрали три особе са извесним паранормалним способностима. Провере су трајале у просеку два часа дневно а потразумевале су укупно хиљаду и пет стотина покушаја. Тако је за неколико недеља набројано укупно 63 хиљаде оваквих покушаја који су дали невероватне резултате — премашивали су за 4,4 процента уобичајене вредности процента вероватноће. А то је било више него дозвољено да се духови узнехире. Према прорачунима стручњака испитаници су избор погрешне могућности тукли односом 500 милиона пута према један! Кад је апарат сам радио, без „уплићања“ човека и по стотинак дана и више часова дневно сваки четврти покушај

бележио је погодак, што се савршено уклапа у поменути прорачун вероватноће.

Да би утврдио да ли су испитаници користили своје могућности екстрасензорног опажања или су успевали да се подсвесно послуже телекинезом (могућност да се снагом мисли покрену предмети) Шмит је установио једну нову врсту експеримента: слично Хонортону подесио је REG апарат тако да електронски делује на принципу ГЛАВА — ПИСМО. Апарат је у ствари насумце бирао једну од две стране замишљеног новчића, а налазио се у вези са таблом на којој је у кругу било распоређено девет светлосних сигнала. Увек кад би апарат изабрао ГЛАВУ, светлосни сигнали су се палили један за другим у правцу казаљке на часовнику, и супротно, ако је у питању било ПИСМО. При самосталном раду апарат је утицао на паљење светлости и њен смер, и то у подједнаком броју пута у једном и у другом правцу. Али, у присуству човека који бира једно од својих, кретање светлости потпуно је поремећено. Стручњаци су тако добили оно што су и очекивали: мисао је збунила машину.

Тестови са REG апаратом дали су најбоље резултате тамо где су у експерименту учествовале особе по природи веселе, спонтане и отворене, док депресивне личности и све оне које сумњају да је екстрасензорно опажа-

мена на време и сасвим неочекивано. Истовремено, компјутер бележи резултате и проценат одступања од уобичајеног процента вероватноће.

Експеримент се изводи под контролом једног сложеног инструмента који се скраћено назива REG (Random event generator, нешто као „генератор непредвидљивих радњи“), а његов главни део је у ствари једна електронска диса која производи електричну енергију променљивог напона. Ту су и мали „бројчаници“, нека врста електронског суперрулета, који се врте фантастичном брзином и само повремено за тренутак заустављају, да би се забележио резултат.

Према законима квантне механике теснијски је немогуће да неко може да региструје промену напона, односно предвиди на ком ће се предмету зауставити бројач. Па ипак, десетак особа већ је показало да може успешно да се носи са суперрулетом.

гим лабораторијама широм света и да су дали такође занимљиве резултате који измичу законима вероватноће и свакако подстичу разговоре о паранормалним феноменима. Осим тога, Хонортон и његови сарадници кажу да су установили непогрешив тест за проверу могућности екстрасензорног спажања (ESP — Extra sensory perception).

ГДЕ ЈЕ ЛЕТЕЋИ ТАЊИР?

Како он мисли да експерименти морају бити и забавни, Хонортон је REG апарат спојио са неким електронским инструментима који подсећају на телевизијске игре. Једна од тих игара зове се ПСИТРЕК и одвија се у замишљеном свемиру а састоји се у томе да треба погодити место где се налази невидљива свемирска летелица непријатеља. Екран је подељен на четири квадрата: док ескадриле летећих тањи-

зали добре резултате, као и они за које се знало да већ поседују способности екстрасензорног опажања. Добро су пролазили и снјци који су познавали било коју технику медитације...

Стручњаци су такође утврдили да особе које се предају експерименту са сувише жара често до-

живљавају неуспех, али и то да експеримент не сме предуго да траје јер су и тада знатно слабији.

У сваком случају проучавања телекинезе кренула су са мртве тачке. Доказано је да „нешто“ постоји, мада још нема метода за контролисану производњу и концентрацију психичке енергије и

њено коришћење у практичне сврхе. Уз то, засад је немогуће остварити резерве ове енергије о чијој природи чак и најодушевљеније присталице не могу да кажу ништа конкретно.

Вероватно из тог разлога психолог из Орегона Реј Химен, који је пре извесног времена јавно коментарисао рад и достизања др Шмита, сматра да овај још није постигао свој циљ и да REG апарати морају још да се усавршавају а да сами експерименти морају да буду још шири.

— Историја психокинезе крцата је „чудима“ која оправдано изазивају сумње — одговара Шмит — и управо због тога настојимо да изведемо експерименте у којима сасвим сигурно нема преваре, предрасуда, грешака!

Стручњаци који се баве искључиво овим проблемом чврсто верују у поузданост оваквих експеримената уз помоћ електронике и већ развишљају о томе да начине још савршенију апаратуру која ће обезбедити најразличитије коришћење потенцијалне психичке енергије — од блокирања самот компјутера, рецимо, па до онеспособљавања електронских управљача ракете и сателита! О томе ће се сигурно још чути.

Д. Варагић

Стручњаци ускоро
обећавају методе
за контролисану
производњу психичке
енергије и њено
коришћење
у практичне сврхе!

ње могуће, на тестовима по правилу не постижу много. Испитаници који у току експеримента нису имали нека посебна задужња, на пример да решавају неке математичке проблеме, такође су пока-

Двадесет трећег јула 1958. године у подморници „Наутилус“ која је из Хонолулуа на Хавајима кренула према Беринговом мореузу а затим ка Северном полу, у оквиру једног занимљивог експеримента укрцао се и један тајанствени путник. Уз помоћ такозваних Зенерових картица које видите на илустрацији он је успоставио контакт са човеком који се налазио хиљаду километара далеко. Дакле, сви смо телепатични. А овде су и докази да се уз помоћ концентрације можемо послужити и снагом своје мисли.

Гелер и „ефекат Гелер“: метални нож за сечење хартије пре и после „интервенције“.

НОЖИЋУ, САВИЈ СЕ!

Пре неколико година у Беркбек колеџу у Лондону, у кабинету за физику, око извесног Урије Гелера који је у руци држао Гајгеров бројач окупала се група научника — робусни младић тврдио је да ће уз максимум концентрације успети да повећа број његових откуцаја у једном минути. Није их преварио: за само неколико тренутака овај

број је повећан за двеста пута у односу на уобичајену вредност! Како је свима било јасно да убрзани откуцаји Гајгеровог бројача нису резултат неке радијације, што би иначе значило да су присутни у озбиљној опасности, нико није могао да порекне да је на инструмент искључиво утицала Гелерова моћ концентрације.

Другом приликом Гелер је, кажу, лаким додиром руке успео да савије неколико металних шипки и разбije у парампарчад стаклене предмете скривене у специјалним херметички затвореним кутијама — руке би само извесно време задржао неколико центиметара изнад кутије.

Вест о необичној Гелеровој моћи брзо је допрла до ушију бројних америчких научника међу којима се налази и наш земљак др Андрија Пухарич, лекар и научник који се већ годинама бави искључиво парапсихологијом. Младић се тако обрео на Институту за истраживања у Станфорду где је са њим изведена читава серија занимљивих експеримената.

Још у току припрема Гелер је запаљено при сутне неким „чудима“. На пример, док је седео са једним новинаром који је од њега узимао интервју, пепељаца се, наводно, одигла од стола тридесетак центиметара а затим тајанствено нестала, да

би се поново појавила неколико метара даље, на другом столу. Овај исти новинар тврди да му се при одласку, без ичије помоћи, на раме сасвим нежно спустио иначе веома тежак стаклени притискивач за хартију и писма.

Врхунац је била једна телевизијска емисија Би-Би-Си-ја посвећена Гелеру: пред камерама је, кажу они који су гледали, снагом мисли савио неколико кључева и учинио да неколико старих часовника поново проради. Истог тренутка у студију су зазвјали сви телефони — узнемирени гледаоци јављали су водитељу да су се у њиховим домовима, наводно, савијали ножеви, кашике, виљушке и кључеви, и да су часовници који су годинама пре тога били неупотребљиви поново закуцали (!). Слично се догодило и кад се Гелер појављивао у програмима неких других телевизијских центара Европе, у Италији такође иако емисија није ишла директно већ је снимљена неколико недеља раније!!!!

Професор универзитета у Лондону Џон Тејлор искористио је овај тренутак за нови експеримент: окупно је десетак младих људи који су гледали емисију и тврдили да је Гелер на њих извршио одређени утицај, и подвргао их опиту савијања метала. Сви до једног успели су да само благим додиром савију металну шипку и то за преко 180°. Тејлор је одмах изјавио да је „ефекат Гелер“ постигнут без икаквог трика и да се ради о једном феномену који представља велики изазов за савремену науку.

— Експерименти са Гелером показали су да је човек у стању да уз помоћ неких можданих активности измени материју, атомски и молекуларно — тврди он уверавајући истовремено да ће успети подробно да објасни овај феномен.

Прихватимо ли ово као чињеницу, можемо мирне душе рећи да је Гелер први уздрмао законе физике који су досад сматрани непроменљивим.

ХИТ СТРАНА • ХИТ СТРАНА

ХИТ СТРАНА

Странци који посећују Београд преко аеродрома у Сурчину први утисак о нашем главном граду стичу улазећи у Нови Београд. Диван град од стакла и бетона! Камена коцка и солитери поређани као геометријске фигуре на платнима кубиста, па се тако стиче утисак да смо у граду из 21. века. Снимљен из ваздуха Нови Београд изгледа још лепше. Али кад се сиђе са тих висина, види се да живот има и другу, тамнију страну. Јер, овај лепи град за сада је само велика спаваоница. И док се старије генерације боре да ипак оплемене живот у бетону, млади се изненада нађоше пред застрашујућим проблемима: с једне стране трпе све недаће које имају и њихови родитељи, а с друге стране наилазе на велико неразумеваше приликом коришћења слободног времена и простора. Као у оној „Прци са Западне стране“ одређени су им мали простори између зграда где (по даном времену) могу да се изјуре за лангом и тако су сачувани у савршени тето који се просторно не може ширити.

С друге стране, лепе и топле просторије месних заједница ретко отварају своја врата за потребе младих — најчешће се чује оправдање да су просторије заузете разним састанцима. И тако... састанак тече за састанком, млади се окупљају под уличним светилкама, а музички ансамбли очекају проба у становама све док их комшије не избаце „због превише рокенрола“.

Један од тих новобеоградских састава носи звучно име ЈАХТАШИ. Једна лета су ови момци на мору видели укотвљене јахте и пожелели да буду у машти буду посада неког витког и елегантног бродича. А маштање није забрањено и тако су постали ЈАХТАШИ. То што нема јахти на Сави крај блока 45 није од значаја јер се у рано летње јутро може фино веслати и у обичном чамцу. Додуше у чамцу се не може свирати, нити се маштањем може добити права просторија за вежбање у месној заједници... Јер поред свих недаћа, постоји још и велико неповерење према младим музичарима: сувише су гласни, око њих се окупљају дугокоси младићи, девојке остају касно у ноћ, па према томе лако је подгрејати сумњу да су они потенцијални изазивачи експреса, растурачи дрога, заводници малолетница — једном речју црне овце у нашем белом граду. И тако су ЈАХТАШИ под теретом сумњи изгубили простор за вежбање и само су један од многих музичких ансамбала на Новом Београду који има исте проблеме.

Што се тиче ЈАХТАША, они наступају на разним сценама и у разним градовима. Врло добро су били примљени у Врбасу, Бечеју, Новом Саду, у Дому омладине Београда, Дадову и другде. За Радио-Београд направили су два снимка „Шта је мој живот“ и „Кукавица“. Труде се да буду што бољи и да до јесени спреме што више песама јер их у октобру очекује одлазак у армију. Да свој посао схватају озбиљно сведочи и један детаљ: уведена је „дисциплинска свеска“ у коју се бележе сви неоправдани изостанци и закашњења на концерте и пробе. Ко закасни више од 15 минута на пробу мора да плати казну. Када се сакупи довољно пара, купује се опрема. Да би решили један део својих проблема учланили су се у КУД „Вељко Влаховић“ — тако ће бар неко да води рачуна о њима!

Да вас на крају упознамо са „посадом“ ове непостојеће јахте: Александар Антоновић (21) шеф ансамбла и клавијатуриста, Бошко Шарановић (22) вокални солиста, Момчило Стојковић, (20) бубњеви, Небојша Алексић, (20) гитара и Радивој Цвијетковић (18), бас.

Контакт адреса: А. Антоновић, Нехруова 208/1, Блок 45, 11070 Нови Београд

СТРАНА • ХИТ СТРАНА • ХИТ СТРАНА • ХИТ С

РЕНТ-А-ПАНК!

Није нам ништа чудно када утледамо рекламу „rent-a-car“ изнајмите кола! Али да се изнајмљују и панкери, то је заиста неочекивано. Али, ето, предузимљиви бизнисмени у Лондону досетили су се и овог „модног крика“. Постоји сервис који ће вам унајмити панкере на сат. То могу бити и младићи и девојке. Снововска друштва која су већ засићена разним сензацијама сматрају да је веома „шик“ ако њиховим пријемима присуствује и група панкера. Глас који бије ову групу младих изазива радозналост имућних кругова, па они панкере разгледају изблиза као животиње у зоолошком врту. А панкери су атрактивног изгледа јер носе различите бецеве, игле, ђинђуве, косе су им у свим могућим (и немогућим) нијансама, гардероба екстравагантна... Могу се

МОЈ НАЈБОЉИ ДРУГ

Музика: Антоновић — Цвијетковић
Текст: Б. Шарановић
Изводи: Група ЈАХТАШИ

Мој најбољи друг
жали ми се на своју девојку.

А она, његова девојка
даје ми све што пожелим.

„Пријатељу, пријатељу
како те није срамота?“

И тако срећно живимо
и волимо се утроје.

Ја волим, волим свога друга
— ал' волим и његову девојку!

унајмити као послуга која ће нудити пиће или просто као статисти који ће се мешати са гостима и одговарати на постављена питања. Шеф сервиса их је ипак замолио да не пљују по гостима — изузев ако то ови специјално затраже! Такође да обуздају своју агресивност и да полуме што је могуће мање чаша или флаша. Овакав „припитомљени“ панкер кошта пет фунти на сат. Приликом масовног унајмљивања добија се попуст!

Прави панкери су огорчени на овај сервис, а оне који пристану да буду унајмљени сматрају „штрајкбрехерима“. Но, посао добро иде па се планира отварање филијале „рент е панка“ у Њујорку.

МОЈ ИЗБОР

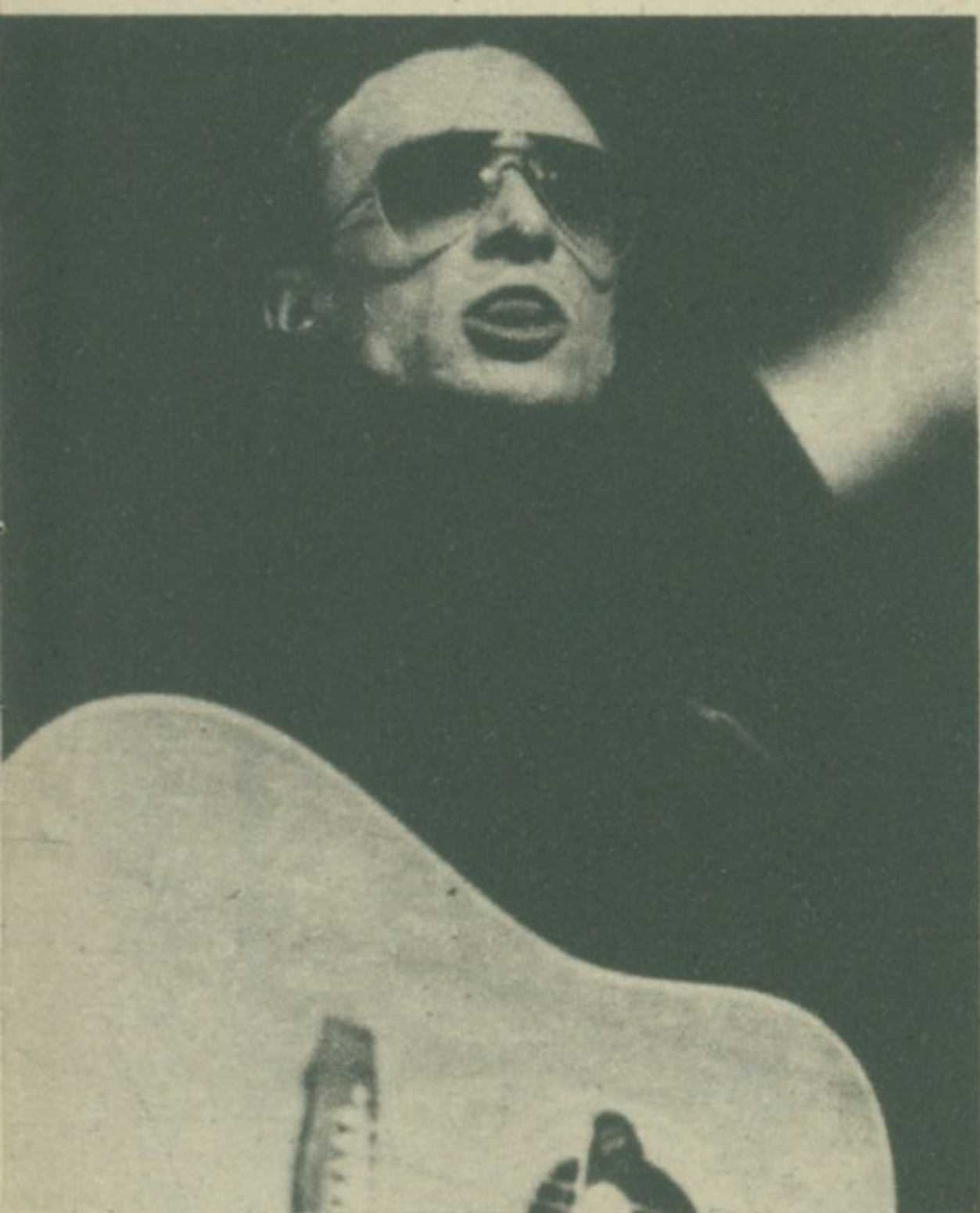
Редован сам читалац „Политикиног забавника“ и живим у Старом Сланкамену, а у школу идем у Инђију. Зовем се Александар Нинолић и идем у други разред средње школе (II-11)! Волим све што воле млади и ево списна плоча којој се често „врте“ на мом грамофону.

ДОМАЋЕ

1. ПОМОРАЦ САМ
МАЈКО — Атомско
склониште
2. ЦРНА ДАМА —
Смак
3. ЛИЛЕ СУ НИШЕ —
Други начин
4. ОДЛАЗАК У ГРАД
— Рибља чорба
5. ДИВЉЕ ЈАГОДЕ
— Дивље јагоде

СТРАНЕ

1. WOMAN FROM
TOKYO — Deep
Purple
2. IMMIGRANT SONG
— Led Zeppelin
3. MAGGIE'S FARM
Bob Dylan
4. FOOL FOR YOUR
LOVIN' — Whitesnake
5. NEW ORLEANS —
Jan Gillan Band

заиста променио много занимања. О томе он прича:

„Први посао који сам добио био је у неком биолошком институту. Требало је да пазим на змије и мишеве и да их храним. Тада сам пожелео да postanем истраживач, путујем по свету и сакупљам ретке рептиле, да их студирам и проучавам. Посао ме је фасцинирао, али ипак нисам ту дуго остао. Прешао сам на рад у једну фабрику која је правила рукавице од гуме. Рукавице су саме излазиле из машини, требало их је само скинути са траке, потопити у воду и затим вратити на траку. То сам радио годину дана. После сам радио у сервисној станици, затим на пумпи, па у гаражи. Брисао сам стакла! Озбиљнији посао је био у једној фабрици мотора: радио сам за машином у коју се убацивала метална трака — ја притиснем једно дугме и на другом крају испадају дискови. И тако унедоглед убацим метал, притиснем дугме, покупићу дискове, па опет из почетка. Зато сам омрзнуо машине. Било ми је тешко, па сам после рада обично одлазио са друговима у кафану. Напијемо се и све заборавимо. Дакле, сам наставио да тако радим, брзо бих и сам постао машина. Срећом, привукла ме је музика и то ме је спасло. Зато, ако данас у неким мојим песмама напишете на горке речи, знајте да сам за то имао разлога...”

Одвек су међу рок музичарима Енглеске постојали они који су себе називали представницима радничке класе, али је мало оних који су то заиста и били. Један од ретких изузетака је Грем Паркер (Graham Parker) некадашњи шеф групе Руморс. Мало раста и мршав, обично је пред публику излазио у црној кожној блузи, фармеркама и дугим чизмама, подшишан сасвим кратко, тако да је и физички личио на масу британских радника. Рођен у Лондону, али одрастао у једном селу у Сарију. Грем Паркер је

МИЉЕНИК
РАДНИЧКЕ
КЛАСЕ

Чишњаци јављају...

Вести из Скопља

Прошле године је у Скопљу основана необична омладинска група која се бави различитим сценско-музичким пројектима. Њен званичан назив „Универзална самостална творечка асоцијација“ има своју скраћеницу — УСТА! До сада је ова група остварила

преко 30 пројеката у којима су учествовали млади ствараоци из Скопља. Из области музике своје прилоге су имали АЛЕКСАНДАР ПРОКОПИЈЕВ, ЕМИЛ и АНТОНИ АНСАРОВ. Из области фотографије АЛЕКСАНДАР КОНДЕВ, архитектура ВАНГЕЛ БОЖИНОВСКИ, затим Јасмина, Гаро, Јане и други. Иначе, музички сонгови групе УСТА веома су популарни у Скопљу, истовремено стрипови и фотографије као и музика коју ствара група УСТА све више привлаче нове чланове тако да се група шири.

Њихови пројекти носе необична имена, као на пример:

„Подочњаци“, „Јавни час из читања“, „Састанак са маскама“, „Пет минута у вашем дому“ итд. Сви чланови УСТА су велики оптимисти тако да већ сада имају пројект за 2081. годину!

Мехмет Шефкет,
Хо Ши Минова 48
91000 Скопље
(хоноар 150 динара)

Сарадници — цртачи

KRAFTWERK | Аутор:
РАДИЧ МИЈАТОВИЋ
Нови Сад

Редован сач читалац и сматрам да је „Забава“ врло добар лист. Теме су разноврсне и популарне. Ја сам студент и имам 21 годину. Прилози које вам шаљем за хит страну представљају Адама Анта, вођу групе ADAM AND THE ANTS, као и Стива Сгрејнда, вођу групе VISAGE.

Они припадају покрету новог романтизма који је тренутно врло популаран код нас и у свету. Због тога сам се одлучила да нацртам баш њих двојицу!

Нада Путник
III булевар
132/130 „Б“
11070 Нови Београд

МОЖДА НИСТЕ ЗНАЛИ?

ОД МАЈА ДО СТЕЛЕ И СТИПИОНА

Жвакаћа гума је откривена још у време Маја, староседе-
лаца Америке, који су тражећи храну користили корење
и кору дрвећа и при том случајно су открили дрво Саботи-
ља маникара, које се и данас може срести у шумама Јука-
тана, Хондураса, Мексика и у другим областима Средње
Америке.

То дрво испушта сок у виду смоле, која је позната под
именом „чикле“. Тачније, „чикле“ се може жвакати али
не и јести и то је, у ствари, основна супстанца у производ-
њи најпознатијих жвакаћих гума у свету, међу које се
убрајају и СТЕЛА и СТИПИОН — најновији производи фа-
брике „ЕВРОПА“ из Штипа.

ПЕРИНАРИ

РЕЗ ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

990 ФИГУРА МАЧАК ТОМ ПЕЗ ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК + 10 претплата на Политикин забавник
добили су чланови ПЕЗ клуба чије чланске карте носе следеће бројеве:

64068 64068 64107 64136 64137 64134 64172 64185
64246 64266 64271 64292 64310 64337 64360 64456
64481 64508 64516 64543 64548 64602 64723 64742
64749 64755 64797 64823 64839 64845 64895 64899
64908 64910 64918 64923 64990 65015 65069 65078
65091 65094 65101 65157 65179 65209 65221 65222
65243 65250 65259 65273 65319 65323 65330 65361
65368 65373 65377 65405 65408 65480 65491 65502
65512 65547 65572 65581 65503 65639 65631 65805
65821 65820 65831 65857 65905 65904 65946 65981
65998 66007 66014 66019 66062 66078 66088 66093
66201 66218 66229 66232 66233 66286 66293 66302
66332 66357 66360 66391 66402 66416 66427 66438
66450 66463 66467 66480 66487 66494 66503 66534
66539 66536 66569 66580 66604 66623 66631 66696
66708 66726 66732 66743 66755 66756 66759 66782
66781 66813 66815 66825 66827 66831 66839 66855
66897 66898 66902 66948 66978 66985 67006 67043
67082 67091 67106 67113 67122 67207 67221 67225
67248 67341 67342 67381 67398 67431 67468 67473
67561 67636 67545 67678 67680 67696 67726 67774
67782 67789 67810 67827 67858 67940 67953 67977
67957 68007 68012 68013 68021 68024 68048 68071
68076 68079 68080 68090 68091 68104 68110 68125
68142 68150 68170 68173 68181 68205 68229 68239
68247 68260 68280 68285 68297 68325 68331 68346
68347 68367 68416 68436 68465 68474 68480 68527
68531 68536 68537 68562 68575 68583 68601 68614
68618 68621 68628 68648 68665 68690 68697 68704
68728 68732 68773 68787 68807 68814 68829 68852
68869 68880 68898 68924 68929 68960 68972 69001
69004 69060 69061 69093 69100 69119 69121 69128
69147 69202 69224 69231 69232 69254 69272 69320
69345 69349 69363 69372 69380 69386 69387 69396

65413 69420 69468 69485 69523 69540 69554 69599
69604 69607 69632 69652 69680 69687 69705 69721
69777 69779 69853 69874 69893 69922 69923 69930
69977 69983
70030 70032 70039 70048 70153 70191 70194 70211
70234 70277 70325 70327 70335 70346 70350 70369
70382 70381 70393 70418 70426 70440 70501 70521
70539 70547 70583 70586 70625 70632 70635 70644

70668 70672 70689 70699 70709 70723 70734 70745
70755 70807 70844 70853 70868 70874 70885 70919
70934 70963 70969 70980 71001 71045 71124 71132
71154 71218 71237 71274 71337 71342 71391 71396
71416 71421 71439 71443 71470 71502 71509 71513
71519 71551 71563 71585 71591 71599 71613 71659
71666 71690 71707 71731 71746 71762 71765 71785
71826 71854 71856 71888 71925 71931 71960 71975
71996 72012 72059 72074 72089 72108 72111 72120
72140 72185 72197 72262 72308 72350 72270 72386
72586 72399 72404 72410 72412 72438 72443 72481
72497 72564 72619 72697 72709 72745 72756 72780
72781 72807 72817 72877 72890 72899 72920 72921
72934 72938 72968 72994 73010 73013 73104 73157
73191 73196 73257 73266 73290 73311 73321 73327
73372 73407 73417 73434 73493 73521 73532 73534
73539 73543 73568 73577 73587 73612 73614 73616
73642 73696 73721 73740 73747 73760 73903 73821
73856 73867 73894 73897 73960 73965 73968 74001
74022 74035 74036 74039 74050 74051 74059 74064
74093 74108 74125 74140 74180 74182 74191 74202
74222 74232 74247 74260 74267 74277 74284 74298
74309 74324 74360 74363 74369 74372 74405 74426
74451 74457 74458 74474 74498 74507 74513 74543
74565 74599 74617 74625 74633 74657 74661 74675
74676 74678 74688 74692 74700 74703 74732 74743
74764 74785 74796 74856 74890 74899 74952 74964
74983 74992 75007 75021 75023 75068 75069 75092
75101 75105 75110 75125 75156 75159 75178 75231
75243 75273 75311 75319 75385 75405 75414 75432
75477 75478 75484 75497 75563 75566 75583 75614
75730 75734 75761 75774 75782 75795 75812 75891
75949 75963 75970 75980 76019 76080 76098 76120
76126 76151 76184 76188 76228 76237 76242 76270
76287 76288 76315 76362 76408 76411 76413 76425
76441 76444 76472 76485 76492 76530 76552 76559
76581 76571 76579 76583 76584 76603 76640 76660
76661 76713 76714 76724 76730 76733 76760 76781
76782 76791 76833 76878 76897 76903 76913 76930
76943 76952 76954 76967 76987 76993 77010 77022
77046 77056 77068 77107 77103 77112 77153 77172
77182 77193 77202 77219 77246 77260 77262 77295
77299 77318 77326 77333 77344 77349 77372 77388
77391 77422 77446 77480 77496 77497 77510 77519
77531 77538 77577 77584 77600 77616 77672 77683
77703 77713 77723 77724 77805 77832 77850 77869
77877 77904 77906 77928 77948 77977 77994 77987
78001 78013 78047 78073 78098 78135 78142 78156
78164 78174 78178 78190 78208 78209 78231 78234
78290 78301 78390 78391 78394 78441 78451 78481
78500 78501 78515 78522 78531 78535 78551 78577
78595 78668 78706 78727 78765 78768 78775 78811
78815 78824 78837 78865 78872 78877 78898 78904
78912 78935 78955 78958 78960 78966 79057 79063
79119 79127 79148 79189 79185 79249 79251 79270

79286 79292 79322 79329 79333 79409 79448 79458
79466 79530 79550 79564 79582 79604 79649 79690
79720 79746 79765 79817 79825 79827 79851 79853
79879 79883 79913 79916 79928 79933 79941 79974
79994
80069 80058 80072 80080 80092 80095 80143 80183
80193 80201 80206 80233 80268 80271 80300 80331
80346 80367 80392 80395 80443 80490 80541 80592
80578 80613 80614 80626 80648 80673 80699 80719
80722 80732 80743 80760 80765 80768 80801 80809
80849 80876 80886 80898 80911 80923 80949 80973
81038 81052 81061 81069 81090 81112 81146 81152
81154 81156 81157 81170 81192 81217 81218 81223
81269 81272 81285 81295 81300 81326 81349 81392
81401 81428 81437 81454 81480 81484 81508 81535
81550 81558 81620 81624 81634 81649 81665 81667
81668 81704 81723 81728 81745 81751 81774 81875
81879 81895 81942 81953 81972 81979 82053 82079
82085 82105 82108 82128 82138 82139 82151 82161
82171 82176 82213 82239 82274 82351 82354 82362
82368 82412 82426 82456 82490 82514 82536 82543
82548 82557 82575 82578 82594 82662 82692
82693 82690 82701 82710 82715 82721 82729 82746
82801 82905 82851 82911 82946 82974 82978 82998
83005 83054 83096 83133 83146 83171 83189 83223
83255 83279 83291 83297 83348 83362 83363 83398
83407 83412 83413 83415 83430 83442 83462 83463
83499 83500 83512 83545 83571 83572 83573 83576
83626 83668

Годишња претплата на Забавник

67994 70341 71098 71463 72000 77229 78402 78812
79139 82709

Фигуре ћемо испоручити поштом

У Забавнику од 26. II 1982. године, омашком смо испустили: 10 супернаграда плоче „Сребрних Крила“ добили су чланови ПЕЗ клуба чије чланске карте носе бројеве:

77526 64359 67584 67658 72954
65948 65574 68225 75477 77285

Код РЕЗ -а је увек нешто ново!

Ако радо узимаш РЕЗ бомбоне и ишраш се РЕЗ фи урицама, пошаљи нам 5 омотница РЕЗ бомбона, а ми ћемо ти послати леу РЕЗ књижицу. Као пријатељ РЕЗ -а користићеш све погодности које ћемо ти нудити из месеца у месец. Чишај свакој ћешка на овом месту о новостима за пријатеље РЕЗ -а.

ХП КОЛИНСКА
ЉУБЉАНА

Омотнице шаљи на адресу:
„РЕЗ ПРИЈАТЕЉ“, 61111 — ЉУБЉАНА, п. п. 8 заједно са твојим подацима. (Име и презима, улица, кућни број, место и поштански број)

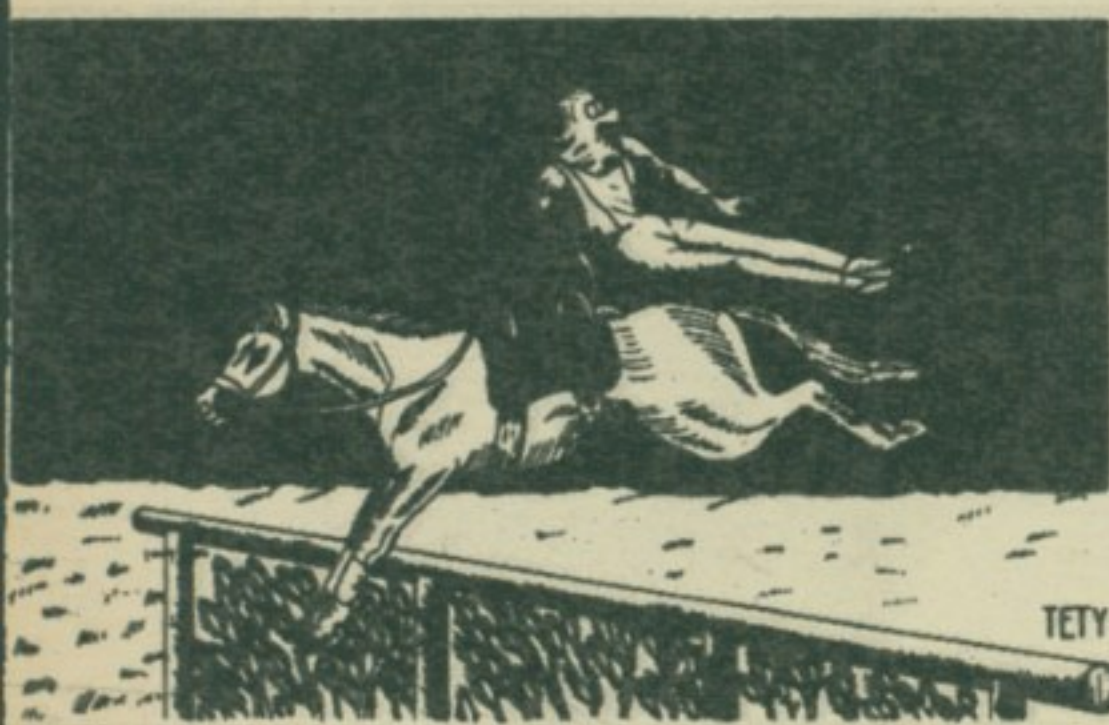

БЕЗ РЕЧИ

— Слушајте ме, ви биљке, ако не budete добре, све ћу вас заменити пластичним цвећем!

БЕЗ РЕЧИ

— Јеси ли успео да пробудиш тату?

ИСПРИЧАЈ МИ ВИЦ!

— Перице! — учитељ се строгим гласом обраћа једном ученику. — Зашто преписујеш од друга?

— Не преписујем, ја само проверавам да ли је он добро преписао од мене!

Два пријатеља разговарају:

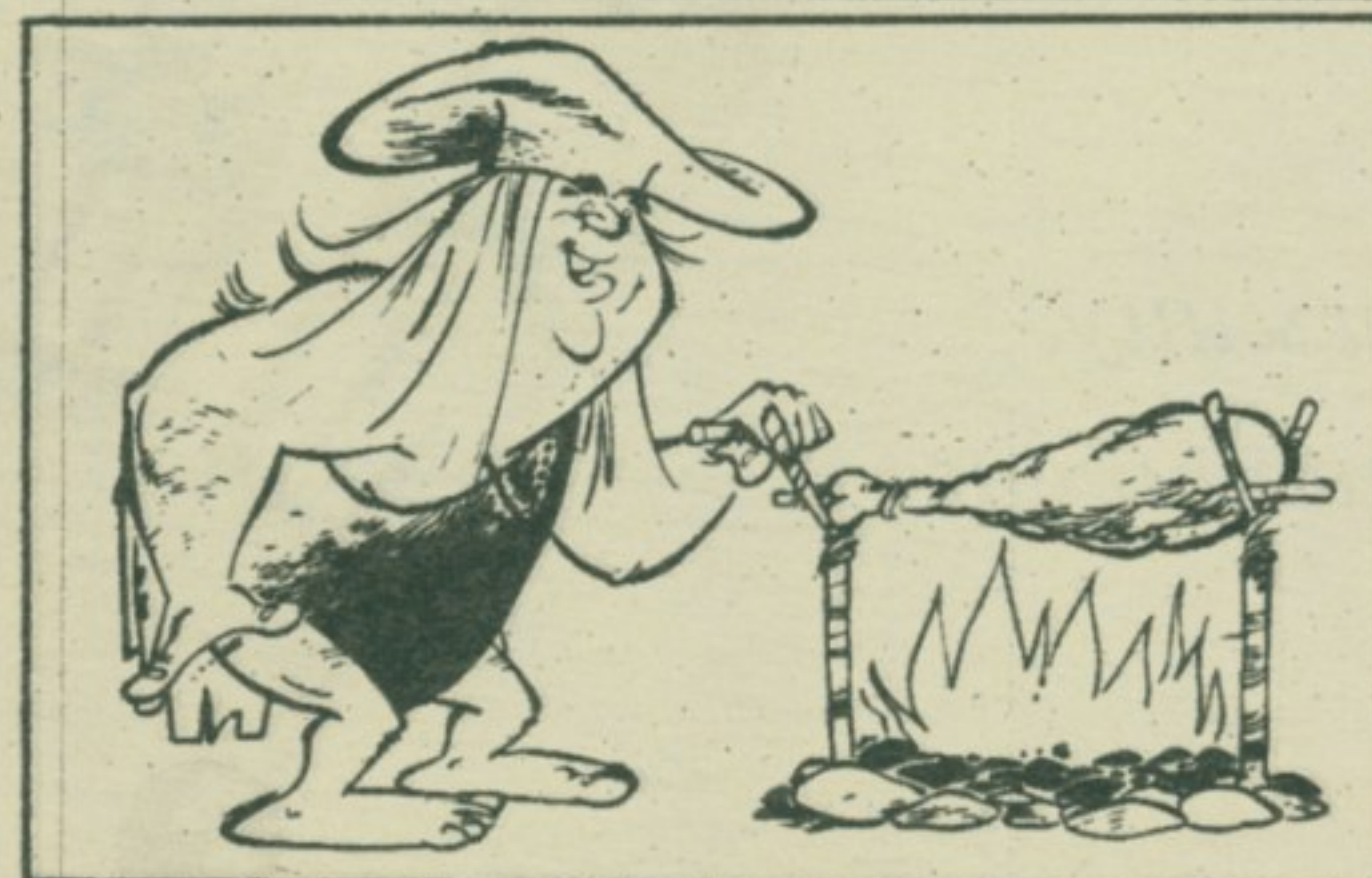
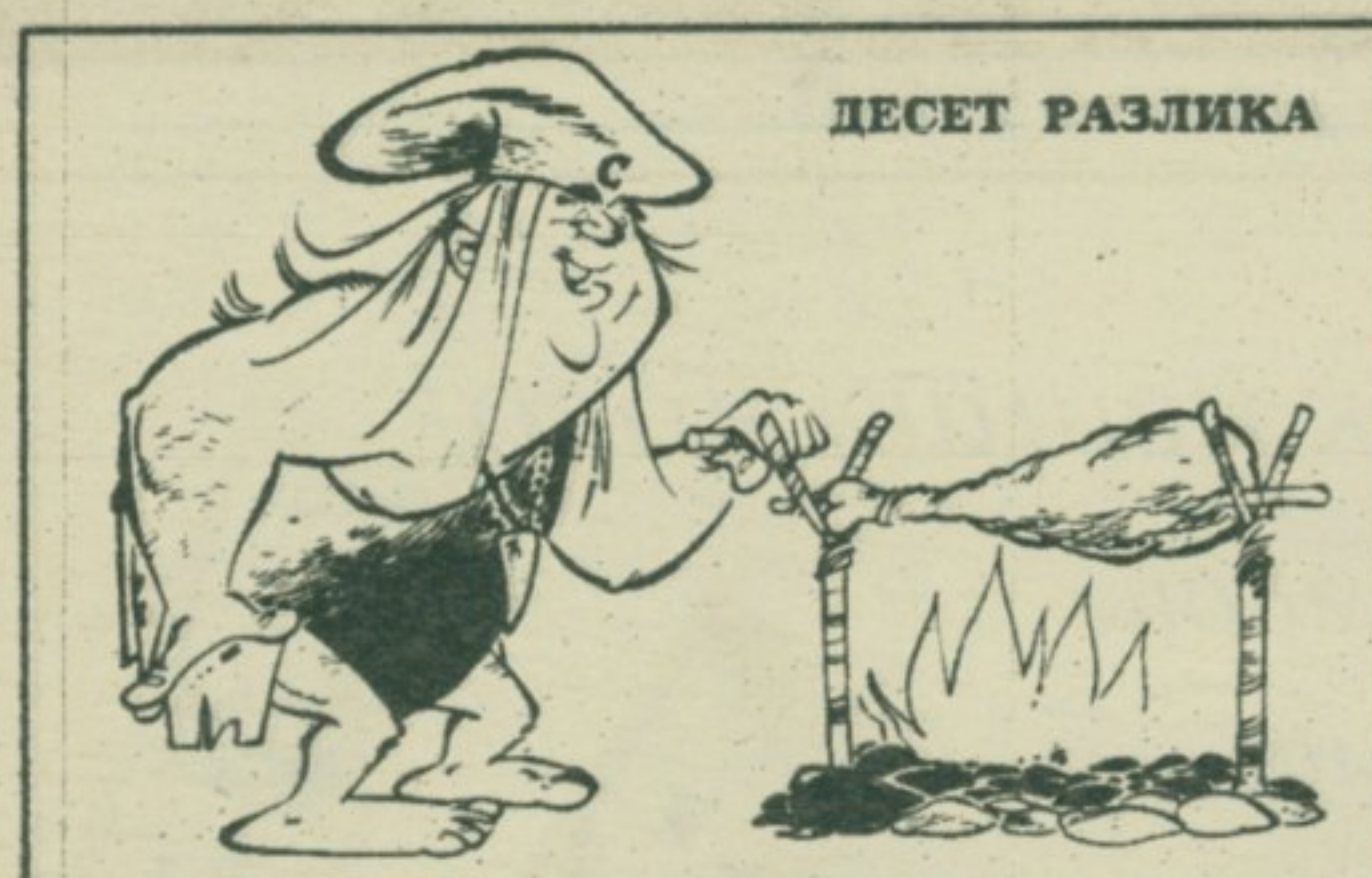
— Шта misliš, kakva je razlika između opreznosti i plašljivosti?

— Кад се ја бојим, то је спре-
зност. Кад се боје други, то је
кукавичлук.

Кондуктер се обраћа путнику:

— Друзе, ви имате карту за брзи воз, а ово је експресни!

— Мени је, право да вам кажем, сасвим свеједно — реците машиновођи да вози спорије!

ЧУДНА НЕКА СПОДОБА

Илустратор је намерно направио десет различитих детаља по којима се доњи цртеж разликује од горњег. Пронађите те разлике!

Решение:

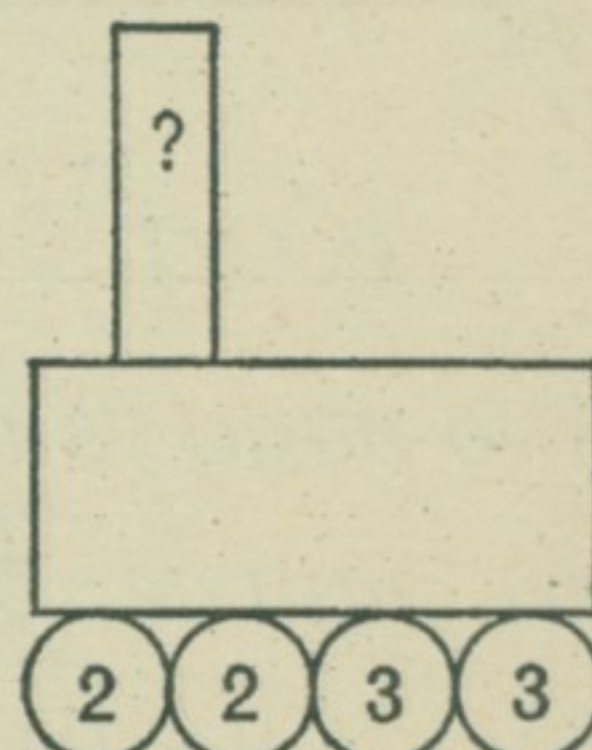
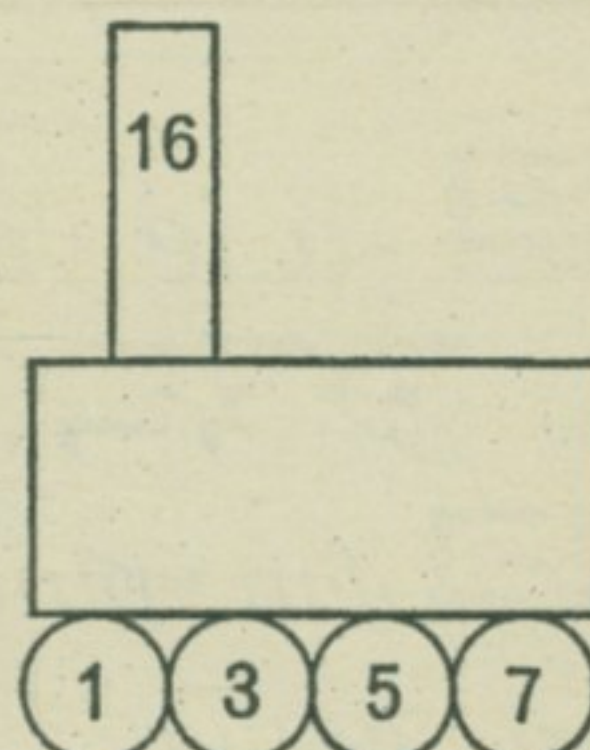
Брх менира је дужки, нестало је слово са ње-
га, љуко смешнот човерчука се не врти, ткањина
ком дечне дике је иза, док који виси на ордуну
се не врти, лево стојало је дужке, један део пак-
ле на којој је дуг закрчен је нестало, камен од-
нах испод те парке је део, брх дуга је већи, има
више ваге на десној страни.

МАЧАК ХАРАЛАМПИЈЕ

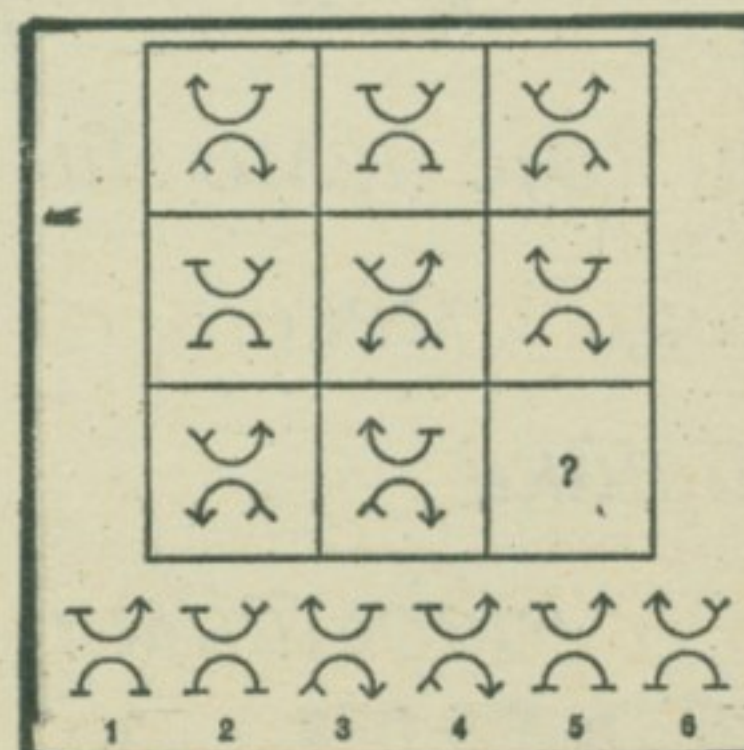

— Знатно му је боље...

КОЛИКО СТЕ ПАМЕТНИ

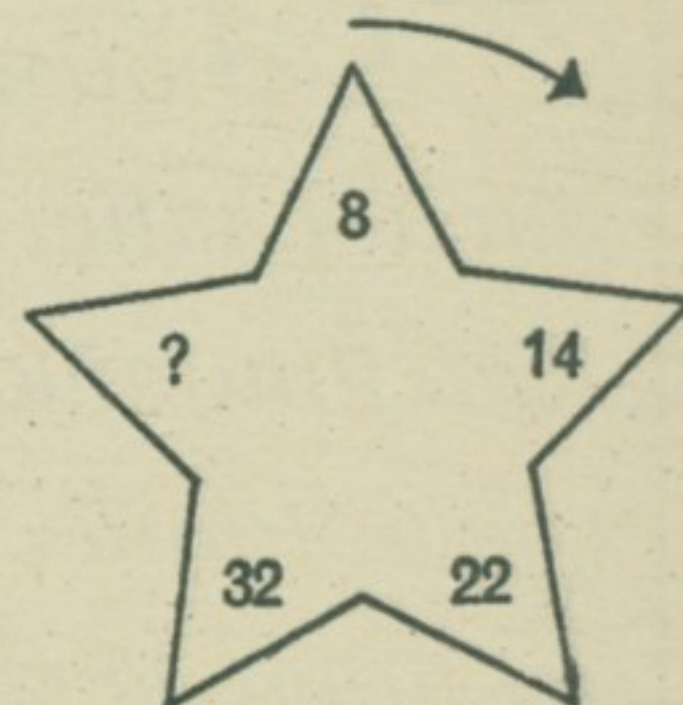
1. Један лак задатак: на основу логике по којој је добијен број у правоугао-нику, закључите који тре-ба да стоји у другом, наме-сто знака питања!

2. Реците која фигура од ових шест нумерисаних треба да стоји у последњем квадрату.

3. Који број треба да стоји између заграда?

143	(56)	255
218	()	114

4. Шта mislite koji će broj stajati na mestu znaka pitanja?

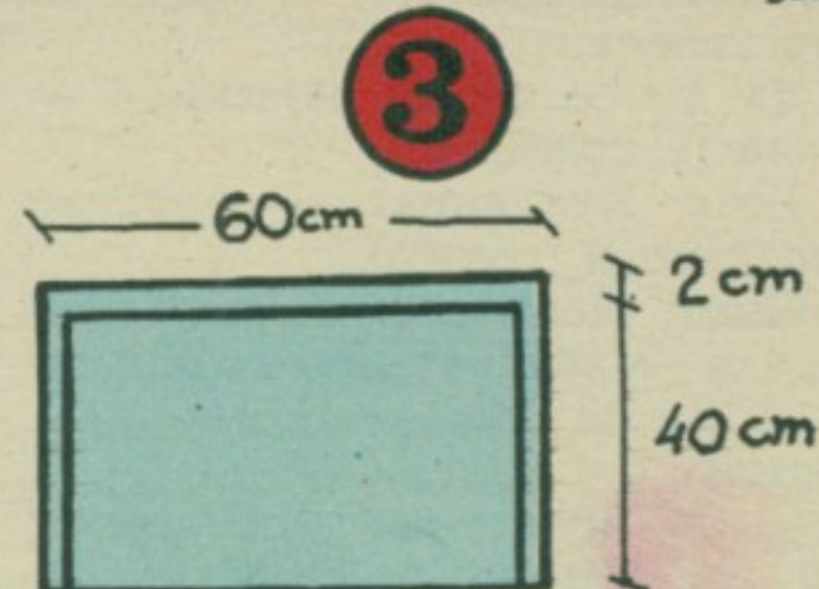
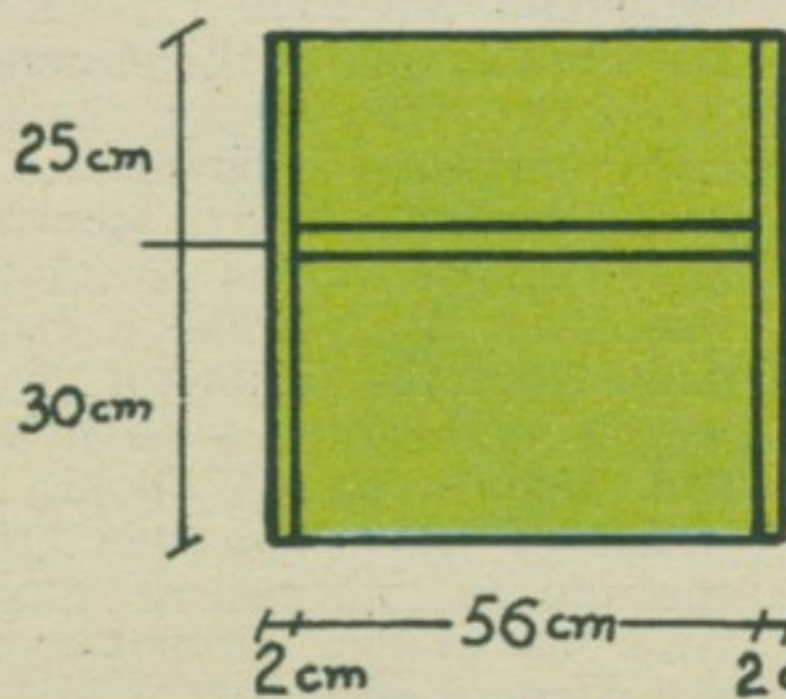
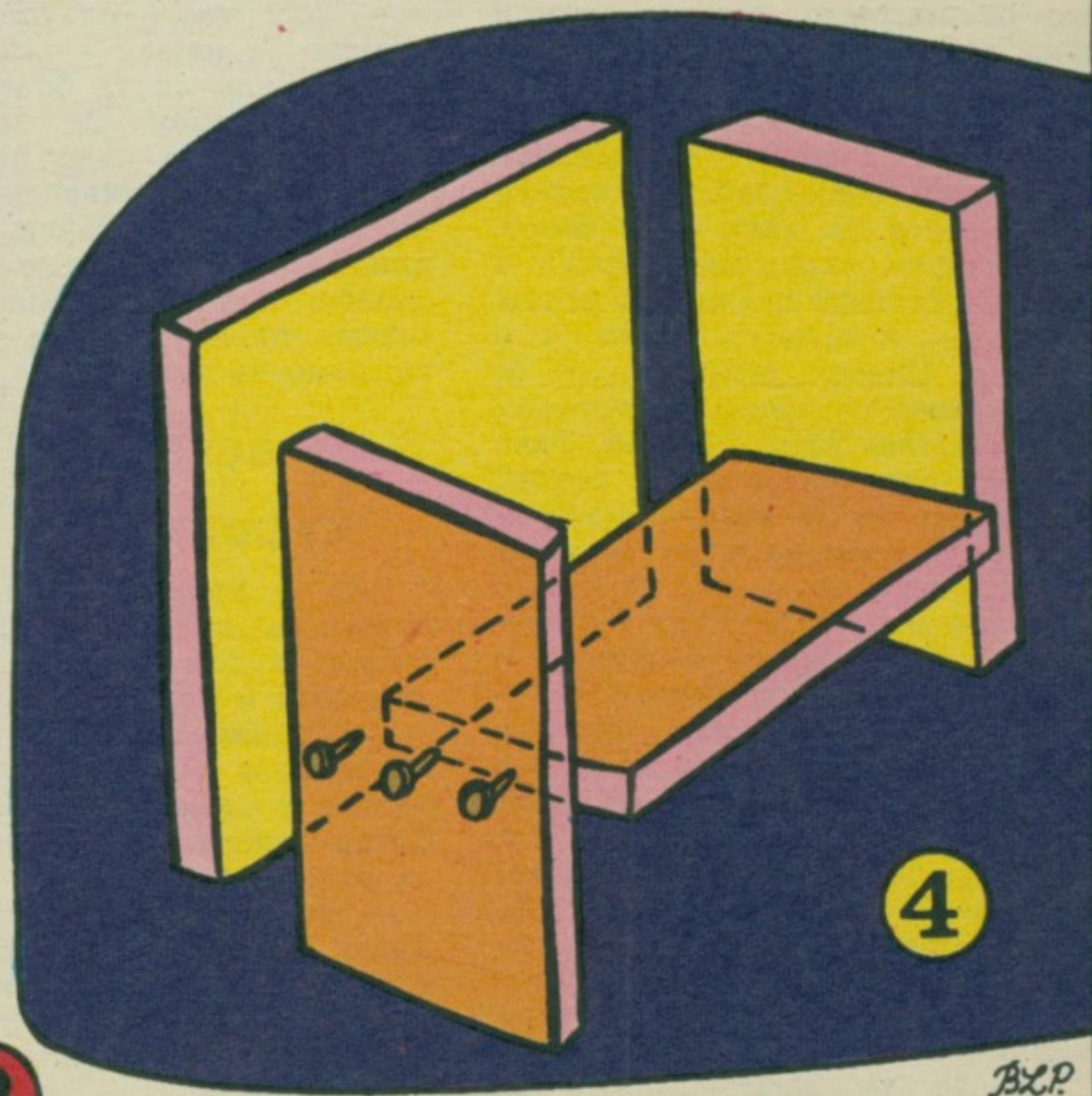
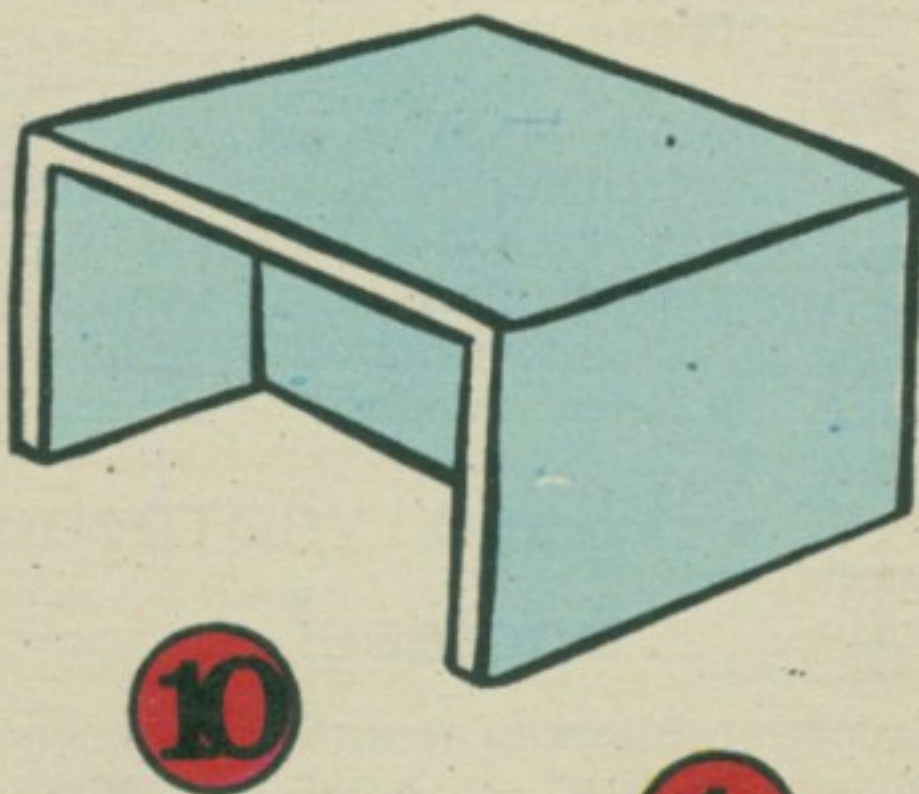
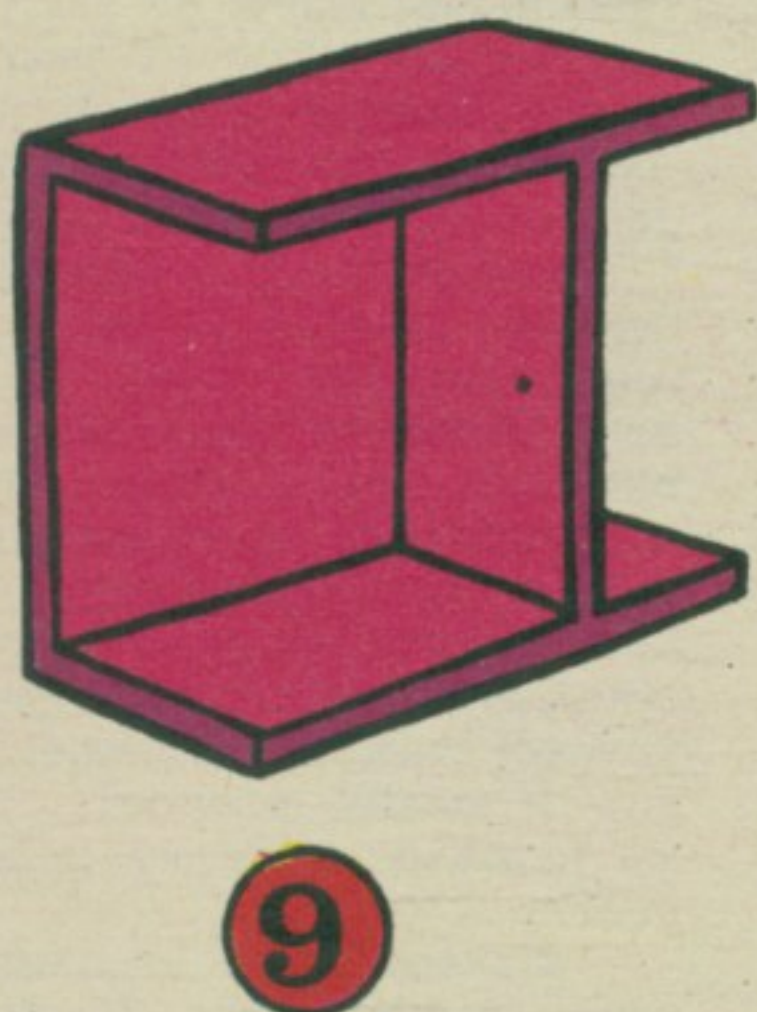
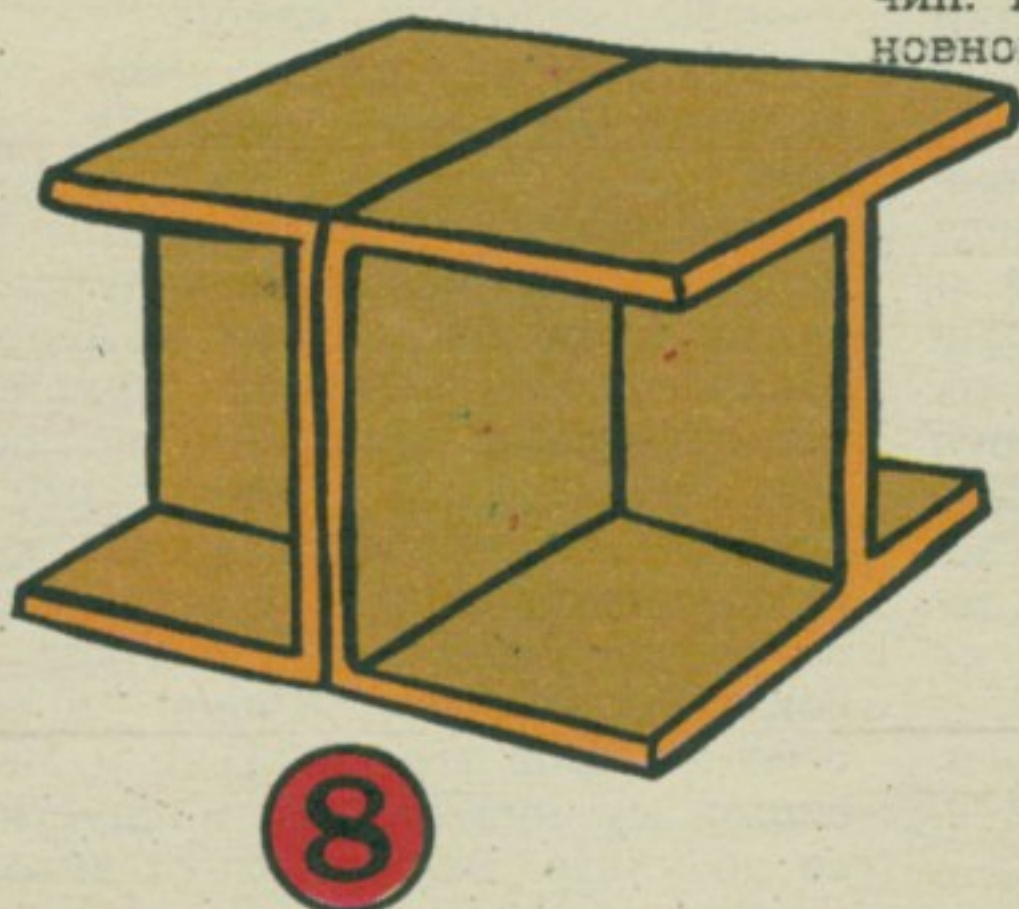
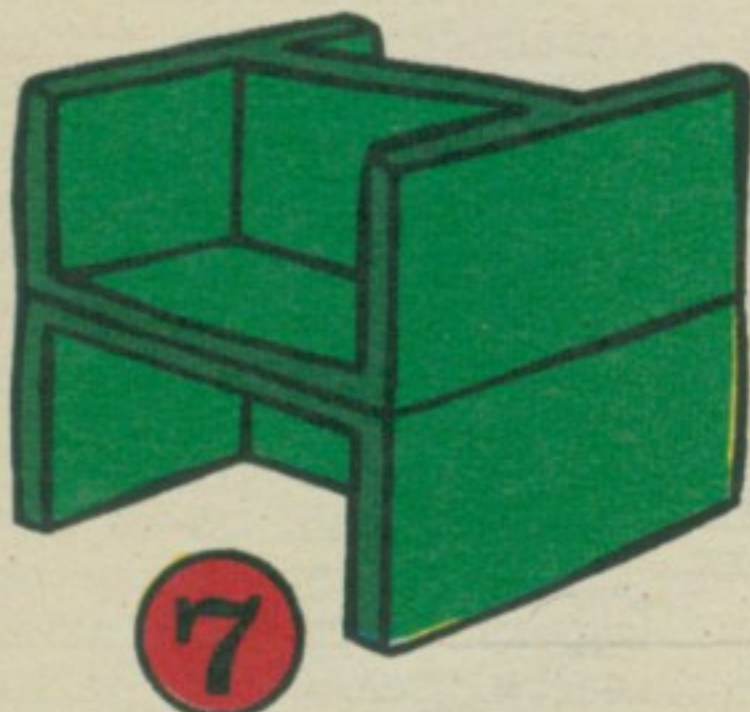
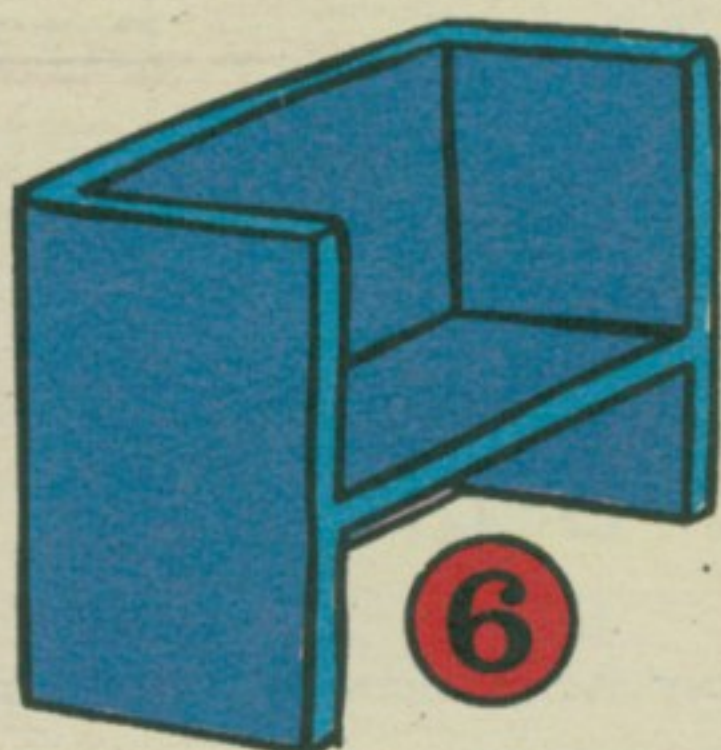
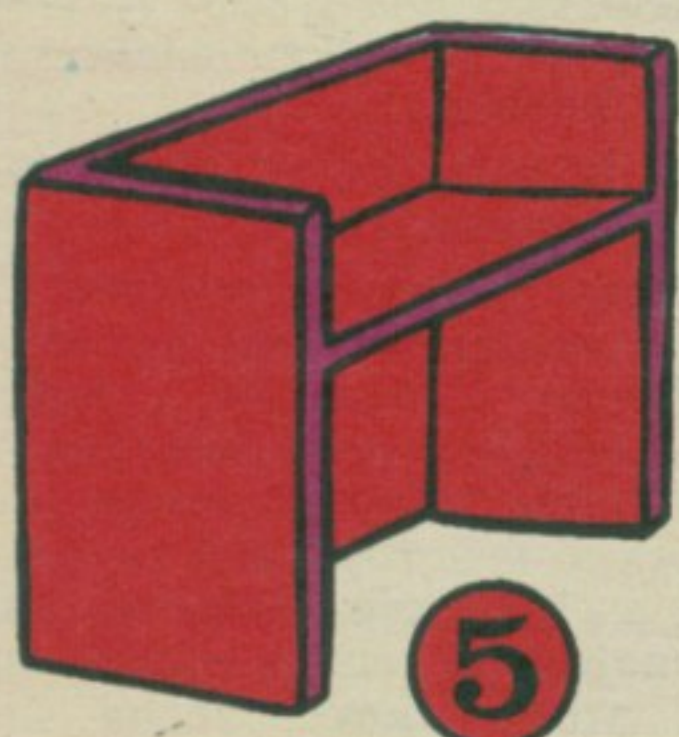
Решение:

1. broj 10 -- broj pobjeda
u kriptovima; 2. Filipa pod
brojem 4; 3. 52 -- pobjedi
u završnici se organiziraju,
zatim reče da ima: 218--114
=104, 104:2=52; 4. broj 44
-- na broj 8 poraže se 6, a
na svaki slučaj broj 40-
raže se ona) prethodni jav
nan za ima: 8+6=14, 14+8
=22, 22+10=32, 32+12=44.

Зинин кутак

ЗА ТВОЈУ СОБУ

Ако сте бар мало вешти са чекићем, ексерима и завртњима, покушајте да направите ове интересантне и лепе столове, столице и полице. Основни елементи за све делове намештаја су исти. Његове димензије виде се на цртежима 1, 2 и 3, где су дате и све три пројекције елемената. Даске (панел плоче) спајају се ексерима или завртњима (црт. 4), а на цртежима од 5 до 10 види се како се елементи комбинују: црт. 5 — столица са високим седиштем; црт. 6 — столица са ниским седиштем; црт. 7 — столица са два седишта; црт. 8 — велики високи сто; црт. 9 — мали високи сто и црт. 10 — ниски сто. Полице, наравно, можете правити различитим комбиновањем основног елемента.

2cm 56cm 2cm

2cm 40cm 2cm

Лопов је морао умрети као лопов. Висио је закован на распећу, млад, можда у својој десетој години по марсовском календару, црнокош, леп. Плавим великим очима посматрао је ниска брда Марса.

— Јеси ли спреман за мене? — упита га крвник који је седео чекајући.

— Нисам — одврати Асир презриво. Знао је да ће тек кад каже да је спреман сазнати казну коју му је одредило Велико веће: или ће умрети, или остати без руке, носа, ока... ко зна! Варвари, мислио је Асир бесно. Теоријски, лопов је могао да избегне казну ако би издржао разапет четири дана, што досад нико није успео. Болови су били неподношљиви. Гледао је залазак Сунца о коме је знао много више него глупандери у Великом већу. Јер, ма колико млад, лопов је увек знао више, сакупљајући украдена сазнања и памтећи кришом прочитана штива богова — Ајнштајна, Фермија и осталих. Низови реченица су се после извесног времена претварали у текстове пуне значења. Тако је Асир знао да је Марс поново умирао јер му је ваздух цурио у свемир. И људи на њему ће умрети заједно с њим ако се нешто не учини и то брзо. Удар Великог Ветра мора се поново покренути и то ускоро! Али, то неће бити учињено, јер су племена постала неука, примитивна, што су књиге и предсказивале. У свом делу „Прогрес марсовске културе“ бог Рогинс је говорио да ће у Деветој генерацији, ако се знања не сачувају и развију, доћи до потпуне заосталости. Асир је то прочитао, тј. украо из списа. Зато је и висио разапет.

Угледао је Мару. Можда је нешто успела.

— Да ли се лопов изјаснио? — упитала је крвника.

— Није. Кукавица! — одвратио је презриво и плукао.

— Нека! Нека се мучи! — процрала се Мара, а затим додала тихо — ни за шта — окренула се и отишла.

Јесу ли му греси опроштени, питао се. Јер то би требало да значе Марине речи. Или је погрешно разумео? Сад или никад!

— Среман сам — изговорио је. Крвник му се приближио с ису-

Знао је да Марс умире јер му ваздух цури у свемир и да ће људи умрећи заједно с њим ако се не покрене Велики Већар.

му маше испред носа. Хоће ли му га забити у срце, лагано га черчити или му одсећи део тела, или га само мало мучи? Као да није прошао кроз довољно мука!

— Због твоје младости — промумлао је најзад — Велико веће је одлучило да те благо казни и то прогонством. До зоре мораш бити у брдима. Ако не одеш из долине, бићеш ухваћен и уморен на најстрашнији начин. То је њихова одлука. Затим је дожем замахнуо и пресекао конопце, клештима повadio чавле и Асир се склокао на земљу.

Довела сам ти хуфена!

Пао је мрак, а младић је још лежао на истом месту. Мара га је посула водом, превила му ране, дрмусала и повратила га у живот.

— Морамо се докопати кључева — мрмљао је Асир. — Они се налазе у великом сефу... Велики Већар може опет дунути... Морам да се обратим Савету!

— Не лупај, нећу да те слушам! Знаш да сефове чува Велики Цо и да тамо ући значи умрети! Молим те, иди, као што ти је наређено, молим те! Ако хоћеш и ја ћу с тобом, али...

— Ако нешто не учиним, деца наше деце угушиће се и људски род на Марсу ће се заувек угасити... Тако каже бог Рогинс.

— Ђути! Знаш да се божије речи не смеју понављати! Због таквих краћа си и осуђен. Ево, довела сам ти и хуфена да побегнеш. Купила сам га од Токре за једну Ајнштајнову реченицу.

Велика крила марсовске животиње су се разапињала на повтарцу, док се његова тврда леђна љуштура пресијавала на месечини.

— Води га према сефовима —

узвикну Асир седајући му на леђа.

— Не, молим те, немој!

— Води га, иначе нећу тебе повести! Па како хоћеш. Ја идем сам!

Девојчине усне се стиснуше, руке чврсто стиснуше металну полуку на хуфеновој глави и Асир и Мара полетеше изнад шумовите долине према граду. На великом тргу претвореном у светилиште уздизала се куполаста зграда која је покривала циновско степениште за сефове закопане у одајама дубоко под земљом. Хуфен се спустио на кров зграде. Асир и Мара сишли су низ звоник и спустили се до улаза. Велики кључ векова немирно, стајао је у масивној брави капије.

— Закључај! изнутра! — нареди Асир. Мара га послуша.

Почели су да силазе. Напољу су већ чули бат ужурбаних људских корака. Глас да се неко усудио да уђе у светилиште ширио се као пламен на ветру.

Како употребити бројеве?

Влажно и хладно степениште обавијао је мрак са свих страна. После пет хиљада степеника Асир је престао да броји. Негде доле у дубинама Марсове утробе Велики Цо снивао је свој немирни сан. Асир се питао колико ће времена бити потребно стражарима да развале тешку капију. Морао је некако проћи поред Великог Цоа пре него што стража стигне до њих. Постојао је начин да се надмудри чудовиште, у то је био убеђен. Серију од 24 броја, које је запамтио из украденог ритуала, требало је употребити, али како? Ако бих гласно изговорио пред унутрашњим улазом?

— Види — прошапта Мара за-

шано — крај степеништа! — Асир угаси свећу.

— Како ћемо видети кад се будемо враћали? — упита девојка.

— Ко ти каже да ћемо се враћати?

Дугачак ходник, па још неколико степеница и најзад, у зеленој кастој светлости која је долазила ниоткуда, указа се одаја са ужасном немани.

— Велики Цо — промуча Мара престрашено.

Седео је насред огромне просторије, сањајући свој вековни сан, окружен гомилом избелелих људских костура. Метална неман, двоструко већа од Асира, била је свакако конструисана са циљем да убија: тропрсте шаке са канцама из којих је тешко измигољити се кад зграбе, монструозна глава и дугачки очњаци...

— Ако сте дошли да плачкате, одмах се вратите! — проломи се глас, који је, као и светлост, долазио ниоткуда.

— Остани овде док те не позovem. Да се ниси померила! Ни корак ни покрет! Јеси ли разумела? — прошапта Асир и крену ходником према одаји, док је монотони глас запевао: „Велики Цо ће те убити! Велики Цо ће те убити!“

Асир приђе улазу и засташе. Изрекао је 24 броја лагано, јасним гласом. Велики Цо је ћутао непомишљиво. Асир коракну у одају и тада неман скочи уз застрашујући урлик, док јој је из очију сипало црвено светло. Асир појури напоље сударивши се са Маром тако да се обоје срушише на под. Кад је зграбио Мару и појурио уз степенице, схватио је да га нико не гони. Зачуђен, Асир је поновио целу акцију и закључио да се све одиграло као и први пут. Значи, чудовиште је програмирано да не излази из одаје. Асиров уплашен поглед паде на под, који је представљао површину сличну шаховској табли састављену од сивих и белих квадрата. Одједном му је пала на памет једна могућност!

— Извади жицу из плетенице — рече Мари. Почео је жицом да додирује појединачне квадрате. Од четири квадрата око улаза сваки је изазивао страшну Цоову реакцију осим једног, обележеног са три тачкице! Ту је тајна бројева које је знао напамет: 0, 1, 2, 3, 3, 3, 2, 2, 1... Али, маркиране плочице ишле су дијагонално, а не право. Стао је на прву, па жицом потрљао стелећу која је, по његовом прорачуну, требало да буде неутрална. Сав се најежио кала је зачуо глас: „Ако улез направи грешку, Велики Цо ће га убити!“

Међутим, немак је и даље седела непомично.

— Маро, сад ћеш ти! — рече Асир. — Не! На ту плочицу! Пази, забоба! Овде се не може ући ако се не зна како!

Давао јој је детаљна упутства молећи је да се смири јер ако би се онесвестила и дотакла погрешну плочу, Џо би их ухватио. Полако су напредовали, а при сваком кораку чули су упозорење: „Ако уљез направи грешку, Велики Џо ће га убити!“ Сада су већ дошли надокхват руке немани. Само један неопрезан покрет, корак, додир, и...

Зачули су кораке на степеништу. Значи, провалили су капију и силасе. Могу све да упропасте, помисли Асир стигавши до гвоzdене ноге Великог Џоа у спорој смртоносној игри шаховских потеза. Погледао је навише и видео око чудовишта које их је пратило.

— Нисмо дошли да плачкамо — рекао је слеђен од страха — ваздух цури са овог света... Немак је ћутала.

— Асире! — врисну Мара — они су у ходнику!

Свештеници храма великог Џоа застали су на улазу, док их је глас, као и обично, упозоравао. Асир се одлучи на веома ризичан потез који је могао да их баца у тренутну смрт: мирно испружи руку и немарно се наслони на савијено колено металне немани. Велики Џо остао је миран погледа прикованог за Асира. Настављајући игру пред занемелим и скамењеним свештеницима, Асир пови-ка обраћајући се Џоу:

— Ако само коракну у одају или баце копља унутра, одмах их уништи! — Затим је полако наставио свој лагани прорачун и напредовање према другој страни. Сада су већ били иза леђа Великог Џоа која су откривала сјајну машинерију путу прекидача и полуга, куглица и жица. Асир одахну са олакшањем кад на зиду угледа улаз у другу одају. Чим су коракнули у одају, зачу се глас: „ПРИСУСТВО ДВОЈИЦЕ ТЕХНОЛОГА ЈЕ РЕГИСТРОВАНО. ОВЛЕ СЕ МОГУ КРЕТАТИ БЕЗ ОПАСНОСТИ. ВЕЛИКИ ЏО ЈЕ ЗАПУЖЕН ДА УПИТА СЛЕДЕЋЕ: ЗАШТО СУ ТЕХНОЛОЗИ ОВЛЕ КАЛ ЈОШ НИЈЕ ВРЕМЕ?“

Машина

античких људи

Асир погледа робота и виде да му је глава окренута уназад, а очи управљене према њему. У том часу један од свештеника, ваљда охрабрен окренутом главом чудовишта, потрча преко одаје. Огромна Џоова стопала, за свега неколико секунди згњечише га. Тада Велики Џо крену према Асиру који се већ спремао да побегне, али се заустави када виде да робот стаје на вратима одаје.

„ВЕЛИКИ ЏО ЈЕ ЗАПУЖЕН ДА ОБАВЕСТИ ТЕХНОЛОГЕ О СВОЈИМ ЗАДАЦИМА. ЊЕГОВА ПРВА УЛОГА ЈЕ ДА СПРЕЧИ УЛАЗАК МОГУЋИХ ДЕСТРУКТИВНИХ ЕЛЕМЕНАТА У СЕФОВЕ СА КОНТРОЛНИМ УРЕЂАЈИМА ЗА ПЕРИОДИЧНО ОБНАВЉАЊЕ АТМОСФЕРСКОГ КИСЕОНИКА. ЊЕГОВА ДРУГА УЛОГА САСТОЈИ СЕ У УПОЗНАВАЊУ ТЕХНОЛОГА СА РИЗНИЦИМ ПОДАТАКА КОЈИ БИ ИМ МОГЛИ ЗАТРЕБАТИ. ЊЕГОВА ТРЕЋА УЛОГА ЈЕ ДА ИЗВРШАВА ЈЕДНОСТАВНА НАРЕЂЕЊА ТЕХНОЛОГА“.

Асир је зурно у чудовиште и први пут разумом схватио своје предосећање да оно није живо биће, да је то машина коју су антички људи саставили у циљу извршавања одређених задатака. Можда су преци били непотребно груби при конструкцији Великог Џоа, али, ако ништа друго, његовим изгледом указивали су одмах на опасност за сваког уљеза који би помислио да опљачка или уништи сефове.

— Научи нас како да обнови-м Удар Великог Ветра — рече Асир. „ПОДУЧАВАЊЕ НИЈЕ ЈЕДНА ОД ФУНКЦИЈА ВЕЛИКОГ ЏОА. МОЈИ ПОДАЦИ КАЖУ ДА ПО-НОВНА РЕАКЦИЈА НЕ ТРЕБА ДА ЗАПОЧНЕ ПРЕ 6000. МАР-СОВСКЕ ГОДИНЕ ПО РАЧУНА-ЊУ ГРАДИТЕЉА“.

Асир се замисли. Подиже се о-давно више нису бројале. „Колико је онда још остало до те 6000. године?“

„ОДГОВОР ТЕХНОЛОГУ: 12 МАРСОВСКИХ ГОДИНА“.

Асир погледа у компликоване контролне табле. Да ли ће моћи да науче како се њима управља за свега 12 година? То му се чинило немогућим.

— Како можемо почети са учењем? — упита робота.

„ОВО ЈЕ САМО ОДАЈА ЗА ПРОУЧАВАЊЕ ПОДАТАКА. КОНТРОЛНИ МЕХАНИЗМИ СУ ИНСТАЛИРАНИ У НАЈДУВЉЕМ СЕФУ“.

Асир се окрену и угледа једна друга врата. Пошао је према њима, али чим је ушао у другу одају, угледао је још једног Великог Џоа! Монотони глас машине је проговорио: „Ако уљез није стекао потребно знање, Велики Освалд ће убити!“

Научићемо

магију предака

Скочио је уназад и лактом ударио једну од контролних табли. Уљудан лас снимљен на некој траци почео је да говори: „Улога председника Шела у Осмом светском рату...“

— Шта ћемо сад? — упита Мара док се Асир осмехивао.

— Ништа. Научићемо магију предака, или, боље речено, њихову науку, пре него што уђемо у следећу собу, па онда следећу, све до оне која садржи главне контролне уређаје. Ово су све предсобља на путу до стварног сазнања. Кад дођемо до њега, бићемо прави технолози. Знање ће се вратити нашем народу!“

— Али, како ћемо сад напоље? — Ништа не брини! — окренуо се Џоу: — Поћи ћеш са нама у град!

„ПОСТОЈИ КОНТРАДИКЦИЈА ИЗМЕЂУ ПРВЕ И ТРЕЋЕ ФУНКЦИЈЕ“, изговарао је Џоов громки, монотони глас. „ЗАХТЕВА СЕ ОДЛУКА ТЕХНОЛОГА“.

— Одлука технолога је да кренеш са нама, тј. испуниш своју трећу функцију — једва се снашао Асир.

Све троје су кренули напоље. Свештеници у ходнику пали су ничице пред Асиром.

— Постаћу Главни Већник, а моји саветници ће бити лопови — рекао је Мари.

— Лопови?

— Свакако. Они који се нису бојали жеђи за знањем... крађе сазнања античких богова... људи научника и запамтили све прочитано... они ће постати технолози и помоћ ми да покренем Велики Ветар.

укрштене речи

Светско првенство у Шпанији Мундијал 82.

Ми смо, очигледно, фудбалска нација. Ко о чему ми о најважнијој споредној ствари на свету, посебно после блиставих резултата наше „плаве“ чете у квалификацијама за светски шампионат у фудбалу. Фудбалски апетити су нам порасли па већ рачунамо кога све треба у Шпанији да савладамо да би се докопали светског врха. Можда ће нам се на том путу наћи и нека екипа из IV групе, а које су то лако је одгонетнути у нашој укрштеници. По обичају, за њих су резервисана места испод и поред бројева 1, 2, 3. и 4.

АУТОР ВЕ- ПЛАК	ВОЈНИ ШЕ- РЕР	СТАНОВ- НИЦИ ЗАДРА ИЗЛОЖИТИ	НИ СА МОЈЕ СТРА- НЕ	ВОЈНИК КА ЦИПЕ- ТА	СТУК- БЕНА СИМВО- НИКА ЗА УПРА- ВЉ	ЉУТИ- ТОСТ	РАК, КАРИН- НОТ	ДЕО КОЊ- СКЕ ОПРЕ- МЕ
1								
ВЕСТ ПРЕДА- ТА ПУ- ТЕМ РА- ДИЈА					ПРАГАН НИКОЛИК			ПОКУ- ШАЈ УБИСТВА ВАЖНЕ ЛИЧНОСТИ
ПОВОД, РАЗ- ПОГ					ЗНАК ЗА ШИБЕНИК			
РОД ПТИ- ЦА								
ТОМ- СКИ РЕД								
					ПРИТОКА ТАБЕ			
					2			
ОНО ШТО ЈЕ СМЕШ- НО		ТИТРА ЗНАК ЗА КИ- КИНДУ		ЧЕДО- ПИС СИМИК			НЕУРЕ- ДАН, НЕПЛА- РАН	
3. И.				ДРЖАВА (ОП.)				
				КОДИ ЈЕ ИЗВРШИО ПРЕСТУП				
ВРСТА ПЛОВ- НЕ (ПН.)	ИВАН ИВАНОВИЧ КАИШЕ- ВИ		ПАВЕЛ ХОРОВ ТЕЛЕФОН- СКИ ПОЗИВ		14. И 1. СПОВО- БРИ- ТИЦЕ			
ЗНАК ЗА "РАДИ- ЈУС"	ВЕЛИКА АФРИЧ- КА РЕКА	ПЕЧИПОВ ТЕ УПИ- РИНЕЖИ- ПА ЖЕЧН			"КИТО- ТОНА"			
					ДВОСЕК- ЛИ НОЖ			
3								ЦРНИ ПРИШТ
ЖЕНСКО ИМЕ								
ШУМСКА ОБЛАСТ У СР НЕ- ПЛАНОС			СВЕЗАК				НАШ КАСА- КАШ, ПИПАН	
			МЕСТО КОД КИ- ЧЕВА					
17. СЛО- ВО ФИЗИТИ- НЕ	ПОРЧУ- ГЛАНСКА ПОСУДА ЗА ЧАЈ	4	АНА ПЛЕТОВА					
ПАРАДНИ ОФИЦИР- СКИ ПОЈАС					100m ²			
					ЗНАК ЗА ИН- ДИЈУМ			
ЗАДЕБ- ЉАЊЕ КОЖЕ	ВЕЛИКИ ОПАНК							
	МЕСТО У СРЕДИ- ШИ							
		ДРУШТ- ВЕНИ ИЗПЕТ (БЕРЛ.)						
ДАШ- ЧА- РА						КОРО- ВНИ СВЕТО- ЗАР		

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАЗНО: П, стетоскоп, АРГЕНТИНА, Лаос, инок, вунарство, американ, дар, Данон, о, врата, а, артисти, ПУ, Ен, и, рик, отка, бара, приспати, раштркати, еп, ми, р, МАЂАРСКА, Баку, отров, задрани, смерно, ил, БЕЛГИЈА, е.

ВЕШТАЧКА КИША У ПУСТИЊИ

Јапански стручњаци разрадили су метод помоћу кога се у пустињи може изазвати киша.

Познато је да киша падне кад се ветар с мора судари с планинским висовима. До тога долази због тога што је атмосферски притисак на висини мањи од оног на површини Земље и влага из ваздуха кондензује се образујући облаке.

Стручњаци предлажу да се постави вештачки планински ланац — лака конструкција дугачка десет километара нешто шири од једног километра и висока 600 метара. Конструкција би била од стаклених влакана с кровом од тефлона.

Творци овог пројекта надају се да ће један такав вештачки планински ланац моћи да граје више од двадесет година и да ће се више пута исплатити...

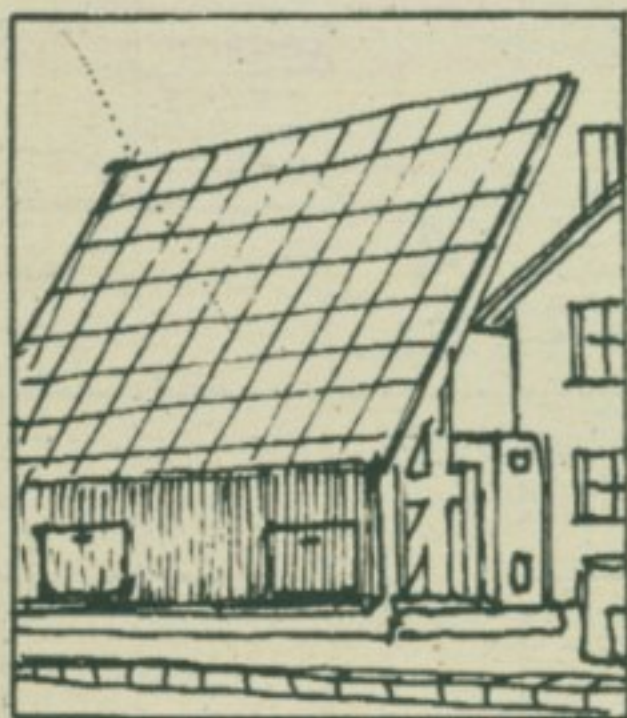
ЦИНОВСКИ ВАЗДУШНИ ТУНЕЛ

На обали залива Ејселмер у Холандији изграђена је циновска аеродинамична цев дугачка 320 метара у којој вентилатор, чији је пречник 12,5 метара, убрзава кретање ваздуха. Покривен тунел има неколико секција. У најужој брзини вештачког ветра достиже 540, а у најширој — 230 километара на час. У овом ваздушном тунелу могу се испитивати модели авиона с распоном крила до седам метара.

СУНЦЕ И ТУШ

Сарадњом шведских физичара и хемичара из универзитетског центра Упсале створен је нови уређај за коришћење Сунчеве енергије. Њена прва особина — цела је начињена од пластичне масе. Спољна конструкција цеви, резервоари — све је од пластике. Друго својство: топлота Сунчевих зрака скупља се у капиларима спољног омотача помоћу течности обојене постојаном црном бојом. У уређајима за трансформацију топлоте загрејан „туш“ предаје некупљену топлоту или води за централно грејање или камењу од којег је саграђен камин. Нова апаратура за коришћење

ње енергије Сунца може се монтирати на крову, али су њени творци предвидели и варијанту када се од пластичних делова може сложити скулптура у виду, рецимо, фантастичног робота који би се поставио у дворишту, башти, на травњаку.

ЈЕДИНИ НА СВЕТУ

ПОЛА ГЛАДАЦ ПОЛА ЈАДАЦ

Аутомобил „соник“ није за трке, нити је намењен купцима. И да јесте — тешко би ко за њега дао око 720 милиона старих динара.

Тај луди, луди свет! Аутомобил „волфрејс соник“ направљен је да се људи чуде. Дизајн је свемирски, ту су и три уместо две осовине, па шест точкова и два мотора од по осам цилиндара који се понашају као сијамски близанци. Уграђен је и компјутер.

Али — ни чудо није што је некад било. Да објаснимо: енглеска фирма за производњу фелги за аутомобилске гуме „Волфрејс“ дошла је на идеју да возилом какво јавност до сада није видела, скрене већу пажњу на себе. Пројект је финансирао шеф, зове се Тресико. Човек није био шкрт и природно — аутомобил је припао њему. Пошто је возило откривено у шали га називају — то-

плес соник, чешће — возећа реклама!

„Волфрејс соник“ је лична конструкција и једини примерак таквог аутомобила на свету. Други неће бити начињен јер га нико не тражи. Иако може да распали и 260 километара на час, није за трке. Улицом се тешко прибија због ширине. Не може да повезе ни акт-ташну, за њу нема места.

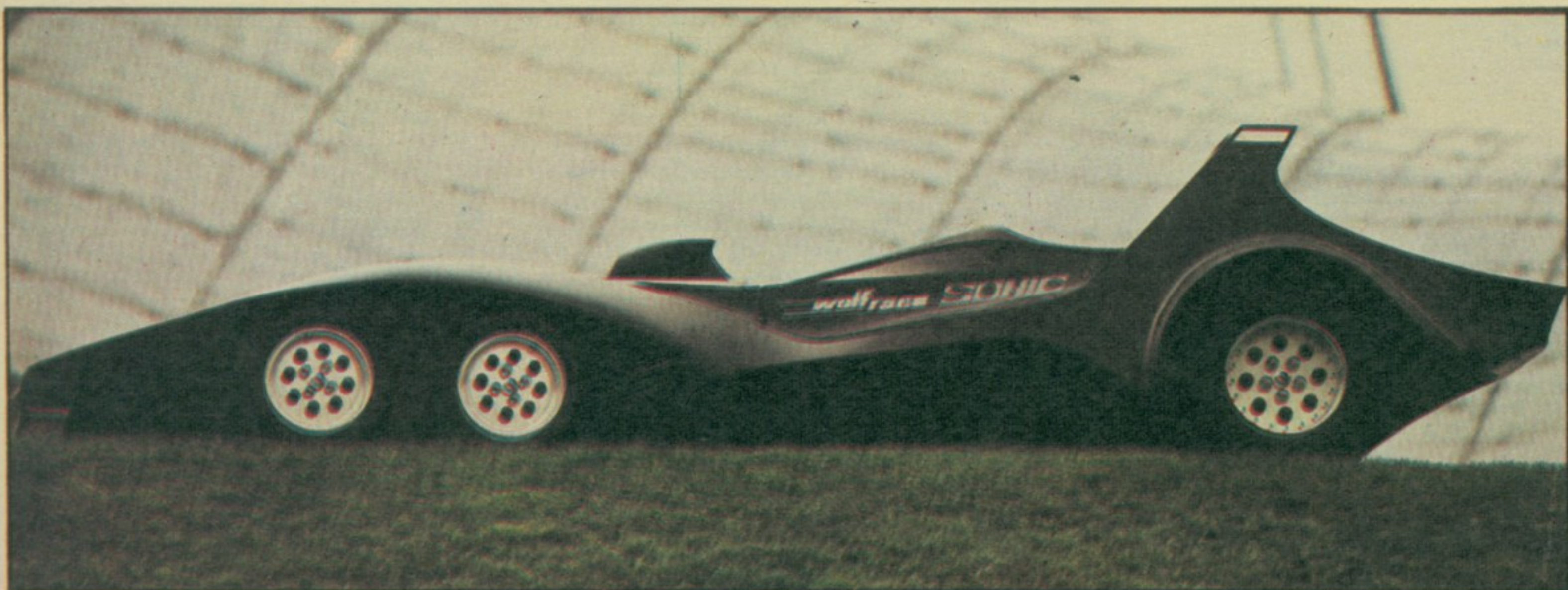
НАД КОМПЈУТЕР ШТРАЈКУЈЕ

Конструктори, њих неколико, провели су над овим аутомобилем читаве две године. Створили су футуристичко возило од којег најмање користи има чо-

век. Његов власник, шеф Треси, више га гланда него вози.

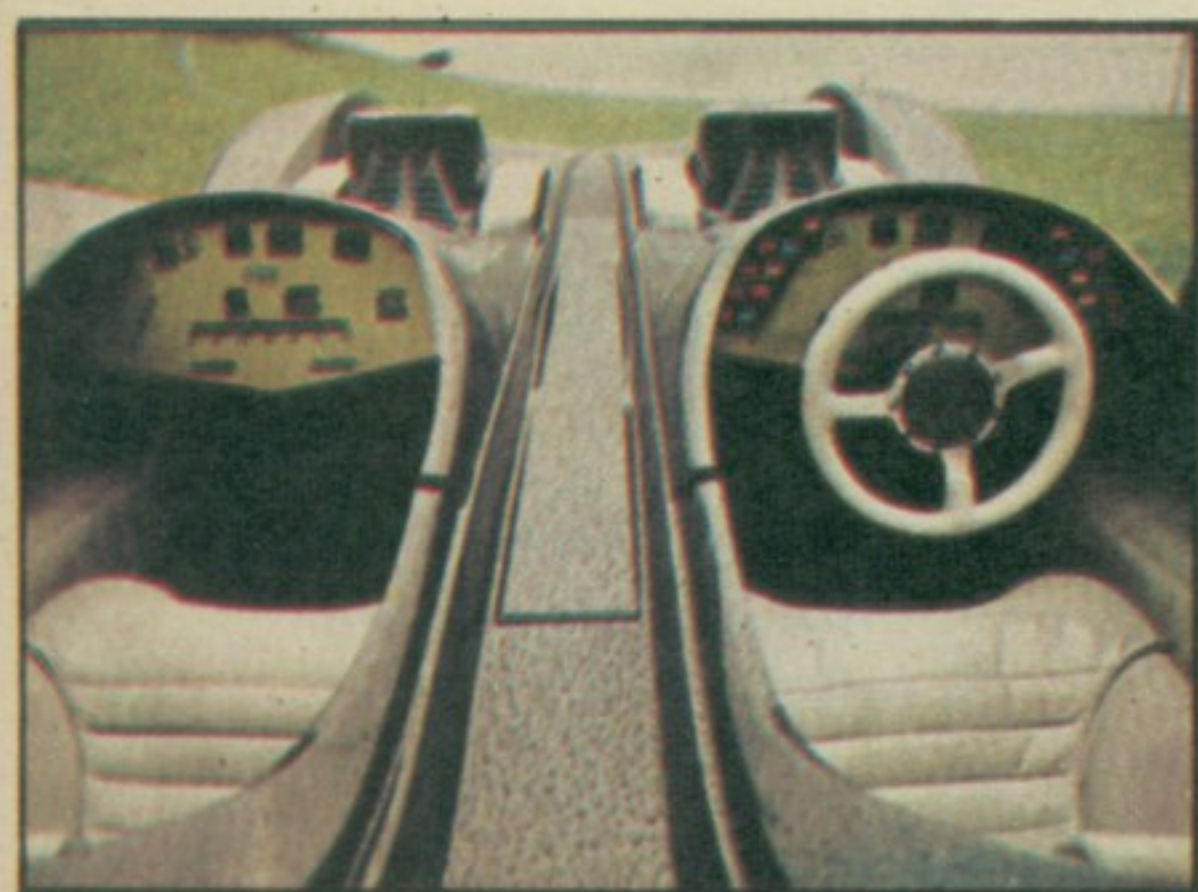
Аутомобил нема никакву иновацију за коју наука не зна, већ само оно што други нису хтели да уграде због непрактичности или некономичности. Мешајући техничке лудости и постојећа решења конструктори су направили возило које импресивно изгледа, али од очаравајућег заноса слаба је вајда. „Соникове“ моторе могли би да напајају само власници нафтоносних поља. Шеснаест цилиндра попије ништа мање него 40 литара на 100 километара!

Брзина од 260 километара на час је завидна, али не и убрзање од 0 до 100 километара — 7 секунди. То постижу многа кола.

котрља на — шест! Зашто — то ником није јасно. Познато је да решење са шест точкова, односно три осовине, није разумно због ослабања и компликовања геометрије управљања. Шта је — ту је! Оба пара точкова реагују складно на деловање управљачког механизма. То је постигнуто тако што су оба рукавца предњих бочних точкова везана за профилисани челични троугао који има вођице и упорнице. При томе сваки точак има сопствену јединицу опруге, амортизера и кочења. Задња осовина је погонска.

Возило је двосед. Улазак

Дужина 519 cm
Ширина 198,1 cm
Висина 83,6 cm
Тежина (празан) 1500 kg
Распон точкова напред 171,4 cm
Распон точкова позади 170,2 cm
Максимална брзина 280 km/h
Убрзање од 0—100 km/h за 7 sec
Мотори — два „ровера“ од по 8 цилиндара

захтева стрпљење. На притисак дугмета (крова нема) подиже се део каросерије са инструмент-таблом и котуром управљача. На исти начин све се враћа у првобитно стање. Сви инструменти који се налазе пред возачем постављени су и пред сувозачем. Узор је пилотска кабина.

Седишта су обликована према телу. У случају тумбања аутомобила, возача и сувозача штити део иза њихових леђа који их надвисује. Личи на рам. Назива се роллингбар.

Инструментима се барата притиском на дугме. Мерне вредности показују казаљке, делом бројке на дигиталном принципу.

Аутомобил се може назвати и драгстером, може се и уздисати над њим, али једно се не може: изрећи признање конструкторима. Створили су замешатељство које ником није потребно. На јстке примедбе са стране власник „волфрејс соника“ Треси узвраћа осмехом:

— За мене, човека који је пре петнаест година био само мали трговац кромпиром, ово је свемирски брод!

Није поменуо да ли су његовој садашњој фирми послови после свега кренули. Фелте треба продати рекламирајући их макар и на овакав начин.

М. Тодоровић

Мотори су „Роверови“. Постављени су у облику латиничног слова В. Сваки ради за себе, а оба синхронизовано. Један за другим не сме да касни ни делић секунде. За то се брине компјутер, да је бар непогрешив! Али није.

Немачки стручњаци замолили су Тресија да им стави на располагање аутомобил. Тестирали су возило на отвореном путу. На несрећу, компјутер се баш тада узјогунио. Пошто није могао да усклади рад мотора, сваки је радио за себе па се цело возило понашало као да је полудело.

Када је компјутер престао да „штрајкује“, а престао је сам од себе, возња је постала задовољство.

Компјутер, акумулатори и два резервоара (један је мало) смештени су позади. Мотори су постављени у средини аутомобила па је тако цела тежина возила распоређена по систему 50 одсто напред — 50 одсто позади. Укупна снага мотора је 240 киловата или 326 коњских снага. Свака радилица начини 5500 обртаја у минути. За овакав аутомобил бројка и није за претеран дивљење.

У случају да један мотор

откаже, други аутоматски прекида рад, самим тим возило губи погон. Ипак, да се други мотор не би заинагио па наставио да ради, предвиђено је да рад обустави цео електросистем и пумпа за гориво. Синхроно престају да делују и акумулатори, кочница и остали системи који раде по принципу двојности.

ЗАШТО ШЕСТ ТОЧКОВА?

На будућност највише подсећају каросерија и доњи построј.

Каросерија је израђена од фибергласа — лаке, чврсте и добро бојиве материје. Дизајнер је гледао далеко испред себе. Срећом, није заборавио садашњост те је извајао шкољку која ствара отпор ваздуха коефицијента 0,3. Изванредно!

Шашија је од бешавиних цеви, латана и јединствена. Радио ју је мало познати Ник Батлер и његова фирма „Аутоимагинација“. За Батлера кажу да је препун „уврнутих“ идеја.

Откако је настао — аутомобил „трчи“ на четири точка. „Волфрејс соник“ се

ПОШТНИК
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД

МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

УБИЈТЕ СЕ, МОЛИМ!

Можеш ли да напишеш нешто
више о америчким организацијама
ФБИ и ЦИА?

И. Д.
Београд

Федерални истражни биро (ФБИ) Американци називају и „полицијом над полицијама“, свакако не без разлога. Наиме, када је 1924. године основан, под његова задужења потпала је не само борба против сваког облика криминала којим се крше савезни закони (ту спадају и крађе аутомобила, отмице, уцењивања, атентати) већ и обука осталих полицијских снага, пружања лабораторијских услуга и архивске службе, идентификација отисака за целу земљу. Наравно, то није све: Федералном истражном бироу је стављено у задатак и да се бори против страних обавештајних служби и да, из разлога безбедности, врши технички надзор над „сумњивим лицима“. Под овим последњим подразумева се запаравао прислушкивање. С обзиром на бројне задатке, у служби ФБИ налази се око двадесетак хиљада људи. Од тог броја, преко осам хиљада су такозвани специјални агенти, широј јавности познатији под именом ци-мени.

Мит о „полицији над полицијама“ настао је, кажу упућени, захваљујући новинским извештајима о борби њених припадника против гангстера. Један од често цитираних је онај о убиству Дона Дилингера, својевремено државног непријатеља број 1, у коме се каже да су овом лукавом и оштром момку дошли главе још лукавији и оштрији момци, разуме се агенти ФБИ. Стварању легенде у доброј мери су допринели и холивудски филмови у којима су припадници Федералног истражног бироа неизоставно приказивани с ореолом око главе. Међутим, они, поготово не у свакој прилици, нису ни анђели ни свеци, напротив. Мада у служби бранилаца закона, они га и сами крше, хапсе провалнике али и сами проваљују у туђе станове, шпијунирају сопствене грађане. Ни реч корупција им није сасвим непозната. У неким случајевима ФБИ је на свој начин схватио задатак да штити грађанска права па је, у складу са тим, неколицини првака напредних покрета, међу њима и Мартину Лутеру Кингу, предла-

гао да самоубиством „пресуде“ сами себи. Већ одавно није тајна да је Биро две деценије састављао и чувао списак имена око 15 хиљада лица која би, у случају неке ванредне ситуације у САД, била ухапшена. На „црној листи“ су се налазила и имена функционера Комунистичке партије и свих оних који би, „ванредну ситуацију“ можда могли да искористе за вршење саботажа и шпијунске активности“. Срећом, Конгрес је одбацио одредбу о оваквим хапшењима. Можда звучи као иронија, али неке активности ФБИ које нису баш сасвим у складу са законом, помогле су научним истраживачима. Тако је, рецимо, захваљујући архивима Бироа, у приличној мери реконструисан шестогодишњи боравак Бертолда Брехта у САД. Сувишно је наглашавати чиме се при том руководио Биро.

Легенда о ФБИ почела је да се оуши после смрти Едгера Хувера, његовог првог директора који је, узгред речено, на овом положају био пуних 48 година! Да би се 1972. пронашао нови директор, требало је да прође седам месеци. За то време испитивале су се биографије 230 људи и разговарало са 48 кандидата. На крају, изабран је човек за кога се безброј пута доказало да строго поштује устав и људска права. Френк Џон

ГДЕ ЈЕ ИСТИНА

Почетком јануара ове године у „Забавнику“ је објављена рубрика „НЕОБИЧНИ НАЗИВИ“ којој је претходно позив редакције да нам читаоци пошаљу необичне називе гостионица. Стигао је велики број интересантних назива а међу њима и онај који нам је послала Ирена Златар из Сопте: назив гостионице „Јоца банкрот“ која се налази у њеном месту. Она је објаснила и како је дошло да се поменута гостионица тако зове. Власник овог угоститељског објекта Јосип Михаљев се због тога нашао повређен јер тврди да наводи Ирене Златар нису тачни. Ако је тако, ми му се извињавамо али редакција није била у могућности да провери све називе које су нам читаоци послали. И даље сматрамо да текст није могао да нанесе штету угледа друге Михаљева. Напротив.

РЕДАКЦИЈА

сон, на жалост, није дуго остао на месту директора: у томе га је спречила болест.

Централна обавештајна агенција (ЦИА) је, и званично, шпијунска организација којој су темељи ударени у јулу 1947. године када је амерички Конгрес прихватио закон о националној безбедности. Две године касније, Парламент је прихватио још један закон којим је ЦИА добила потпуну самосталност а то је, између осталог, значило и да је њена делатност изван контроле свих осталих установа укључујући ту и полицију и војску. И њен буџет је, из разумљивих разлога, строго чувана тајна. У делатности ЦИА спада одржавање везе са организацијама као што су ФБИ, Пентагон, Комисија за атомску енергију, подстрекивање разних афера, штампање телефонских именика, адресара, лексикона, географских карата, политичких и других публикација. То није све. Неке службе ЦИА располажу читавим арсеналом сателита, радарских станица и уређаја за ометање пријема радио-таласа.

Мада је девиза Централне обавештајне агенције „Ништа не признати, ништа не демантовати“ ипак су неке последице њеног рада добро познате. Зна се да је она 1953. оборила иранског председника Мосадика, да је годину дана касније прокопала тунел за прислушкивање до источног Берлина, организовала летове шпијунских авиона U-2 (један од њих је 1960. оборен у Совјетском Савезу па је његов пилот Франсис Гари Пауерс касније замењен за совјетског обавештајца Абела). У организацији Агенције извршена је и неуспела инвазија на Кубу 1961. пад и убиство председника Дијема у Сајгону, слање шпијунског брода „Пуебло“ у корејске воде. Њој се приписује и убиство председника Аљендеа у Чилеу. Све у свему, Централна обавештајна агенција је веома моћна организација чије процене имају веома значајан утицај на политику САД.

БИО И ОСТАО

Навијам за фудбалски клуб „Динамо“ па бих желео да знам да ли је мој миљеник играо утакмице и под неким другим именом?

Б. Смаилић,
Ф. Прешерна 13
Бањалука

Деветог априла 1945. Загребу је основано фискултурно друштво комуналаца „Динамо“ у оквиру којег је оформљено 16 сек-

БИМАСК

ЗА НЕГУ ЛИЦА И ТЕЛА

ПРЕПАРАТИМА ОД ЛЕКОВИТОГ БИЉА И ПРИРОДНИХ САСТОЈАКА из приручника „БИМАСК“ одстранићете многе недостатке коже лица и тела, масне косе, ослободићете се сувишних килограма (целулита), знојења ногу, и побољшаћете сан...

Уз приручник добићете и паковање „БИМАСКА“ оригиналног препарата од ЛЕКОВИТОГ БИЉА који са успехом отклања: сувишну масноћу лица, проширене поре, митесере, бубуљице, акне, упале, црвенило коже, флеке, ожиљке од бубуљица; изглађује боре, чини кожу еластичном, свежом и здравом. Стручну анализу „БИМАСКА“ обавио је Завод за здравствену заштиту СР Србије и издао ДОЗВОЛУ ЗА УПОТРЕБУ. Цена 200 динара. Пишите — послаћемо одмах. Плаћате поштару (иностранство такође). Адреса: „БИМАСК“ пошт. факс 34, 11081 ЗЕМУН 1.

ција. Првог јануара 1949. фискултурно друштво је реорганизовано у Спортско друштво „Динамо“ које је сада, осим фудбалског клуба, имало још четири секције: атлетску, рукометну, бициклическу и хокеј на трави. Већ током исте године из Спортског друштва се издвојио и осамосталио фудбалски клуб „Динамо“.

ПРОСТОР ЗА ВАС!

Твој сам редован читалац и веома ми се допадају рубрике као што су „Мала пошта“, „Хит страна“ и друге. Примедби углавном немам, али бих волела да чешће објављујеш мађионичарске трико-

„СУПЕР СИСТЕМ РАЗВОЈА ТЕЛА“

„Супер систем развоја тела“ је брошура аутора Ненада Бркића (на слици) првака Југославије у BODY BUILDINGU, који вам препоручује: „Ако желите да развијете и обликујете тело, да добијете атлетску фигуру, ова брошура ће вам помоћи у томе. Она садржи основне тајне тренинга и исхране шампиона, које гарантују успех у развоју тела.“ Цена брошуре је 130 динара. Наручите, плаћате поузећем, на адресу: „BODY BUILDING“ Р. Р. 118, 54000 ОСИЈЕК

ĐAČKO DOBA-SPOMENAR • 64 stranice

poštan. fah 38-157

BEOGRAD 11061

POKLON!

• 32 ilustracije

• u boji

• nalepnica

• postojan povez

• značka

• naslovna strana
zlatotisak

to je:

đачки ilustrovani

SPOMENAR

za samo 110 din.

NOVO

NARUDŽBENICA

SPOMENAR u količini od — kom

ime i prezime

ulica i broj

broj pošte i mesto

plaćate poštaru

ve. I na kraju, molim te da mi odgovoriš da li ti mi, čitaoci, možemo da ti pošaljemo neke svoje predloge?

Дубравка Вујиновић,
Станка Пауновић 43
Сремска Митровица

Твоје писмо искористићемо да још једном позовемо све наше читаоце на сарадњу. Шаљите нам своје прилоге за наше сталне ру-

брике као што су Прича из живота, фантастична прича, Мој кућни љубимац и разне занимљивости из земље. Ако вам се догодило да доживите неки велики страх, залутате у шуми, сретнете се с вуком или се заглавите у лифту, пишите нам. Пишите нам и о легендама које сте чули. Једино о чему треба да водите рачуна је да приче из живота и велики страх не буду дужи од 3,5 а фантастична прича од 6 страница. И, наравно, да текст буде занимљив. Сви ови прилози читалаца се хоноришу!

ПРАШАК ПРОТИВ ЦРВЕНИЛА

Редован сам читалац твог листа и био бих ти захваљан ако ми одговориш јер оно што желим да сазнам је веома значајно за мене. Имам 14 година и однедавно ме мучи следећи проблем: лице ми је стално веома црвено испод, а бело

изнад очију. Кад другови у шали почну да ме задиркују, зацрвеним се као паприка. Да ли постоји нека крема, прашак или нешто слично што би могло да уклони то нападно црвенило и бледило. Пластична операција не долази у обзир.

Дамир М.
Коњиц

Прави разлог што често поцрвеним као паприка је мало сложености и не може се отклонити никаквом кремом, прашком па ни операцијом. Кривац за црвенило је један део нервног система, који

РЕШЕЊЕ ДЕТЕКТИВСКЕ ПРИЧЕ

Да је Миланку заиста убио Никола кратежом, а он се — како је сам признао — налазио у соби, петролејка би услед експлозије морала да се угаси. Међутим, сведоци, чланови породице Радовић, сложено су тврдили да је, у тренутку непосредно иза пучња, светлост горела. На крају да додамо: овај случај, на жалост, никад није решен: прави убица није пронађен.

ШКОЛА ГИТАРЕ

1. Акорди — 2. Теорија
— 3. Мелодије 130 динара.

Плаћате поштару
Васиљевић Милун
пост рестант
11001 Бесград

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Вукоје Булатовић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Ђорђе Радишић (председник), Драгослав Антић, Добривоје Арсић, Драгомир Вуксановић, Неда Живковић, Радомир Животић, Олга Јанковић, Живорад Љубичић, Војислав Марјановић, др Иван Николић, Петар Петровић, Снежана Стаменковић (потпредседник), Јелисавета Суруџић, Невзад Худаверди.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд, Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

ГОДИШЊА:	
САД	\$ 65.—
СР НЕМАЧКА	DM 115.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr. 107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr. 267.—
ШВЕДСКА	Skr. 271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

